

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Bc. Martina Elnerová

Současný stav veřejného knihovnictví v Pardubickém kraji

Diplomová práce

Praha 2008

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Milena Černá

Oponent diplomové práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 15. prosince 2008

.....

podpis diplomantky

Identifikační záznam

ELNEROVÁ, Martina. *Současný stav knihovnictví v Pardubickém kraji* [Contemporary public librarianship in Pardubice region]. Praha, 2008-12-15. iii, 108 s., 23 s. příl. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milena Černá.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je analýza stavu veřejných knihoven v Pardubickém kraji vzhledem k roku 2007. V práci je podán přehled vybraných knihoven, jejich historie, vývoj, činnost a aktivity. Pozornost je věnována použitým knihovnickým systémům v kraji a komunikační politice knihoven. Jádro práce tvoří celková analýza stavu, činností a funkcí Krajské knihovny v Pardubicích. V závěru je zhodnocen současný stav knihoven v kraji a jsou nastíněny další možnosti vývoje [Autorský abstrakt].

Klíčová slova

Pardubický kraj, veřejné knihovny, knihovnictví, Krajská knihovna v Pardubicích.

Obsah

SOUČASNÝ STAV VEŘEJNÉHO KNIHOVNICTVÍ V PARDUBICKÉM KRAJI.....	1
OBSAH.....	5
PŘEDMLUVA.....	I
1 ÚVOD.....	1
3.1 HISTORIE KRAJSKÉ KNIHOVNY V PARDUBICÍCH.....	4
3.1.1 Založení Okresní knihovny v Pardubicích.....	4
3.1.2 Okresní knihovna v Pardubicích v letech 1919-1989.....	5
3.1.3 Okresní knihovna v Pardubicích v letech 1989-2007.....	5
3.2 HISTORIE MĚSTSKÝCH KNIHOVEN.....	6
3.2.1 Městská knihovna Česká Třebová.....	6
3.2.2 Městská knihovna Heřmanův Městec.....	7
3.2.3 Městská knihovna Hlinsko.....	8
3.2.4 Městská knihovna Choceň.....	8
3.2.5 Městská knihovna Chrudim.....	9
3.2.6 Městská knihovna Jevíčko.....	9
3.2.7 Městská knihovna Králíky.....	10
3.2.8 Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové.....	10
3.2.9 Městská knihovna Lanškroun.....	11
3.2.10 Městská knihovna Litomyšl.....	12
3.2.11 Městská knihovna Polička.....	12
3.2.12 Městská knihovna Skuteč.....	13
3.2.13 Městská knihovna Slatiňany.....	14
3.2.14 Městská knihovna Svitavy.....	14
3.2.15 Městská knihovna Ústí nad Orlicí.....	15
3.2.16 Městská knihovna Vysoké Mýto.....	16
3.3 SHRUTÍ.....	17
4.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE.....	18
4.2 SLUŽBY KRAJSKÉ KNIHOVNY V PARDUBICÍCH.....	18
4.3 ODDĚLENÍ KRAJSKÉ KNIHOVNY V PARDUBICÍCH.....	24
4.3.1 Hlavní půjčovna.....	24
4.3.2 Všeobecná studovna.....	25
4.3.3 Dětské oddělení.....	25
4.3.4 Hudební oddělení.....	26
4.3.5 Čítárna.....	26
4.3.6 Informační oddělení.....	26
4.3.7 Recepce.....	27
4.3.8 Oddělení kulturních služeb.....	27
4.4. PROCESY KNIHOVNICKÉHO SYSTÉMU V KRAJSKÉ KNIHOVNĚ V PARDUBICÍCH.....	29
4.4.1 Akvizice.....	29
4.4.2 Jmenná a věcná katalogizace.....	30
4.4.3 Automatizace.....	30
4.4.4 Služby knihovnám.....	30
4.5 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ KRAJSKÉ KNIHOVNY V PARDUBICÍCH V ROCE 2007.....	31
4.5.1 Rozpočet a dotace.....	31
4.5.2 Náklady.....	31
4.5.3 Výnosy.....	32
4.6. VÝKON REGIONÁLNÍCH FUNKCÍ V PARDUBICKÉM KRAJI V ROCE 2007.....	33
4.6.1 Regionální funkce v roce 2007 v rámci České republiky.....	33
4.6.2 Charakteristika regionálních funkcí v Pardubickém kraji v roce 2007.....	34
4.6.3 Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce.....	36
4.6.4 Poradenská a konzultační činnost.....	36
4.6.5 Statistika knihovnických činností.....	37
4.6.6 Vzdělávání a porady.....	37
4.6.7 Revize a aktualizace fondů.....	37
4.6.8 Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků provozovatelů.....	38

4.6.9 Cirkulace výměnného fondu.....	38
4.7 SHRNUÍ.....	39
5.1 SLUŽBY VĚTŠÍCH MĚSTSKÝCH KNIHOVEN.....	40
5.1.1 Městská knihovna Česká Třebová.....	40
5.1.2 Městská knihovna Hlinsko.....	42
5.1.3 Městská knihovna Choceň.....	44
5.1.4 Městská knihovna Chrudim.....	46
5.1.5 Městská knihovna Jevíčko.....	48
5.1.6 Městská knihovna Králíky.....	49
5.1.7 Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové.....	50
5.1.8 Městská knihovna Lanškroun.....	52
5.1.9 Městská knihovna Litomyšl.....	53
.....	55
5.1.10 Městská knihovna Polička.....	55
.....	56
5.1.11 Městská knihovna Skuteč.....	57
.....	58
5.1.12 Městská knihovna Slatiňany.....	58
5.1.13 Městská knihovna Svitavy.....	59
.....	61
5.1.14 Městská knihovna Ústí nad Orlicí.....	61
.....	64
5.1.15 Městská knihovna Vysoké Mýto.....	64
5.2 SLUŽBY MENŠÍCH MĚSTSKÝCH KNIHOVEN.....	66
5.2.1 Městská knihovna Brandýs nad Orlicí.....	67
5.2.2 Městská knihovna Heřmanův Městec.....	68
5.2.3 Městská knihovna Holice.....	69
5.2.4 Městská knihovna Lázně Bohdaneč.....	70
5.2.5 Městská knihovna Letohrad.....	71
5.2.6 Městská knihovna Přelouč.....	71
5.2.7 Městská knihovna Sezemice.....	72
5.2.8 Městská knihovna Žamberk.....	73
5.3 AKCE V KNIHOVNÁCH PARDUBICKÉHO KRAJE V ROCE 2007.....	73
5.3.1 Týden knihoven.....	74
5.3.2 Noc s Andersenem.....	74
5.3.3 Pasování prvňáčků.....	74
5.3.4 Biblioweb.....	75
5.4 SHRNUÍ.....	75
6.1.1 Moduly knihovnického systému Aleph.....	79
6.2 T SERIES.....	81
6.2.1 Moduly knihovnického systému T Series.....	82
6.3.1 Moduly knihovnického systému LANius.....	85
6.4.1 Moduly knihovnického systému Clavius.....	88
6.5 CLAVIUS REKS – REGIONÁLNÍ KNIHOVNÍ SYSTÉM.....	90
6.6 SDRUŽENÍ UŽIVATELŮ.....	91
6.6.1 SKAT.....	91
6.6.2 Sdružení uživatelů Aleph 500.....	92
6.6.3 Sdružení uživatelů T Series.....	92
6.7 SHRNUÍ.....	92
7.1 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ PUBLIC RELATIONS.....	93
7.2 POTŘEBY A PŘÁNÍ.....	93
7.2.1 Trh služeb.....	94
7.2.2 Distribuce služeb.....	95
7.3 SPONZORING.....	96
7.4 KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ ČINNOST KNIHOVEN.....	97
7.5 PROPAGACE KNIHOVEN.....	98
7.6 SHRNUÍ.....	100
9 ZÁVĚR.....	104
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	105

Předmluva

Motto:

„Ráj jsem si vždycky představoval jako knihovnu, nikdy jako zahradu.“

(Jorge Luis BORGES)

Zvolené téma jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem se v Pardubickém kraji narodila a mám k němu blízký vztah. Zajímalo mě, v jaké situaci se nacházejí knihovny tohoto východočeského kraje. Hlavním záměrem mojí diplomové práce bylo analyzovat současný stav knihovnictví v kraji a podat přehlednou informaci o tomto tématu.

V diplomové práci je podán základní přehled o knihovnách Pardubického kraje k roku 2007, je nastíněn historický vývoj konkrétních veřejných knihoven, je uveden aktuální stav, činnost a funkce Krajské knihovny v Pardubicích. Pozornost je věnována vybraným knihovnám a jejich aktivitám, je rozebráno použití knihovnických systémů v kraji a je proveden podrobnější náhled na komunikační politiku knihoven. V závěru je zhodnoceno působení sledovaných knihoven ve vymezeném období a na základě nashromážděných informací je nastíněn další možný rozvoj knihoven v Pardubickém kraji.

Popisované knihovny jsou vybrány tak, aby byly zastoupeny knihovny z bývalých okresů Pardubického kraje: Pardubicko, Chrudimsko, Svitavsko, Ústeckoorlicko. Základními kritérii výběru je umístění (Pardubický kraj), zastoupení (všechny regiony kraje)¹, počet obyvatel (cca 10 000 obyvatel)², profesionální knihovna městského typu. Těmto požadavkům vyhovují knihovny v městech Pardubice, Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí, dále Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Chocně, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Přelouč, Sezemice, Skuteč, Slatiňany, Vysoké Mýto a Žamberk. Podíváme-li se blíže na typologickou skladbu knihoven, zjistíme, že v tomto regionu se nachází knihovny univerzitní (nejsou předmětem mojí diplomové práce), obecní, městské a krajská knihovna. Nejdůležitější úlohu sehrává v kraji Krajská knihovna v Pardubicích.

¹Vybráno 5 knihoven z bývalého okresu Chrudim, 5 knihoven z bývalého okresu Pardubice, 5 knihoven z bývalého okresu Svitavy a 9 knihoven z bývalého okresu Ústí nad Orlicí. Celkem 24 knihoven.

²Splňovalo 13 městských knihoven, zbylých 13 městských knihoven vykazuje nižší počet obyvatel.

Ke konci roku 2006 byly v provozu 3 městské knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí, 42 knihovny s profesionálními pracovníky a 361 základní knihovna s neprofesionálními pracovníky. V Pardubickém kraji je více než 65 % knihoven připojených na internet tzn. jde o 257 knihoven. Internetizaci knihoven napomohl vyhlášený grant Pardubického kraje [CÍSAŘ, 2007, s. 25-26].

Veřejné knihovny kraje mají dlouholetou historii, na kterou v současnosti navazují, prošly technickými změnami, mnohé z nich jsou umístěny v nových či rekonstruovaných prostorách. Již nyní lze konstatovat, že každá knihovna v kraji je svým způsobem specifická. Knihovny nabízejí kvalitní služby popřípadě stávající služby inovují. Např. svitavská knihovna nabízí novou službu týkající se rozvozu objednaných knih z fondu knihovny přímo domů. Služba je určena starším a nemohoucím spoluobčanům [*Městská knihovna Svitavy*].

Pozornost je věnována komunikační politice knihoven. Oddělení zaměřené na styk s veřejností neexistuje v žádné knihovně regionu. Tuto činnost většinou zajišťuje ředitel / ředitelka knihovny. Vedle známých periodik *Bulletin Plus*, *Čtenář*, *Duha*, *KROK*, *U nás : knihovnicko – informační zpravodaj východních Čech* a *Biblio* donedávna nefiguroval žádný časopis z Pardubicka. V současnosti se však objevil časopis pro čtenářskou veřejnost *KAPKA : knihovnické aktuality Pardubického kraje*, který vydává Krajská knihovna v Pardubicích. Podnětem k vydávání čtvrtletníku je výročí této knihovny.

V rámci dalšího využití této práce se nabízí možnost srovnání jednotlivých krajů v oblasti knihoven a knihovnictví nebo může sloužit jako pomocný materiál v případě strategického plánování rozvoje Pardubického kraje s ohledem na rozvoj knihoven kraje. Práce by mohla být zdrojovým materiálem pro novou práci, která bude srovnávat posun ve vývoji veřejného knihovnictví v Pardubickém kraji.

Při zpracovávání této práce bylo využito výhradně českých pramenů. Významným zdrojem informací byl především internet a internetové stránky vybraných knihoven. Předmětem zájmu byly zejména statistické údaje. Knihovny v kraji nevydávají výroční zprávy, výjimkou byla Krajská knihovna v Pardubicích, proto jsem se potýkala s nedostatkem tištěné literatury. Hlavním zdrojem informací byly *Výroční zpráva 2007 Krajské knihovny v Pardubicích* a *Zpráva o výkonu regionálních funkcí v Pardubickém kraji v roce 2007*. Metody, použité při zpracování

diplomové práce, byly analýza a odborný popis. Záznamy jsou v souladu s ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2.

Ráda bych poděkovala vedoucí mojí diplomové práce PhDr. Mileně Černé za její odbornou pomoc a cenné rady, kterých si velmi vážím, Ing. Hedvice Fialové z Českého statistického úřadu (Pardubice) a PhDr. Janě Radové z Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu za poskytnutí důležitých informací, PhDr. Vítu Richterovi za rychlé předání důležitých statistických údajů, paní Ludmile Koláčkové za vytvoření vhodného pracovního zázemí při psaní této práce, mojí rodině za trpělivost a Josefu Fixovi za trvalou podporu a povzbuzení.

1 Úvod

Pardubický kraj navazuje na pětisetletou tradici Chrudimského kraje. Pardubice se staly sídlem regionu v polovině 19. století, kdy bylo Království české rozděleno do sedmi krajů. Krajský úřad tu sídlil především kvůli přímému železničnímu spojení na Vídeň i Prahu. Podruhé byly Pardubice krajským sídlem po druhé světové válce a potřetí stanuly v čele až na konci roku 2000.

Kraj je rodištěm mnoha známých osobností – prvního pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic, šlechtice Viléma z Pernštejna, průkopníka letectví Jana Kašpara, skladatele Bohuslava Martinů a Bedřicha Smetany atd.

Ve znaku Pardubického kraje se nachází stříbrná hradební zeď symbolizující historické kořeny kraje, otevřená brána se zlatým glóblem značící vstřícnost kraje vůči vnějšímu světu a modré pozadí představující množství přehrad a řek, které se zde nachází. Ve znaku lze také nalézt malou lyru odkazující na hudbu a slavné hudební skladatele. Kraj se rozkládá na území Čech i Moravy, proto je v jednom poli znaku český lev a v druhém moravská orlice [Česko, 2001, s. 82].

Velkou atrakcí Pardubického kraje je Velká pardubická steeplechase, jejíž počátky sahají až do roku 1874. Jde o nejstarší dostihový závod na evropském kontinentu. Kraj se může pochlubit Národním hřebčínem v Kladrubech nad Labem, který se proslavil chovem kladrubských běloušů [2001, s. 88].

Pardubický kraj sousedí na východě s Olomouckým krajem, na jihovýchodě s Jihomoravským krajem, na jihozápadě s krajem Vysočina, na západě se Středočeským krajem, na severozápadě s Královéhradeckým krajem a na severu s polským Dolnoslezským vojvodstvím. Svoji rozlohou je na 10. místě mezi kraji České republiky, jeho celková rozloha činí 4 519 km². Žije zde přes 505 000 obyvatel. V kraji je 451 obec, z toho 15 obcí s rozšířenou působností a 26 obcí s pověřeným obecním úřadem. Z celkového počtu obcí jsou 34 města a 6 městysů. Sídelním městem kraje je statutární město Pardubice [Užijte, 2004, s. 4].

Nejvyšším bodem je hora Kralický Sněžník. Největší vodní plochou je přehrada Seč (na řece Chrudimce), známé je také vodní dílo Pastviny na Divoké Orlici. Důležitým železničním uzlem je město Česká Třebová. V kraji je používána vodní doprava, což umožňuje krátký splavný úsek řeky Labe [VOREL, 2002].

Pardubický kraj nabízí řadu možností sportovního, turistického i kulturního vyžití. V oblasti kultury a vzdělávání sehrávají významnou roli veřejné knihovny, které vycházejí z dlouholeté tradice knihovnictví v tomto kraji. V současnosti jsou knihovny dostupné svojí otevírací dobou, jsou otevřené všem návštěvníkům bez ohledu na věk, vzdělání či zdravotní stav, prošly technickými a technologickými změnami a mnohé z nich jsou umístěné v nových prostorách.

2 Přehled knihoven v Pardubickém kraji

Pardubický kraj je vymezen územími bývalých okresů Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Začátkem roku 2003 zanikly okresní úřady a samosprávné kraje se od té doby pro účely státní správy dělí na správní obvody obcí s rozšířenou působností. Kromě okresních měst vykonávají rozšířenou působnost státní správy na území kraje ještě tyto obce: Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Přelouč, Vysoké Mýto a Žamberk.

Koncem roku 2006 pracovala v Pardubickém kraji 361 základní knihovna s neprofesionálními pracovníky, 42 knihovny s profesionálními pracovníky. V popisovaném regionu fungují veřejné knihovny obecní, městské a jedna krajská knihovna. Vedoucí funkci zajišťuje Krajská knihovna v Pardubicích. Městská knihovna Chrudim, Městská knihovna Svitavy a Městská knihovna Ústí nad Orlicí jsou knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí. Neopomenutelná je důležitost městských knihoven v městech Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Choceň, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Přelouč, Sezemice, Skuteč, Slatiňany, Vysoké Mýto a Žamberk. V Pardubickém kraji se dále nacházejí knihovny obecní, které jsou podřízené knihovnám městským³ [*Pardubický kraj*].

³Přehled knihoven je podán v přílohách č. 5-8.

3 Historie knihoven Pardubického kraje

3.1 Historie Krajské knihovny v Pardubicích

3.1.1 Založení Okresní knihovny v Pardubicích

Adam Augusta Synecius, pardubický děkan, daroval roku 1727 svoji knihovní sbírku knihovně místního děkanství. Toto lze označit jako první pokus o založení knihovny v Pardubicích⁴. V době národního obrození hráli významnou roli školní a spolkové knihovny, které šířili českou literaturu a český jazyk [FREUDLOVÁ, 2007, s. 11].

Návrhy na založení městské veřejné knihovny se objevovaly už ve 40. letech 19. století. Městská rada na návrhy nepřistupovala, protože neměla na zřízení dostatek finančních prostředků. Návrh byl přijat až 8. 4. 1897. Nově vzniklá knihovna nesla název Veřejná obecní knihovna v Pardubicích a knihovníkem se stal městský tajemník Jan Vavřík. Knihovna byla slavnostně otevřena 7. 7. 1897. Tehdy byl přijat knihovní řád, jehož 16 paragrafů objasňovalo organizaci knihovny. Knihy se vydávaly na stvrzenky s označením názvu, signatury a data výpůjčky, jména, stavu a bydliště čtenáře. Stvrzenka byla vrácena čtenáři při vrácení knihy. Od roku 1907 se výpůjčky zaznamenávaly do čtenářských legitimací [2007, s. 12].

Financování knihovny zajišťovalo město. V roce 1898 to bylo 800 korun. V roce 1928 činil rozpočet 28 000 Kč. Ve statistice z roku 1898 se neuvádí počet čtenářů, ale počet vypůjčovatelů. V roce 1898 to bylo 3 720 vypůjčovatelů a 4 243 výpůjček, v roce 1900 to bylo 7 271 vypůjčovatelů a 7 760 výpůjček. V období před 2. světovou válkou se snížil počet čtenářů, ale zvýšil počet výpůjček – tedy 1 105 čtenářů a 51 750 výpůjček. Vysvětlení je možné hledat v tom, že nezaměstnaní dělníci měli zvýšený zájem o literaturu [BLAŽKOVÁ, 1988, s. 12-13].

⁴Historie Pardubic sahá do roku 1295, kdy vydal papež Bonifác VIII. bulu, ve které potvrzuje cyriacký klášter s kostelem sv. Bartoloměje v Pardubicích. V průběhu 13. století zde vznikla tvrz s malým panstvím. Obec byla povýšena na město roku 1340, kdy byl majitelem pardubického panství Arnošt z Dubé, jehož synem byl Arnošt z Pardubic, rádce krále Karla IV a první český arcibiskup.

V 15. století koupil pardubické panství Vilém z Pernštejna. Dřívější hrad byl přestavěn na zámek, kde měli Pernštejnové své rodové sídlo. V 16. století byla přestavěna dřívější pražská, dnešní Zelená brána. Jméno získala podle měděné střechy, která pod vlivem oxidace zelená [Pardubický kaleidoskop].

3.1.2 Okresní knihovna v Pardubicích v letech 1919-1989

V čele knihovny stála knihovná rada. Tvořili ji členové volení městským zastupitelstvem a tři členové vybraní ze čtenářů knihovny. Tento trend byl nastolen po vydání 1. knihovnického zákona [1988, s. 8].

V 30. letech 20. století byla navázána spolupráce s ostatními knihovnami na Pardubicku (Přelouč, Moravany, Lázně Bohdaneč), s ochotníky a Muzejním spolkem. Od roku 1937 vydávala knihovna ve spolupráci s Akademickým spolkem měsíčník *Kulturní zpravodaj*, kde byla jedna strana vyhrazena pro knihovnictví [1988, s. 14]. V roce 1939 vzniklo u příležitosti Českého hudebního máje a 35. výročí úmrtí Antonína Dvořáka hudební oddělení městské knihovny.

Od září roku 1960 byla knihovna umístěna v domě č. p. 77 na Pernštýnském náměstí. V letech 1962-1968 byla přidružena i sousední budova č. p. 78, kde byly umístěny sklady a metodické oddělení. Po válce vznikly pobočky na Skřivánku a Klub Polabiny I, od 80. let 20. století byly evidovány pobočky v Polabinách, na Dubině, na Skřivánku, v Nerudově ulici, v Pardubičkách, ve Svítkově, v Rosicích, v Černé za Bory a pak malé pobočky transformované z bývalých místních knihoven v příslušných obcích: Nemošice, Dražkovice, Srnojedy, Lány na Důlku, Opočinek [2007, s. 18-20].

3.1.3 Okresní knihovna v Pardubicích v letech 1989-2007

Po roce 1989 dochází v knihovně k postupné automatizaci knihovnických, bibliografických a ekonomických agend. V roce 1991 bylo otevřeno hudební oddělení, kde se v současnosti nachází půjčovna a poslechové studio. V roce 1992 přešlo pod knihovnu regionální středisko kulturních služeb. V roce 1993 bylo zřízeno informační středisko. V 60. letech 20. století se začalo pracovat s legitimacemi s čárovým kódem. Nejdříve byl spuštěn systém BIBIS a v roce 1997 se přešlo na systém CDS/ISIS. V roce 1998 byla zahájena rekonstrukce knihovny a provoz byl nově zahájen 16. 10. 2000. V 90. letech byly vybudovány počítačové učebny. Byla zahájena výuka počítačové gramotnosti, byly vypsány semináře, školení atd.

S účinností od 1. ledna 2002, v souladu se zněním zákona č. 129/2000 o krajích a v souladu se zákonem č. 257/2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických služeb, byla usnesením Zastupitelstva Pardubického kraje zřízena Krajská knihovna v Pardubicích (původně Okresní

knihovna v Pardubicích). Začala naplňovat povinnosti vyplývající z jejího zřízení. Musely být vypracovány nové zřizovací listiny, knihovní řád a organizační řád.

Krajská knihovna v současnosti sídlí v objektech č. p. 77⁵ a č. p. 78⁶, které jsou situovány na Pernštýnském náměstí v Pardubicích a v ulici Zelenobranské, která spojuje náměstí se Zelenou bránou. V těsném sousedství se nachází objekt brány, objekty Komerční banky a objekt č. p. 79 U Zlatého beránka. Budovy knihovny jsou předmětem památkové ochrany. Původní prostory byly v roce 2005 rozšířeny o dům č. p. 79 U Zlatého beránka na Pernštýnském náměstí, tím byla plocha knihovny téměř zdvojnásobena. V prostorách nově zrekonstruovaného objektu U Zlatého beránka je umístěno dětské oddělení a velká čítárna, cizojazyčné oddělení a odborná pracoviště. Knihovna byla veřejnosti představena jako historická budova s archeologickými nálezy od renesanční doby po současnost. Návštěvníci mohou některé nálezy osobně obdivovat. Jedná se o zachovalé původní hradební zdi, objevenou studnu, ve sklepních prostorách o nejstarší valounkovou dlažbu v Pardubicích a zrestaurovaný trámový strop a klenbu na chodbě v oddělení dospělých čtenářů. Archeologické nálezy jsou umístěny také ve vitrínách v druhém patře u hudebního kabinetu. Celkové náklady na realizaci projektu představovaly částku 74,7 milionu korun. Částku 4,2 milionu Kč poskytl Pardubický kraj a zbývající část Ministerstvo kultury České republiky.

Zvláštním rysem Krajské knihovny Pardubice je to, že je knihovnou bez jediné městské pobočky. Bývalé pobočky získaly postavení obecních knihoven [2007, s. 22-23].

3.2 Historie městských knihoven

3.2.1 Městská knihovna Česká Třebová

První knihovna v České Třebové byla založena v roce 1863. Tehdy vznikl Čtenářský spolek, který také vlastnil menší knihovní sbírku. V roce 1874 se tento spolek přeměnil na Občanskou besedu. Z ní se ještě před rokem 1920 vytvořila obecní knihovna. Byla umístěna v přízemí tehdejší dívčí školy na náměstí (dnešního Městského úřadu). Před vznikem veřejné knihovny v České Třebové existovaly

⁵Třípodlažní městský dům se nachází na nároží Pernštýnského náměstí. Při nároží se nachází reliéfní pískovcová deska s perněstýnskou erbovní legendou z roku 1511.

⁶Třípodlažní městský řadový dům U Pštroša je podsklepený. V 1. patře v přední části byl bývalý mázhaus, po pravé straně se nachází chodbička končící křivočarým schodištěm. Síň v 2. patře umožňuje průchod do domu č. p. 77 [Krajská knihovna v Pardubicích].

knihovny v jednotlivých politických spolcích či řemeslnických sdruženích. Podle knihovního zákona došlo postupně ke sloučení všech existujících knihoven ve městě: obecní knihovna byla sloučená s knihovnou zdejšího Sokola, s řemeslnickou knihovnou, knihovnou strany sociálně demokratické a knihovnou Národní jednoty severočeské. Část knihovního fondu této knihovny však byla rozdělena do českých knihoven v okolních obcích, kde byla převaha německého obyvatelstva. K této reorganizaci došlo v průběhu roku 1922. Veřejné knihovny v dalších částech města tj. na Parníku a Lhotce vznikly ještě dříve než ve Třebové, např. na Lhotce vznikla veřejná knihovna již v roce 1921. V tehdejší době byla činnost městské veřejné knihovny řízena devítičlennou knihovnickou radou. Polovinu členů rady určovalo obecní zastupitelstvo. Mezi povinnosti knihovnické rady patřilo jmenování knihovníka a výpomocných sil, vedení finanční správy, rozhodování o nákupu a vyřazování knih, stanovení pravidel pro půjčování knih a používání čítárny, hájení zájmů knihovny proti obci a veřejnosti a podávání výroční písemné zprávy. V 50. letech 20. století se městská knihovna přestěhovala do budovy bývalé Živnostenské záložny na druhé straně náměstí.

V současnosti sídlí Městská knihovna ve Smetanově ulici, má funkci střediskové knihovny. Metodicky řídí 14 místních lidových knihoven v okolních obcích, obsazených dobrovolnými knihovníky, nakupuje a dodává jim výměnný knihovní fond. V roce 2001 byla zřízena v nově získané přízemní místnosti s bezbariérovým přístupem čítárna a studovna. Zde jsou nyní umístěny také tři počítače sloužící veřejnosti pro připojení k internetu. Na Parníku je zřízena pobočka městské knihovny [*Městská knihovna Česká Třebová*].

3.2.2 Městská knihovna Heřmanův Městec

Knihovna v Heřmanově Městci patří k nejstarším v republice. Již v roce 1818 byly doloženy organizační stanovy zdejšího čtenářského kroužku, z kterého později vznikla veřejná knihovna. 18. května 1902 bylo zahájeno půjčování knih ve 2. poschodí Staré radnice. Do poloviny roku 1974 působili v knihovně dobrovolní knihovníci. Knihovna byla profesionalizována od 1. 7. 1974. Rozpadem bývalé sítě knihoven okresu Chrudim k 1. lednu 1997 vznikla Městská knihovna Heřmanův Městec jako rozpočtová organizace Městského úřadu Heřmanův Městec. V průběhu let zůstala knihovna umístěna stále v jedné budově, stěhovala se pouze do 1. poschodí, v červnu a červenci 1987 zpět do 2. poschodí – do dvou místností. V letech

1990 – 1997 byla knihovna také sídlem Společnosti pro kulturu, jejímž hlavním cílem bylo vydávání měsíčníku *Leknín* a zájmových brožur z Heřmanova Městce a jeho blízkého okolí. Fond tvoří cca 34.000 svazků knih [*Městská knihovna Heřmanův Městec*].

3.2.3 Městská knihovna Hlinsko

V roce 1874 se objevily první náznaky vzniku knihovny, které byly spojené s otevřením měšťanské školy (bývalá dívčí škola – dnešní gymnázium). Po roce 1900 byl z darů místních spolků a občanů vytvořen knihovní fond. 28. 9. 1901 byla slavnostně otevřena Jiráskova veřejná knihovna v Hlinsku. Název knihovny byl odsouhlasen samotným Aloisem Jiráskem. Knihovna byla po několika letech přemístěna do budovy dívčí školy (dnešní gymnázium), poté byla přemístěna do nově postavené budově Občanské záložny, byla zde zřízena i čítárna. Roku 1919 dostala knihovna název Jiráskova měšťanská knihovna a veřejná čítárna v Hlinsku. Od roku 1972 plnila funkci střediskové knihovny (zajišťovala provoz 14 venkovských knihoven) a v roce 1986 bylo otevřeno samostatné dětské oddělení. V roce 2002 došlo k rozšíření půjčovních prostor oddělení dospělých čtenářů a k otevření nového dětského oddělení v 1. patře budovy Městského úřadu (bývalá budova soudu) [*Městská knihovna Hlinsko*].

3.2.4 Městská knihovna Choceň

Počátky knihovny spadají do poloviny 19. století, kdy v roce 1848, vznikla čítárna. Na přelomu století byla čítárna a knihovna umístěna v budově radnice, čítárna v přízemí a knihovna v 1. patře. V roce 1907 knihovna přešla pod přímou správu města. Tímto rokem zahájila svoji činnost choceňská obecní knihovna, která se stala přímou předchůdkyní dnešní městské knihovny. V průběhu let byla knihovna i čítárna několikrát přemístěna. V roce 1907 městská správa přestěhovala knihovnu do 1. patra bývalého městského chudobince a nemocnice vedle zvonice, kde tato instituce našla útočiště téměř na 40 let. O čítárnu pečovala Občanská záložna a vyhradila jí od roku 1905 místnost v 1. patře nově adaptované budovy vedle radnice. Obě zařízení přečkala období obou světových válek bez přerušení činnosti. V roce 1948 se knihovna jako instituce přestěhovala do přízemí budovy tehdejšího městského národního výboru. Tam jí byly přiděleny další místnosti po bývalé Spořitelně města Chocně a také rohový krám bývalého Landsmannova papírnictví,

který byl postupně upraven na veřejnou čítárnu. V budově radnice plnila svoji funkci veřejné knihovny až do roku 1991. V dubnu 1991 knihovna změnila působiště a přestěhovala se do Klubu mládeže Na Parapleti, kde má pro svoji činnost k dispozici polovinu budovy.

Knihovna fungovala pod názvem obecní knihovna, později městská veřejná knihovna, městská lidová knihovna a v současnosti poskytuje knihovnické a informační služby pod označením Městská knihovna Choceň. Kromě funkce městské knihovny plní funkci střediskové knihovny a poskytuje metodickou pomoc obecním knihovnám obvodu [*Městská knihovna Choceň*].

3.2.5 Městská knihovna Chrudim

Spolek Měšťanská beseda, založený v Chrudimi roku 1847, byl původně národnostně smíšený a v části jeho německého názvu *Leseverin* je obsažen jeden z hlavních záměrů zakladatelů – čtení dovolených knih a časopisů. Českou část spolku tvořila bohatá měšťanská honorace a německou vojenští důstojníci a krajští úředníci. Spolek tedy neměl problémy s registrací koncem 40. let 19. století ani potíže v době politického útlaku a omezení spolkového života v 50. letech 19. století. Beseda odebírala větší množství českých i německých novin a časopisů. Hlavní součástí knihovního fondu byl dědický odkaz významného českého buditele Josefa Liboslava Zieglera (1782 – 1846), chrudimského děkana.

O dvě desetiletí později vznikl v Chrudimi muzejní spolek a v 90. letech Průmyslové muzeum. Do nové pseudorenesanční budovy muzea se v roce 1901 Měšťanská beseda nastěhovala. I po jejím rozpuštění působila Městská veřejná knihovna v rámci muzea až do 40. let minulého století, kdy došlo k rozštěpení na dvě samostatné instituce. Muzeum převzalo historické a vzácné tisky a veřejná knihovna se zaměřila na tehdejší knižní produkci.

Knihovna je dnes tvořena dvěma mimoúrovňovými budovami nepravidelného půdorysu; vstup, půjčovny a sociální zařízení jsou bezbariérové a přístupné i tělesně postiženým a starším čtenářům [*Městská knihovna Chrudim*].

3.2.6 Městská knihovna Jevíčko

V tomto městě bylo v 2. polovině 19. století zřizováno velké množství spolků. Vlastní knihovny měly hasičský spolek, čtenářsko-pěvecký spolek Ctibor a kostelní spolek. Roku 1945 došlo ke sloučení obecní knihovny a knihovny spolku

Ctibor. Byla zvolena knihovní rada ve složení: Ing. Jaroslav Mackerle, František Továrek a Karel Kovařík.

O rok později se začaly půjčovat knihy v místnostech dnešního muzea. V roce 1977 se knihovna stala Střediskovou knihovnou pro 11 přilehlých obcí. V roce 1997 se knihovna přestěhovala do prvního patra budovy místního zámečku. Knihovna má v současnosti bezbariérově přístupné prostory, sály pro besedy a počítače pro veřejnost. Po zrušení okresů přechází pod správu obce. Knihovna nadále spravuje knihovny jevíčského regionu [*Městská knihovna Jevíčko*].

3.2.7 Městská knihovna Králíky

Knihovna byla založena roku 1910 a jejím vedoucím byl městský radní Alois Veith. Knihovna vykazovala kvalitní práci, proto byla v roce 1913 jako jediná rakouská knihovna vyznamenána na Knižní a grafické výstavě v Lipsku.

Založení knihovny pravděpodobně souviselo s otevřením české školy a příchodem českých veřejných a státních zaměstnanců v roce 1919.

5. října 1945 byla jmenována knihovní rada a knihovníkem byl jmenován Otakar Šimák, správce záložny. Knihovna byla umístěna v zasedací síni záložny. Po 2. světové válce vyvrcholil odpor vůči německým knihám. Místní správní komise nařídila, aby všechny německé knihy byly přebrány, hodnotné uloženy a bezcenné dány do sběru. Veřejná lidová knihovna byla v Králíkách otevřena až 1. 3. 1946. V roce 1958 byla knihovna rozšířena o další místnosti a vedoucím knihovny byl Antonín Doleček, který knihovnu vedl až do 1. 4. 1973, kdy ho ve funkci vystřídala Ivana Marečková.

Knihovna postupně získávala další prostory v domě č. p. 273 na náměstí. 14. března 1980 byly zahájeny stavební úpravy budovy, které probíhaly ve dvou etapách. Nejprve bylo rekonstruováno 1. patro. Po ukončení této etapy byl přestěhován fond z přízemí do 1. patra a následovala rekonstrukce přízemí a uzavření knihovny. 20. října 1981 byla slavnostně otevřena rekonstruovaná a novým zařízením vybavená městská knihovna [*Městská knihovna Králíky*].

3.2.8 Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové

Město Moravská Třebová bylo úzce spjaté s německou národnostní menšinou a během 2. světové války bylo součástí tzv. Sudet. Novodobá historie městské knihovny začíná až rokem 1945. Knihovna původně sídlila v budově Holzmeistrova

muzea a prvním dobrovolným knihovníkem byl poštovní úředník A. Hloušek. Knihovní fond začal budovat z darů místních občanů. V roce 1951 byla knihovna zprofesionalizována. Funkci knihovnice a ředitelky převzala Marta Karásková. V knihovně se pořádaly různé akce např. besedy se spisovateli – Františkem Kožíkem, Františkem Buriánkem aj. V roce 1964 převzala vedení knihovny Blanka Vašková, v knihovně pracovaly již 2 profesionální knihovnice. V roce 1970 nastoupila profesionální knihovnice Dagmar Lexová, která se ujala i řízení knihovny. V létě 1979 se knihovna přestěhovala do budovy zámku. Od roku 1983 v knihovně pracovaly již 4 profesionální pracovnice.

V roce 1990 se stala ředitelkou knihovny Ludmila Koláčková. Díky rekonstrukci zámku získala knihovna nové, větší prostory a bylo možno zřídit dvě samostatná oddělení – dětské a dospělé. S touto změnou v historii knihovny je spojeno zvýšení pracovního úvazku o pracovníci dětského oddělení. Knihovna získala při slavnostním otevření zrekonstruovaných prostor 7. 11. 1997 název *Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové*⁷ [*Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové*].

3.2.9 Městská knihovna Lanškroun

V domě č. p. 38 v ulici Svatopluka Čecha v Lanškrounu byla roku 1946 otevřena veřejná obecní knihovna. Fond knihovny tvořilo 391 knih, které sesbírali občané města mezi sebou. Prvním lanškrounským knihovníkem byla Eduard Hill. V roce 1947 měla knihovna 535 čtenářů. Knihovna se přestěhovala do bývalého obchodu na náměstí a v roce 1955 zde začala pracovat první profesionální knihovnice Růžena Horáková.

V roce 1958 došlo k přemístění knihovny do budovy děkanství na náměstí Aloise Jiráska. V přízemí vznikla půjčovna pro děti a sklad a v poschodí půjčovna, sklad a sál na pořádání akcí. V roce 1960 nastoupila jako další knihovnice Anna Nováková. V roce 1970 byla pověřena funkcí ředitelky Jana Dušková, která nastoupila do lanškrounské knihovny jako knihovnice už v roce 1962. V letech 1983-1986 proběhla v knihovně přestavba a rozšíření prostor o část přilehlého domu, takže

⁷Vzdělaný šlechtic Ladislav z Boskovic měl na moravskotřebovském zámku bohatou knihovnu rukopisů a prvotisků řeckých a římských autorů. Jeho sbírky obdivoval osobně v roce 1497 král Vladislav. Během jeho života dosáhla Moravská Třebová širokého hospodářského i kulturního rozkvětu. Proto si knihovna vzala jméno tohoto šlechtice do svého názvu [*Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové*].

dnes knihovna disponuje prostorami více než desetkrát většími než v době svého vzniku.

Později knihovna začala vedle vlastního půjčování knih organizovat kulturní činnost v širším rozsahu. Kromě přednášek a besed to byly i poznávací zájezdy, soutěže pro děti, zájmové kroužky a další doplňkové akce. Knihovna systematicky doplňovala fond a plnila regionální funkci pro knihovny v okolních obcích. Celý provoz knihovny byl postupně v 90. letech automatizován [*Městská knihovna Lanškroun*].

3.2.10 Městská knihovna Litomyšl

Návrh na vznik knihovny podal Antonín Mudrych, předseda studentského spolku Smetana 4. 8. 1890. Následovaly sbírky knih a peněz a jednání o získání vhodných prostor. Dne 22. 3. 1891 byla knihovna poprvé otevřena veřejnosti.

Prvním knihovníkem byl učitel Emil Rác. Po něm nastoupil Antonín Brachtl, který získal pro knihovnu množství cenné a hodnotné literatury. Dalším knihovníkem byl Jaromír Metyš, osobnost širokého rozhledu i působení. Jeho následovníkem byl Josef Portman, známý bibliofil a přítel Josefa Váchala.

Z novějších projektů je možno upozornit na přestavbu (investice čítala kolem 500 tisíc Kč) bývalé skautské klubovny na čítárnu, studovnu a místo s veřejně přístupným internetem. Jedná se o prostory v přízemí knihovny, které nabízejí příležitost handicapovaným čtenářům využívat služeb této studovny a čítárny. Je zajištěn bezbariérový přístup. V prostorách jsou organizovány přednášky pro menší okruh posluchačů [*Městská knihovna Litomyšl*].

3.2.11 Městská knihovna Polička

Knihovna v Poličce patří k nejstarším v Čechách. Počátkem veřejné knihovny v Poličce bylo založení školní knihovny magistrátem roku 1813 při hlavní škole na návrh ředitele školy Hübnera. V roce 1832 měla knihovna 500 knih a 106 zeměpisných map.

V roce 1848 byla založena Veřejná čítárna slovanská, která byla 1. 1. 1849 otevřena. Zakladateli čítárny byli P. Emanuel Unzeitig, Ferdinand Kopečný, František Jedlička, Florian Findejs, Jan Eigel, Leopold Grünseisen, Ludvík Martinů a Josef Paclík. Čítárna po několika letech zanikla a knihovna připadla obci. V letech

1866-1872 ji spravovala Měšťanská beseda, potom to byla Beseda a od roku 1884 Zvláštní výbor.

Na činnost knihovny se aktivně podíleli knihovníci Vincenc Podhajský, V. Špaňhel, Martin Štěpán, Augustin Benoni, Jan Štefka, Josef Andrlík, Alois Krenner, František Tamele a jiní.

V padesátých letech byla knihovna zprofesionalizována. Prvními zaměstnanci Okresní lidové knihovny v Poličce se stali V. Jirkovský a V. Janelová. Dále měla knihovna zajišťovat pomoc 52 lidovým knihovnám okresu. V roce 1961 byl zrušen okres Polička a knihovna se stala městskou lidovou knihovnou.

V březnu 1980 byla knihovna přestěhována do speciálně upraveného domu na Palackého náměstí. Čtenářům se dostalo nové knihovny s odděleními pro dospělé, dospívající mládež a děti. Dále studovna – čítárna a prostorný vestibul k pořádání výstav a výstavek. Vzhledem k nedostatku místa pro uložení fondu byly v roce 2001 přistavěny a zpřístupněny další prostory. V rámci své hlavní činnosti organizuje knihovna exkurze, přednášky, besedy, soutěže, ankety a výstavy.

Na podkladě uzavřené smlouvy s Městskou knihovnou ve Svitavách, pověřenou regionálními funkcemi, poskytuje Městská knihovna Polička pro 16 obecních knihoven v oblasti své působnosti hlavně poradenské služby, buduje výměnné fondy a zapůjčuje výměnné soubory knihovních dokumentů.

Ve vzdělávacím středisku, které je součástí knihovny, organizuje knihovna vzdělávací, jazykové a praktické kurzy. Spolupracuje s tělesně postiženými spoluobčany (uspořádáním výstav z jejich prací) a s domovy pro seniory. Knihovna umožňuje půjčování zvukových nahrávek knih pro zrakově postižené spoluobčany [*Městská knihovna Polička*].

3.2.12 Městská knihovna Skuteč

Jednotlivé knihovny místních spolků (Městská veřejná knihovna Havlíček, Riegrova knihovna, Knihovna občanské besedy, knihovna Severočeské jednoty atd.) se po vzniku Československa sloučily a vznikla První městská knihovna Havlíček.

Funkci knihovníků až do roku 1934 zastávaly většinou ženy. Od roku 1934-1939 je poprvé knihovníkem muž – Jan Rudolf Letošník a od roku 1939 nastupuje František Matras.

V roce 1971 se stala městská knihovna profesionální institucí. První profesionální knihovnicí byla Hana Jožáková, která zastává postavení vedoucí knihovny až do dnešní doby. Do roku 1986 byla knihovnou střediskovou a pomáhala s činností 19 obecních knihoven. Knihovna byla umístěna v řadě provizorních prostor. Nyní sídlí knihovna ve Smetanově ulici ve Skutči [*Městská knihovna Skuteč*].

3.2.13 Městská knihovna Slatiňany

V roce 1884 byla v obecním domě otevřena veřejná knihovna. Hlavními zakladateli byli Jan Schmoranz a řídící učitel Václav Macháček. Knihovna získala v roce 1893 dar od básníka Jaroslava Vrchlického. Na památku svých kulatých narozenin (v té době slavil 50 let) daroval do knihovny veškeré své vyšlé spisy.

Během své existence prošla knihovna mnoha změnami. Knihovna byla z původních prostor přemístěna do bývalé cukrárny v budově městského úřadu, kde se nachází dodnes.

Knihovnu v současnosti navštěvuje celkem 360 čtenářů. V jejich prostorách lze nalézt necelých 15 000 svazků, z toho je 8 700 beletrie, 3 300 naučné literatury pro dospělé a zbytek tvoří literatura pro děti. Součástí knihovny je i informační centrum, které vzniklo 1. 6. 2003 za podpory Pardubického kraje a poskytuje své služby veřejnosti. Jeho součástí je i veřejný internet [*Městská knihovna Slatiňany*].

3.2.14 Městská knihovna Svitavy

Počátek veřejného knihovnictví ve Svitavách je možné datovat od roku 1892. Tehdy nechal svitavský mecenáš, Valentin Oswald Ottendorfer, postavit nákladem 170 000 zlatých knihovnu. Vlastnila 22 000 svazků a byla nejmodernější německou knihovnou na Moravě. Knihovna měla čítárnu a velký sál, kde se pořádaly přednášky a koncerty. V roce 1929 navštívil Ottendorferovu knihovnu první český prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Po 2. světové válce byla vyřazena nacistická literatura a německé knihy byly předány Okresnímu archivu ve Svitavách. Knihovna byla doplňována převážně českými díly. Politická situace v Československu ovlivňovala činnost knihovny, proto byly sepisovány seznamy zakázaných autorů a jejich díla byla vyřazována.

V roce 1969 byla knihovna přestěhována do přízemí budovy muzea. V sedmdesátých letech se začal budovat střediskový systém. Knihovna ve Svitavách se stala 1. 1. 1982 okresní knihovnou.

V roce 1990 získala knihovna nové prostory pro dětské oddělení, následující rok rozšířila půjčovnu pro dospělé čtenáře o 1 místnost z původního skladu knih.

V 90. letech 20. století došlo k zautomatizování veškerých knihovnických činností. V roce 1997 byla knihovna připojena na internet. V roce 2001 byla rozšířena půjčovna pro dospělé o nové oddělení naučné literatury. Díky grantům Ministerstva kultury České republiky rozšířila své služby o půjčování zvukových dokumentů pro nevidomé a slabozraké, zpřístupnila těmto handicapovaným čtenářům internet a zkvalitnila počítačovou síť. V souvislosti se zrušením okresních úřadů změnila knihovna k 1. 1. 2003 zřizovatele a stala se příspěvkovou organizací města s názvem Městská knihovna ve Svitavách [*Městská knihovna Svitavy*].

3.2.15 Městská knihovna Ústí nad Orlicí

První zmínky o veřejné knihovně se datují od 20. let 19. století, kdy stály v čele v Ústí nad Orlicí tři rodiny podporující kulturu města – Andresovi, Korábovi a Rettigovi. Významnou roli hrály knihovny spolků. Knihovna Čtenářské besedy byla založena v roce 1868, knihovna prvního dělnického spolku Lidumil vznikla v roce 1892.

První městská knihovna byla v Ústí nad Orlicí založena roku 1881. Základ nové knihovny položil tehdejší ředitel občanské chlapecké školy, který začal sbírat knihy "zábavného" obsahu.

Finančně se činnosti knihovny ujala Občanská záložna, která darovala 50 zlatých na zařízení městské knihovny a přislíbila i roční subvenci. Zároveň byl jmenován knihovník a dva správcové. Během let přibývalo příznivců knihovny i dárců, mezi které patřil především Jan Ludovít Lukes. Knihovna sídlila u obecního úřadu na náměstí, kde zůstala umístěna i po roce 1918.

Od roku 1932 byla městská knihovna umístěna v domě zvaném Klementinum. Během doby se podařilo zapojit do městské knihovny fondy všech větších spolkových knihoven ve městě. Rozhodnutím rady se městská knihovna stala roku 1951 okresní knihovnou a byla přemístěna do samostatné budovy poblíž centra nazývané Na Pindulce.

Okresní knihovna byla veřejnou univerzální knihovnou a ústřední knihovnou sítě veřejných knihoven v okrese. Metodicky řídila 9 městských knihoven okresu Ústí nad Orlicí a 134 místních knihoven s dobrovolnými knihovníky. Plnila rovněž funkci knihovny městské a střediskové pro 22 místních lidových knihoven v obvodu. V roce 1985 byla zahájena nová rozsáhlá přístavba knihovny. V 90. letech 20. století se knihovna transformovala na městskou knihovnu s regionální funkcí, jejímž zřizovatelem je Město Ústí nad Orlicí. V knihovně lze nalézt i tzv. Zvukovou knihovnu pro zrakově postižené a nevidomé občany okresu Ústí nad Orlicí [*Městská knihovna Ústí nad Orlicí*].

3.2.16 Městská knihovna Vysoké Mýto

Roku 1839 byla ve Vysokém Mýtě založena při škole první knihovna. Jejím zakladatelem byl vysokomýtský rodák Alois Vojtěch Šembera, který škole daroval 150 knih. Peníze na nákup prvních knih získal sbírkou mezi svými vlasteneckými přáteli v Brně. Na knihy pro Vysoké Mýto přispěli mimo jiné i František Matouš Klácel, Jan Erazim Vocel, Jan Ohéral a jiní. Prvním ředitelem knihovny se stal roku 1839 páter Jakub Jindra. A. V. Šembera osobně vypracoval pro knihovnu Knihovní řád obsahující zásady, kterými se měla nová kulturní instituce řídit.

Roku 1871 dal podnět k obnovení veřejné knihovny přítel A. V. Šembery – mlynář a městský radní Karel Richter. Tato knihovna pracovala jen krátce a nepravidelně.

Od roku 1891 byla pro veřejnost otevřena nová knihovna a o čtyři roky později byl radou města schválen nový statut veřejné knihovny a knihovna dostala název Veřejná knihovna královského věnného města Vysokého Mýta. Prvním profesionálním knihovníkem se stal roku 1923 Josef V. Böhm. Knihovna často měnila svoje umístění. Roku 1944 se přemístila z náměstí do bývalého vojenského kasína. Knihovna se pak přestěhovala zpět na náměstí roku 1948. Knihovna se od roku 1978 napojila do střediskového systému, tzn. dohlížela na činnost 14 místních knihoven svého obvodu. Knihovna nakupovala a zpracovávala nové knihy, sestavovala výměnné soubory knih a zajišťovala místním knihovnám metodickou pomoc. Na počátku devadesátých let se knihovna přestěhovala z náměstí do budovy U koruny [*Městská knihovna Vysoké Mýto*].

3.3 Shrnutí

Knihovny Pardubického kraje mají dlouholetou historii sahající do 19. století. Předchůdce městských knihoven je možné najít v knihovnách spolků. Fondy spolkových knihoven pak položily základy budoucích fondů městských knihoven v Pardubickém kraji. K nejstarším městským knihovnám v regionu i v celé České republice patří Městská knihovna Polička, která původně vznikla jako veřejná knihovna při místní škole roku 1813. Lze říci, že knihovny často měnily prostory umístění, nejčastěji sídlily v centrech měst případně přímo na radnici. V 90. letech 20. století došlo k postupné automatizaci knihoven a přechodu na automatizované knihovnické systémy.

4 Krajská knihovna v Pardubicích

4.1 Základní údaje

Krajská knihovna v Pardubicích je typem univerzální veřejné knihovny. Zřizovatelem je Pardubický kraj. Je ústřední knihovnou sítě veřejných knihoven v regionu a plní funkci městské knihovny. Je střediskem knihovnických, bibliografických a informačních služeb kooperujících knihoven v kraji [*Krajská knihovna v Pardubicích*].

„V roce 2007 uplynulo 110 let od založení veřejné knihovny v Pardubicích“ [*Krajská knihovna v Pardubicích*, 2008a, s. 3]. K této příležitosti začal být vydáván profesní časopis *Kapka* (knihovnické aktuality Pardubického kraje). Časopis nabízí pravidelné rubriky, ve kterých představuje knihovny v Pardubickém kraji. Časopis obsahuje informace o různých literárních soutěžích, knižních a hudebních novinkách a výstavách, ukázky z nových knih regionálních autorů, povídky a fejetony. Časopis je distribuován prostřednictvím pověřených knihoven do celého Pardubického kraje a formou povinného výtisku i do ostatních krajských knihoven [*Krajská knihovna v Pardubicích*, 2008a, s. 3].

4.2 Služby Krajské knihovny v Pardubicích

Knihovna poskytuje standardní služby v recepci, čítárně, informačním oddělení, všeobecné studovně, regionální studovně, dospělém oddělení, dětském oddělení a hudebním oddělení⁸. Služby jsou poskytovány v pravidelné otevírací době (tab. 1-4) za stanovené poplatky (tab. 5). Knihovna poskytuje standardní služby v jednotlivých odděleních (porovnání v tab. 6-7). Krajská knihovna v Pardubicích dohlíží na výkon regionálních funkcí (viz kapitola Výkon regionálních funkcí v Pardubickém kraji v roce 2007).

Služby recepce:

- registrace – vystavení průkazu čtenáře
- úhrada registračních a dalších poplatků

⁸Krajská knihovna zřídila v roce 2003 Biblioterapeutický kabinet, první svého druhu v České republice. Vznikl na podnět docenta Jaroslava Skály z Pražského psychologického institutu. V kabinetu jsou k dispozici knihy, které by mohly pomáhat léčit. Návrhy k zakoupení literatury dávají lékaři, psychologové, pedagogové, psychologové, sociální pracovníci, zdravotní sestry, pacienti a klienti [*Krajská knihovna v Pardubicích*].

- vystavení a zaplacení jednorázového návštěvního průkazu
- zaplacení jednorázové výpůjčky
- vracení knih – v případě, že čtenář pouze vrací a nepůjčuje si
- základní informace o knihovně
- 1 uživatelský počítač s přístupem na on-line katalog knihovny.

Služby čítárny:

- prezenční a absenční půjčování denního tisku a časopisů
- prezenční prostudování CD a multimediálních příloh odborných časopisů
- 1 uživatelský počítač s přístupem na internet
- kopírovací služby ze zdrojů dostupných v knihovně.

Služby informačního oddělení:

- prezenční půjčování map, cizojazyčných slovníků, Sbírek zákonů od roku 1918, statistických ročenek, Masarykova a Ottova slovníků, Encyklopedie Britannica atd.
- poskytování informací z ekonomické a právní oblasti
- přístup do placených elektronických databází:
- OVEL – Obchodní věstník
- ASPI – Automatizovaný systém právních informací
- kopírování, tisk, prodej disket a CD na ukládání souborů
- 5 uživatelských počítačů s přístupem na internet – možnost práce na PC (Word, Excel)
- zpracování rešerší
- služby pro nevidomé slabozraké – půjčování kazet a časopisů pro slabozraké
- spolupráce s organizacemi zaměřenými na postižené občany
- k dispozici je počítač se speciálním programem pro nevidomé a slabozraké.

Služby všeobecné studovny:

- knihovnické, faktografické, bibliografické a konzultační služby
- prezenční půjčování encyklopedií, nákladných publikací z naučné literatury
- možnost vyhledávání informací v kartotékách (osobnosti světa, osobnosti ČR, země světa, všeobecná faktografie, literární kartotéka)
- 1 uživatelský počítač na prezenční využití multimediálních nosičů (multimediální encyklopedie), 2 uživatelské počítače s přístupem na internet
- přístupy do placených elektronických databází:
 - a) TAM-TAM – databáze firmy Anopress (plnotextové záznamy článků z českých novin a vybraných časopisů)
 - b) ČNB – Česká národní bibliografie
 - c) EBSCO – plnotextové záznamy článků i abstrakty z periodik v anglickém jazyce
 - d) OCLC – soubor databází obsahující bibliografické záznamy s abstrakty a plnotextové dokumenty z oblasti vědy, techniky, medicíny a kultury
 - e) MANUSCRIPTORIUM – katalog historických fondů
- kopírování, tisk, prodej disket a CD na ukládání souborů, skenování na objednávku
- 1 uživatelský počítač s přístupem na on-line katalog knihovny
- meziknihovní výpůjční služba.

Služby regionální studovny:

- prezenční půjčování publikací o Pardubicích a Pardubickém kraji a periodik z Pardubic a Pardubického kraje, knih a periodik vydaných nakladateli kraje
- zodpovídání dotazů týkajících se regionu, vyhledávání informací o kraji
- zpracování rešerší na objednávku

- kopírování
- propagace kulturních výročí
- ediční činnost
- analytický rozpis regionálních periodik dostupných v knihovně (záznamy článků z regionálního tisku od roku 1998)
- 2 uživatelské počítače s přístupem na internet.

Služby dospělého oddělení:

- prezenční a absenční půjčování dokumentů
- rezervace půjčených titulů
- prodlužování výpůjční lhůty
- 6 uživatelských počítačů s přístupem na on-line katalog knihovny
- jednorázové výpůjčky.

Služby dětského oddělení:

- prezenční a absenční půjčování dokumentů
- jednorázové výpůjčky
- 4 uživatelské počítače na prezenční využití dětských multimediálních nosičů
- 1 uživatelský počítač s přístupem na on-line katalog knihovny
- kopírování
- bibliograficko – informační služba
- exkurze žáků základních škol a předškolních zařízení
- literární besedy pro žáky základních škol a družin.

Služby hudebního oddělení:

- prezenční a absenční půjčování
- kopírování
- 1 uživatelský počítač s přístupem na on-line katalog knihovny

- 2 místa pro poslech, 2 místa pro videoprodukcí
- hudební přednášky a lekce pro různé typy škol
- pravidelná hudební odpoledne pro seniory
- hudební (víceúčelový) sál pro 50 návštěvníků vybavený nejmodernější technikou [*Krajská knihovna v Pardubicích*].

Otevírací doba jednotlivých oddělení

Tab. 1 Otevírací doba oddělení naučné literatury, beletrie, čítárny, recepce

Pondělí	9.00-19.00
Úterý	Zavřeno
Středa	9.00-19.00
Čtvrtek	9.00-19.00
Pátek	9.00-19.00
Sobota	9.00-12.00

Tab. 2 Otevírací doba Informačního oddělení, regionální a všeobecná studovna

Pondělí	9.00-19.00
Úterý	Zavřeno
Středa	9.00-19.00
Čtvrtek	9.00-19.00
Pátek	9.00-19.00
Sobota	Zavřeno

Tab. 3 Otevírací doba hudebního oddělení

Pondělí	9.00-12.00	13.00-19.00
Úterý	Zavřeno	
Středa	9.00-12.00	13.00-19.00
Čtvrtek	9.00-19.00	13.00-15.30
Pátek	9.00-19.00	13.00-15.30
Sobota	Zavřeno	

Tab. 4 Otevírací doba dětského oddělení

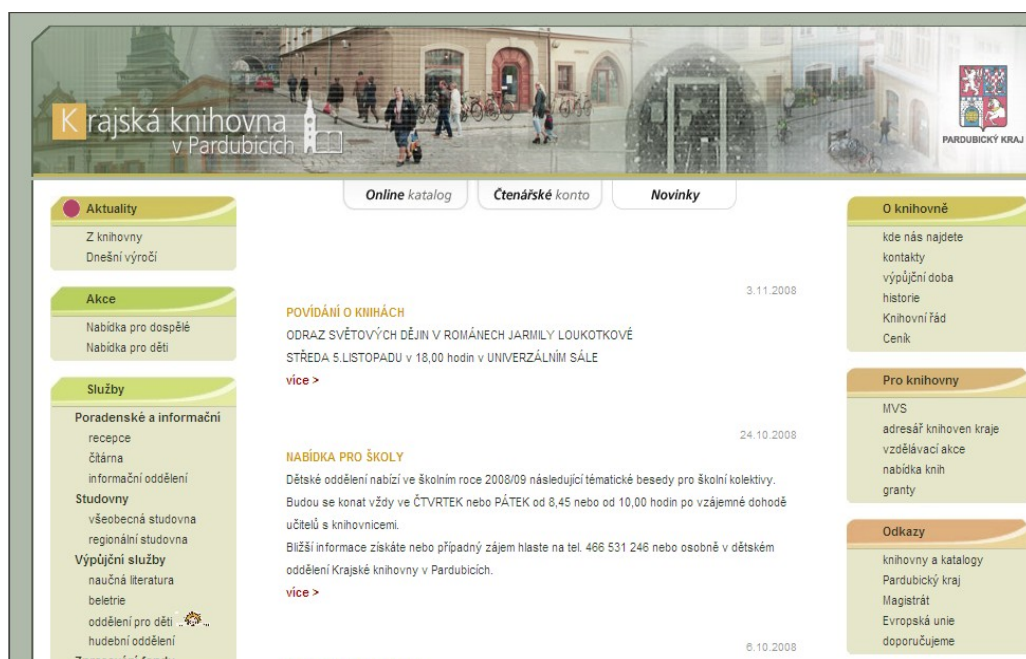
Pondělí	9.00-18.00	
Úterý	Zavřeno	
Středa	9.00-18.00	
Čtvrtek	Zavřeno	13.00-18.00
Pátek	Zavřeno	13.00-18.00
Sobota	Zavřeno	

Tab. 5 Poplatky za služby v Krajské knihovně v Pardubicích

Služba	Cena	Poznámka
Disketa/CD	10,00 Kč	
Internet	0,50 Kč	Neregistrovaní čtenáři
Internet	zdarma	Registrovaní čtenáři
Jednorázová absenční výpůjčka	30,00 Kč	
Jednorázová prezenční výpůjčka	10,00 Kč	
Kopírování A3	3,00 Kč	Jednostranně
Kopírování A3	4,00 Kč	Oboustranně
Kopírování A4	2,00 Kč	Jednostranně
Kopírování A4	3,00 Kč	Oboustranně
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci České republiky
Mezinárodní výpůjční služba	200,00 Kč	V rámci Evropy mimo V. Británii
Mezinárodní výpůjční služba	400,00 Kč	V. Británie a mimoevropské státy
Poplatky za prodlení (dospělé, dětské oddělení, čítárna)	1,00 Kč	Nedodržení výpůjční lhůty (1 dokument a 1 provozní den)
Poplatky za prodlení (hudební oddělení)	5,00 Kč	Nedodržení výpůjční lhůty (1 zvukový a zvukově obrazový dokument a 1 provozní den)
Poškození čárového kódu	5,00 Kč	
Poškození dokumentu	20,00 Kč	
Poškození obalu	10,00 Kč	
Práce s PC (Word, Excel)	20,00 Kč	Za každou započatou hodinu
Půjčování audiovizuálních nosičů	15,00 Kč	1 magnetofonová kazeta
Půjčování audiovizuálních nosičů	30,00 Kč	1 kompaktní disk
Půjčování audiovizuálních nosičů	zdarma	Magnetofonové kazety pro nevidomé
Půjčování audiovizuálních nosičů	zdarma	Multimédia/videokazety (pouze prezenčně)
Registrace děti (držitelé ZTP)	20,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace děti, senioři, držitelé ZTP	60,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	120,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace nevidomých a slabozrakých	zdarma	Registrace na kalendářní rok
Registrace platná společně pro KK a UK	150,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace právnické osoby	300,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace pro využití prezenčních služeb čítárny	40,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rešerše	20,00 Kč	Poplatek při zadání
Rešerše	2,00 Kč	Poplatek za 1 záznam
Rezervace	10,00 Kč	
Skenování	20,00 Kč	
Služba	Cena	Poznámka
Tisk A4	2,00 Kč	Černobíle
Tisk A4	20,00 Kč	Barevně
Ztráta audiovizuálního nosiče	100,00 Kč	Požizovací cena + 100 Kč
Ztráta časopisu	-	Požizovací cena
Ztráta čtenářského průkazu	30,00 Kč	Vystavení duplikátu
Ztráta elektronického zdroje jako přílohy časopisu	-	50% pořizovací ceny časopisu
Ztráta elektronického zdroje jako přílohy knihy	-	50% pořizovací ceny knihy
Ztráta knihy a hudebniny	200,00 Kč	Požizovací cena + 200 Kč

Knihovna se prezentuje na propracovaných webových stránkách (obr. 1). Poskytovány jsou zde základní informace o knihovně, informace pro knihovny, důležité odkazy, kalendář akcí, aktuality, akce, služby atd. Čtenář má možnost vstupovat do svého čtenářského konta. Originální logo je kombinací Zelené brány a otevřené knihy [Krajská knihovna v Pardubicích].

Obr. 1 Úvodní webová strana Krajské knihovny v Pardubicích [převzato 2008-11-10]

4.3 Oddělení Krajské knihovny v Pardubicích

4.3.1 Hlavní půjčovna

Hlavní půjčovna je rozdělena pro veřejnost na oddělení naučné literatury (1. patro knihovny) a oddělení beletrie (2. patro knihovny). Provoz je zabezpečován celkem 8 knihovnicemi, které se střídají ve směnném provozu. Oddělení poskytují absenční výpůjční služby knih, rezervaci dokumentů, upomínací agendu, knihovnicko-informační služby a konzultace. Knihovnice mají na starost adjustaci příslušného fondu.

Oddělení beletrie a naučné literatury navštívilo v roce 2007 celkem 97 821 návštěvník, který si vypůjčil 137 001 exemplář knihy z oddělení beletrie a 107 777 exemplářů z oddělení naučné literatury. V roce 2007 bylo půjčeno o 11 577 exemplářů knih více než v roce 2006. Veřejnosti byly nabídnuty informační materiály jako *Průvodce knihovnou* a *Online služby* (čtenářské konto, vyhledávání a

rezervace dokumentů, prodlužování výpůjček, MVS). Čtenáři si mohou od ledna 2007 rezervovat beletrii (dříve pouze naučnou literaturu).

Během roku se uskutečnily 24 exkurze pro střední školy a učiliště. Tyto knihovnicko-informační lekce navštívilo 576 účastníků [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 5].

4.3.2 Všeobecná studovna

Pracovnice pomáhaly pravidelně (každý čtvrtek) zájemcům v orientaci ve fondu knihovny, on-line katalogu na www stránkách knihovny a učily základům práce s internetem.

Pracovnice oddělení připravily odborné školení pro knihovnice Městské knihovny ve Svitavách, které se týkalo práce s databází Anopress a ASPI. V roce 2007 byly poskytovány informace z elektronických databází TAM-TAM (plnotextové záznamy článků z českých novin), ČNB (Česká národní bibliografie), EBSCO (plnotextové záznamy článků z periodik v angličtině), OCLC (soubor databází z různých oblastí vědy), Manuscriptorium (informace o historických knižních fondech). Také digitalizovaná podoba deníků Bohemia (od roku 2002) byla často využívána pro zodpovídání dotazů čtenářů. Studovna poskytovala meziknihovní výpůjční službu. Obdržených a kladně vyřízených požadavků bylo o 276 méně než v roce 2006, zaslaných a kladně vyřízených požadavků bylo o 52 méně než v roce 2006. Počet studijních míst byl 16. Pro uživatele byly k dispozici 3 počítače – 1x on-line katalog a 2x internet. V roce 2007 využilo internet celkem 1 599 návštěvníků. Fond studovny tvoří 6 581 naučná kniha, 1 097 krásné literatury a 86 elektronických dokumentů [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 6-9].

4.3.3 Dětské oddělení

Pracovnice navštěvovaly v roce 2007 různé kurzy a přednášky, které se zabývaly dětským čtenářstvím a pravidelně se zúčastňovali setkání Klubka (Východočeská sekce dětských knihoven). V dubnu sledovaného roku se rozběhl projekt *Hravé klubíčko*, kdy se v knihovně každý měsíc scházely maminky s malými dětmi. Děti se učily kreslit a správně vyslovovat pomocí různých říkanek.

Do dětského oddělení bylo nakoupeno celkem 1 071 knihovních jednotek, do oddělení přišlo 17 823 návštěvníků, což je o 1 955 návštěvníků více než v roce 2006, tj. o 12,3 % více. Pracovnice oddělení uskutečnily 30 lekcí knihovnicko-

informační výchovy. Dětské oddělení uspořádalo 47 různých akcí, kterých se zúčastnilo 1 248 dětí [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 7-8].

4.3.4 Hudební oddělení

Přírůstek do hudebního oddělení činil 272 knihovní jednotky. Jednalo se především o zvukové dokumenty. Oddělení disponovalo tímto fondem: 3 422 knižních jednotek, 615 hudebnin, 4 577 zvukových dokumentů, 432 zvukově obrazových a 69 exemplářů periodik. Počet poslechových míst zůstal neměnný (5 míst).

Po celý rok probíhaly hudebně komponované pořady pro Seniorcentrum, akce pro školy, denní stacionář a Tyflocentrum. Pracovnice oddělení se podílela na přípravě hudební stránky pro cyklus přednášek Povídání o knihách. Celkem hudební oddělení navštívilo 3 498 návštěvníků. Celkem se v hudebním oddělení uskutečnilo 32 akcí [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 9-10].

4.3.5 Čítárna

Oddělení evidovalo v databázi celkem 2 942 exemplářů. Z toho je zhruba 75% povinného výtisku a zbylá procenta představují předplacená periodika, která se půjčují absenčně. Po zaevidování do databáze se periodika rozdělují podle obsahu a specializace na jednotlivá oddělení. Každým rokem probíhá redakce celého fondu periodik, jejímž výsledkem je vyřazování poškozených titulů a archivace povinného výtisku. Na konci roku proběhla příprava na odvoz povinného výtisku z roku 2003 – 2004 do detašovaného skladu (Stavební podnik). Na knižní vazbu byly připraveny *Hospodářské noviny*, *Pardubický deník*, *Pernštejn* a *Mladá fronta*.

Čítárnu navštívilo 31 522 čtenářů tj. o 14,2% více než v roce 2006. Od listopadu byl k dispozici návštěvníkům 1 počítač na internet, se kterým pracovalo 68 návštěvníků. Čtenáři využívali možnosti posezení v atriu k přečtení denního tisku [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 10].

4.3.6 Informační oddělení

Velký nárůst návštěvníků internetu, způsobil fakt, že registrovaní uživatelé měli od poloviny roku 2007 přístup na internet zdarma, neregistrovaní uživatelé platili 0,50 Kč/min. Oproti roku 2006 s zvýšil počet návštěvníků o 67,9%. K dispozici byl návštěvníkům fond z oblasti právní, ekonomické a všeobecné, jak

v knižní tak elektronické podobě. Pracovnice z oblasti akvizice zvukové knihovny nakoupili celkem 53 titulů nových knih. Oddělením prošlo 9 554 návštěvníků, kteří měli k dispozici 2 709 odborné literatury, 806 titulů zvukové knihovny, 96 elektronických zdrojů, 167 titulů periodik. Pracovnice oddělení spolupracovaly po celý rok s Tyflocentrem a pro klienty zvukové knihovny připravily speciální kvízy a hádanky pro slabozraké [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 11].

4.3.7 Recepce

Pracoviště zajišťovalo centrální registrace čtenářů, placení poplatků (registrační i sankční), vracení knih, prolongace výpůjček a základní informace o chodu knihovny. V oddělení se uchovávali přihlášky čtenářů v papírové podobě. Při registraci byly skenovány fotografie čtenářů do databáze, důvodem byla nepřenositelnost čtenářského průkazu [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 11].

Tab. 6 Porovnání základních ukazatelů v Krajské knihovně v Pardubicích

	2004	2005	2006	2007
Knihovní fond	316 881	332 916	350 086	361 860
Výpůjčky	401 748	387 701	396 555	406 441
Čtenáři	10 406	11 391	13 745	13 380
Návštěvnost	147 661	128 914	149 113	165 517

Tab. 7 Porovnání základních ukazatelů v České republice

	2004	2005	2006	2007
Knihovní jednotky v tis.	61 236	61 992	61 886	62 304
Výpůjčky v tis.	72 875	71 974	68 697	67 395
Čtenáři v tis.	1 507	1 538	1 476	1 458
Návštěvnost v tis.	20 615	20 502	19 902	20 924

4.3.8 Oddělení kulturních služeb

Toto specializované pracoviště pro management amatérských uměleckých aktivit v Pardubickém kraji plnilo funkci vzdělávací, metodickou, informační a poradenskou. Oddělení bylo organizátorem kulturních projektů, soutěží, přehlídek, festivalů, výstav, přednášek, seminářů a uměleckých dílen. Mnoho akcí probíhalo za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky. V roce 2007 se oddělení soustředilo na zviditelnění a zkvalitnění úspěšných projektů.

Metodická činnost oddělení:

- metodická pomoc amatérským umělcům, uměleckým souborům
- metodická pomoc při přípravě soutěží, přehlídek, festivalů
- příprava a koncepční zpracování výstav
- posouzení a korektury tvůrčích literárních textů, výtvarných děl atd.
- zpracovávání grantových žádostí a jejich možnosti v amatérské kultuře.

Poradenská činnost oddělení:

- informace o festivalech, přehlídkách, soutěžích, kontakty
- informace o odborných časopisech, sbornících, adresy redakcí, odborných serverech
- aktuální kontakty na odborné lektory, vedoucí uměleckých sdružení
- možnosti výpůjček sborníků, divadelních textů.

Propagační činnost oddělení:

- pravidelné zasílání tiskových zpráv do redakcí *Mladé Fronty Dnes*, *Pardubických, Orlických novin*, *Novin Chrudimska*, *Svitavska*, *Nový Pernštejn*, *Radničního zpravodaje*, *Místní kultury*, *Česká televize*, *Českého rozhlasu Pardubice*, *Českého rozhlasu Praha*, *Amatérské scény*, *Fotoimpulsu*, *Divadelní hromady Cantus*, oborových a informačních serverů.
- zřízení nových stránek www.kulturni-sluzby.cz [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 12].

4.4. Procesy knihovnického systému v Krajské knihovně v Pardubicích

4.4.1 Akvizice

V roce 2007 bylo do fondu získáno 14 380 knihovních jednotek (tab. 8).

Tab. 8 Přírůstky v jednotlivých odděleních

Oddělení	Naučná literatura	Beletrie	Ostatní dokumenty	Celkem
Hlavní půjčovna	2836	2360		5196
Dětské oddělení	324	669	78	1071
Studovna všeobecná	247			247
Studovna regionální	235	41	36	312
Informační oddělení	167		58	225
Čítárna			855	855
Hudební oddělení	53		219	272
Středisko Pardubice	1171	2207		3378
Regionální fond	679	2145		2824
Celkem	5712	7422	1246	14380

Tab. 9 Finanční náklady na nákup knihovního fondu

Druh dokumentu	Cena v Kč
Knihy	1 187 968,80
Knihy – RF	824 634,20
Knihy – neevidované	6 008
Časopisy	369 885,92
Zvuková knihovna	18 684
Audiovizuální dokumenty	59 995
CD-ROM	30 253
Celkem	2 497 428,92

Doplňování knihovního fondu bylo ovlivněno nižším rozpočtem. Finanční náklady jsou rozepsány v tabulce 9. Forma nákupu spočívala v přímém nákupu, dodávání knih distributorem a přes internet. Rabat na knihy dosahoval v průměru 23,545%. V oblasti periodik byl prostřednictvím povinného výtisku nárůst celkem o 411 titulů.

Tab. 10 Stav knihovního fondu k 31. 12. 2007

Knihovní fond KK Pardubice	Počet knihovních jednotek
Knihy	354 233
Časopisy	2 942
Ostatní dokumenty	7627
Celkem	364 802
Úbytky	2 601

Proti odcizení byl knihovní fond zabezpečován elektromagnetickou ochranou. Přírůstky knihovního fondu byly katalogizovány do automatizovaného knihovnického systému Aleph. Přehled počtu knihovních jednotek je zobrazen v tabulce 10. Úbytky knihovního fondu byly podle potřeby odepisovány z databáze. Odepsané knihy byly nabízeny formou nabídkového seznamu do profesní konference

Knihovna, dále nabídnuty charitativním organizacím a následně byly odváženy do sběru [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 24-25].

4.4.2 Jmenná a věcná katalogizace

Byla zpracována část starší klasické ruské beletrie psané v originále. Hlavním úkolem bylo navázání spolupráce s Národní knihovnou České republiky v oblasti pravidelného zasílání bibliografických záznamů do Souborného katalogu České republiky. Byly vytvořeny celkem 3 soubory a odeslány s celkovým počtem cca 4 000 záznamů.

Přetrvávající problém byl v oblasti statistiky autorit. Nepodařilo se připravit správné zasílání statistiky v tvorbě a využívání národních autorit. V tomto oddělení byly zpracovávány elektronické zdroje, v roce 2007 bylo zpracováno celkem 559 elektronických zdrojů [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 25].

4.4.3 Automatizace

Byla obnovena počítačová učebna (prostřednictvím dotačního programu VISK2) a starší počítače z učebny byly využity pro další provoz. Nahradily se méně výkonné počítače (on-line katalogy) nebo byly přímo instalovány jako internetové stanice pro veřejnost (v regionální studovně 2 stanice, v dětském oddělení 1 stanice). Nedostatky byly objeveny v tisku seznamu časopisů, tak aby se vyexportoval s datovým údajem z pole 910 (uložení časopisu od roku.....), v oblasti katalogizace nebylo zajištěno funkční propojení mezi záznamy v Souborném katalogu České republiky a lokálním katalogem krajské knihovny. Přetrvaly komplikace v zasílání statistiky autorit.

Za rok 2007 provedli čtenáři 86 916 virtuálních návštěv webu Krajské knihovny v Pardubicích [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 26].

4.4.4 Služby knihovnám

Poradenskou a konzultační činnost zajišťovalo Oddělení regionálních funkcí a vzdělávání. V Pardubickém kraji bylo evidováno 422 knihoven. V rámci kraje bylo poskytnuto celkem 1 927 konzultací a bylo obslouženo 430 knihoven, poradenská činnost v rámci Pardubicka představovala 906 konzultací (více viz kapitola Výkon regionálních funkcí v Pardubickém kraji 2007) [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 26-27]

4.5 Finanční hospodaření Krajské knihovny v Pardubicích v roce 2007

4.5.1 Rozpočet a dotace

Zastupitelstvo Pardubického kraje schválilo na jednání dne 14. 12. 2006 usnesením ZPk Z/206/06 rozpočet Pardubického kraje na rok 2007. Pro Krajskou knihovnu v Pardubicích byl schválen příspěvek na provoz 24 600 tis. Kč, z toho částka 1 600 tis. Kč byla poskytnuta na výkon regionálních funkcí pro okres Pardubice.

Rada Pardubického kraje schválila během roku 2007 rozpočtová opatření, kterými byly upraveny účelové neinvestiční dotace z Ministerstva kultury ČR na oborové vzdělávání, kulturní aktivity (165 000 Kč), z Ministerstva kultury ČR – VISK (339 000 Kč), z Úřadu práce v Pardubicích na dohodu o vyhrazení pracovního místa (22 500 Kč) a z Magistrátu města Pardubic na přehlídky a soutěže (25 000 Kč).

Tab. 11 Celkový přehled přijatých finančních prostředků na rok 2007 v tis. Kč

Dotace na provoz	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Celkem
Zřizovatel	24 600	+ 835	25 435
Z toho regionální funkce	1 600	0	1 600
MK ČR – obor vzdělávání	0	+165	165
MK ČR – VISK	0	+339	339
Úřad práce	0	+22,5	22,5
Magistrát města Pardubice	0	+25	25
Celkem	24 600	+1 384,5	25 986,5
Vlastní výnosy	1 150	0	1 150
Použití rezervního fondu	400	0	400
Celkem rozpočtové příjmy na provoz	26 150	+ 1386,5	27 536,5

Rada Pardubického kraje schválila navýšení provozního příspěvku v průběhu roku 2007 o 835 tis. Kč. Finanční prostředky byly určeny na opravu sanačních omítek a malování v objektu Krajské knihovny v Pardubicích. Konečný rozpis výnosů (tab. 11) byl po schválených úpravách 27 536,5 tis. Kč, náklady celkem byly v souvislosti s výší výnosů rozpočtovány ve výši 27 536,5 tis. Kč, což odpovídá vyrovnanému rozpočtu.

4.5.2 Náklady

Náklady Krajské knihovny v Pardubicích na provoz dosáhly za rok 2007 výše 27 602,74 tis. Kč (tab. 12). Za rok 2007 došlo k mírné úspoře celkových nákladů. Překročení rozpočtovaných nákladů bylo vykázáno v položce *Spotřeba materiálu* (nákup knižního fondu a knihovnických pomůcek), *Opravy a udržování* (oprava sanačních omítek), *Cestovné* (uskutečněné dvě studijní zahraniční cesty – Norsko

a Holandsko) a v položce *Jiné ostatní náklady* (zhodnocení DHM, finanční ohodnocení vítězů soutěží pořádaných oddělením kulturních služeb).

Tab. 12 Náklady Krajské knihovny v Pardubicích

Ukazatel	Roční rozpočet 2007	Skutečnost celkem	Čerpání v %
Spotřeba materiálu	3 195	3 788,18	119
Spotřeba energie	1 064	838,14	79
Prodané zboží	0	0,42	0
Opravy a udržování	1 465	514,89	103
Cestovné	100	108,44	108
Náklady na reprezentaci	60	28,65	48
Ostatní služby	1 966	1 703,77	87
Mzdové náklady	11 887,5	11 803,40	99
Z toho ostatní osobní náklady (OON)	365	280,90	77
Zákonné sociální pojištění	4 032	4 048,87	100
Zákonné sociální náklady	542	500,58	92
Ostatní sociální náklady	5	4,18	84
Daně a poplatky	2	1,85	93
Ostatní pokuty a penále	0	0,14	0
Kurzové ztráty	0	1,70	0
Jiné ostatní náklady	130	170,89	131
Odpisy DNH a DHM	3 088	3 088,64	100
Celkem náklady	27 536,5	27 602,74	100

4.5.3 Výnosy

„Výnosy Krajské knihovny v Pardubicích byly za rok 2007 vykázány v celkovém objemu 27 602,74 tis. Kč“ Přehled výnosů je rozepsán v tab. 13 [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 30].

Tab. 13 Výnosy Krajské knihovny v Pardubicích

Ukazatel	Roční rozpočet 2007	Skutečnost rok 2007	Plnění v %
Tržby z prodeje služeb	1 150,0	375,89	120
Tržby za prodané zboží	0	0,42	0
Úroky	0	2,94	0
Zúčtování fondů	400	158,57	40
Jiné ostatní výnosy	0	78,42	0
Provozní dotace	25 986,5	25 986,50	100
Celkem výnosy	27 536,5	27 602,74	100

Tržby z prodeje služeb (výnosy z vlastní činnosti) obsahující čtenářské a manipulační poplatky a tržby za poskytované služby (kulturní oddělení, internet, reprografie, rešerše atd.), byly oproti rozpočtu překročeny o 225,89 tis. Kč.

Na výši nerozpočtovaných ostatních výnosů měly hlavní podíl finanční prostředky za reklamní spolupráci na akcích pořádaných oddělením kulturních služeb (16,0 tis. Kč) a pronájem univerzálního sálu v budově Krajské knihovny v Pardubicích (20,8 tis. Kč). Zvýšení příspěvku na provoz od zřizovatele, státní

dotace, vyšší vlastní výnosy a ostatní výnosy pokryly vynaložené náklady v takové míře, že došlo k úspoře původně rozpočtovaného čerpání prostředků rezervního fondu ve výši 400 tis. Kč (skutečné čerpání bylo ve výši 158,57 tis. Kč). Krajská knihovna v Pardubicích neprovozuje žádné hospodářské činnosti [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 28-31]. „*Výsledek hospodaření byl k 31. 12. 2007 nulový. Vynaložené náklady se rovnaly výnosům* [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008a, s. 31].

4.6. Výkon regionálních funkcí v Pardubickém kraji v roce 2007

4.6.1 Regionální funkce v roce 2007 v rámci České republiky

Od roku 2004 přešel výkon regionálních funkcí pod samosprávu krajů. Kraje si tedy v roce 2007 výkon regionálních funkcí (dále RF) samostatně řídily a financovaly. Výkon a koordinaci RF realizovaly krajské knihovny. „*Za koordinaci RF v České republice odpovídá Národní knihovna, která jako centrum systému knihoven vykonává koordinační, odborné, informační, analytické, výzkumné, standardizační, metodické a poradenské činnosti. V jejich rámci podle § 9 odst. 2 písm. g) knihovního zákona také celostátně metodicky řídí výkon RF a vyhodnocuje jejich plnění. Tyto aktivity prakticky uskutečňuje ve spolupráci se sekci SDRUK pro regionální funkce*“ (Sdružení knihoven ČR, <http://www.sdruk.cz/>) [Národní knihovna ČR, s. 5]. Koordinace je realizována individuálními konzultacemi, pravidelnými poradami s odpovědnými pracovníky krajských knihoven, účastí pracovníků Národní knihovny ČR na vzdělávacích akcích pořádaných v rámci výkonu RF pro obsluhované knihovny a zpracováním a zveřejněním celorepublikových výročních zpráv výkonu regionálních funkcí knihoven. Nástrojem koordinace byl *Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR*, který zpracovala Národní knihovna ČR. Standard je užíván při zpracovávání krajských koncepcí regionálních funkcí. V jednotlivých krajích podle § 11 odst. 3 a 4 knihovního zákona plní a koordinuje plnění regionálních funkcí krajská knihovna. Povinností kraje je zajistit z peněžních prostředků svého rozpočtu plnění těchto funkcí. Tato povinnost a finanční prostředky přešly na kraje k 1. 1. 2005 novelou zákona o rozpočtovém určení daní, a to s uvedením konkrétní výše peněžní částky pro každý kraj [Národní knihovna ČR, s. 5-7].

Na RF bylo v roce 2007 v ČR poskytnuto kraji v součtu 128 mil. Kč. V krajích, kde byly finance na RF kráceny v roce 2005, byla snížená finanční částka chápána jako výchozí i pro následující léta. Je nutné zdůraznit, že např. kraje Plzeňský, Ústecký i Liberecký, kde byly dotace v předchozích letech kráceny, se postupně snažily částku dorovnat na původní výši. Krácením finančních prostředků vznikly rozdíly mezi kraji v množství a kvalitě služeb poskytovaných knihovnám v rámci výkonu RF. Negativním rysem roku 2007 byly úřední snahy o reorganizaci krajských systému RF, které vycházely ze záměrné potřeby ušetřit finanční prostředky. V oblasti knihovnických a informačních služeb lze definovat cíle pro další roky:

1. zajištění dostupnosti služeb ve všech místech ČR
2. vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování služeb
3. zajištění kvality a kontinuity služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů.

V roce 2007 se zvyšoval zájem o poradenské a konzultační služby a cirkulaci souborů z výměnných fondů, naopak došlo k poklesu vzdělávacích aktivit knihoven. Účinnost pomoci v rámci RF nebyla ve všech regionech stejná. Rozdíly ve výkonu RF byly nejen mezi kraji, ale i mezi obvody jednoho kraje, což mohlo být dáno obsahem smlouvy krajské a pověřené knihovny nebo charakterem obvodu (velikost obcí, počet obsluhovaných knihoven, dopravní dostupnost, zájem představitelů obcí, osobnost metodika, počet obsluhovaných knihoven atd.) Porovnání činnosti jednotlivých krajů v rámci RF zobrazují přílohy s tabulkami [Národní knihovna ČR, s. 5-7].

4.6.2 Charakteristika regionálních funkcí v Pardubickém kraji v roce 2007

Výkon regionálních funkcí v Pardubickém kraji v roce 2007 příslušel podle zákona č. 257/2001 Sb. (knihovnický zákon) Krajské knihovně v Pardubicích, která poskytování služeb tohoto systému smluvně přenesla na tři profesionální knihovny – Městskou knihovnu v Chrudimi, Městskou knihovnu ve Svitavách a Městskou knihovnu v Ústí nad Orlicí. Na výkon regionálních funkcí bylo zastupitelstvem Pardubického kraje pro rok 2007 přiděleno 7 milionů Kč. Částka 1,25 milionů Kč na výkon krajské funkce byla zakomponována přímo do rozpočtu krajské knihovny.

Rozdělení finančních prostředků na výkon regionálních funkcí v roce 2007

Pověřená knihovna	částka (v milionech Kč)
Městská knihovna Chrudim	1,485
Městská knihovna Svitavy	1,765
Městská knihovna Ústí nad Orlicí	2,15
Krajská knihovna v Pardubicích	1,6
Celkem na regiony	7
Krajská knihovna v Pardubicích (přímo do rozpočtu)	1,25

[Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 1]

Systém výkonu regionálních funkcí zahrnoval služby malým knihovnám, které měly za cíl pomoci jim v poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb občanům v malých obcích. Náplň služeb:

- poradenská a konzultační činnost
- statistika knihovnických činností
- vzdělávání knihovníků, semináře a porady
- pomoc při revizi a aktualizaci místních fondů
- tvorba výměnných knihovních fondů, jejich distribuce a cirkulace
- nákup a zpracování fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce)
- servis automatizovaného knihovního systému.

Výkon regionálních funkcí a jeho financování se řídil *Pravidly zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji* (viz příloha), která byla zpracována a přijata Radou Pardubického kraje v listopadu 2006. Pravidla stanovila zásadu využití 50% dotace na nákup výměnného fondu. Na druhou polovinu dotace předepsala kvantitativní parametry výkonu a způsob jejich účtování na základě sazeb za jednotku výkonu. V průběhu roku (pro kontrolu čerpání) proběhla vyúčtování na pověřených knihovnách k 31. 5. a k 31. 10. 2007. V téměř všech regionech došlo v průběhu roku k přeplnění stanovených výkonových limitů v některých oblastech služeb. Na základě připomínek pověřených knihoven během roku přistoupil kraj

na úhradu nadlimitních výkonů z jiných ušetřených položek např. z provozních financí na metodiku pověřené knihovny. V závěru roku pověřené knihovny dočerpaly prostředky na regionální funkce včetně rezervy, která činila cca 27 tis. Kč.

Krajská knihovna v Pardubicích se stala spoluorganizátorem 3. dvoudenního *Celostátního semináře Regionální funkce knihoven 2007* konaného 4. – 5. dubna 2007, jehož se zúčastnilo 157 zástupců knihoven a zřizovatelů, krajských úřadů a dalších institucí. Seminář proběhl v Sukově síni Domu hudby a krajská knihovna dostala za úkol prezentovat na tomto semináři nový systém *Pravidel zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji na rok 2007* [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 2].

V Pardubickém kraji bylo obsluhováno celkem 423 knihoven. V roce 2007 měl Pardubický kraj nejnižší procento mzdových nákladů v rámci RF vyplývající ze snížení dotací na RF v porovnání s ostatními kraji. Z toho plyne snižování pracovních úvazků (o 3,05) a špatně finančně ohodnocená práce. V rámci RF bylo v Pardubickém kraji pořádáno v roce 2007 19 vzdělávacích akcí, nižší číslo vykazovaly už jen kraje Liberecký, Karlovarský a kraj Ústí nad Labem. Konečný stav VF v Pardubickém kraji byl 320 831 knihovních jednotek, roční přírůstek na 1 knihovnu je tak druhý nejlepší v České republice, nejvyšší roční přírůstek na knihovnu má Jihočeský kraj viz příloha č. 2.

4.6.3 Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce

„Od roku 2002 do roku 2006 vykazovala Krajská knihovna v Pardubicích 2,6 pracovního úvazku na obsluhu regionu Pardubice a 2 úvazky na krajskou funkci. V roce 2007 vykazovala krajská knihovna 1,8 úvazku. Jedná se 0,6 úvazku regionální metodičky, 1 úvazek metodičky na obsluhu obvodu a 0,2 úvazek ekonomky“ [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 3]. Další 2 úvazky na výkon RF v krajském měřítku a na vzdělávání knihovníků byly v evidenci dalších zaměstnanců krajské knihovny [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 3].

4.6.4 Poradenská a konzultační činnost

Za rok 2007 bylo poskytnuto v kraji celkem 1 927 konzultací, které se týkaly odborných knihovnických problémů, fungování regionálních funkcí, Projektu internetizace knihoven i přípravy a kontroly projektů do grantového řízení Pardubického kraje na nákup počítačové techniky. Kraj obsloužil z tohoto grantu

celkem 34 malých knihoven a rozdělil 821 000 Kč. Do konce roku 2007 nebylo na Ministerstvu vnitra ukončeno nové výběrové řízení na poskytovatele připojení, a proto knihovny přihlášené v posledních výzvách nebyly do konce roku připojeny. [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 3-4].

4.6.5 Statistika knihovnických činností

„V roce 2007 zpracovaly pověřené i krajská knihovna statistiku knihovnických činností KULT V 12 01...“ [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 5]. V rámci statistiky byly šetřeny knihovny evidované i neevidované, proto byl ve výkazech počet zpracovaných výkazů KULT V 12 01 vyšší, než je počet knihoven obsluhovaných v rámci regionálních funkcí [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 5].

4.6.6 Vzdělávání a porady

Začátkem roku 2007 se uskutečnil seminář k novému zákoníku práce. Další akce se týkala dětského čtenářství. Poznatky a zkušenosti přednesla PhDr. Jana Doležalová z Univerzity v Hradci Králové. Následně se konal seminář *Novinky knihovnických programů LANius a Clavius* s paní Alenou Justýnovou a dalšími pracovníky firmy LANius z Tábora. Z dotačního programu VISK 2 byl v Krajské knihovně v Pardubicích organizován od března 2007 kurz *Základy počítačové gramotnosti pro neprofesionální knihovníky* [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 5-7].

Porady ředitelů pověřených knihoven se konaly třikrát do roka a projednávaly problematiku fungování nového systému a aktuální úkoly pověřených knihoven [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 7].

4.6.7 Revize a aktualizace fondů

V průběhu roku 2007 bylo provedeno v kraji celkem 56 revizí. Od roku 2002 bylo zrevidováno Městskou knihovnou Chrudim celkem 71 knihoven (z počtu 74 knihoven), Městskou knihovnou Svitavy 107 knihoven (z počtu 110 knihoven), Městskou knihovnou Ústí nad Orlicí 96 knihoven (z počtu 110 knihoven) a Krajskou knihovnou v Pardubicích 75 (z počtu 97 knihoven). „Celkem zrevidováno do 31. 12. 2007 v rámci kraje 349 knihoven, tj. 89,26%. Revizi podléhaly podle výkonu regionálních funkcí pouze knihovny s pracovním úvazkem do 1,00“ [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 8].

4.6.8 Nákup a zpracování knihovního fondu z prostředků provozovatelů

Z prostředků provozovatelů (obcí) nakupoval a zpracovával pouze region Svitavy, v malé míře tímto způsobem obsluhoval několik knihoven. V malých knihovnách většinou knihovníci nemohou nakupovat knihy do svých místních fondů pro nedostatek finančních prostředků. „V roce 2007 bylo stanoveno v Pravidlech zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji použití 50% finančních prostředků z přidělené dotace na nákup výměnného fondu, tedy 3,5 mil. Kč. Každý region obdržel částku, která z těchto 50% představovala alikvotní podíl vzhledem k počtu knihoven (45%) a počtu obyvatel (55%) regionu“ [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 8]. Všechny regiony za uvedenou částku nakoupily fond. Prostředky na výkon regionálních funkcí byly dočerpány beze zbytku.

Knihy nakoupené do výměnných fondů byly majetkem pověřené knihovny a jejich příslušnost do fondu byla ošetřena majetnickým razítkem s případnou lokací. Ta označovala, ve které obsluhující knihovně byla kniha nakoupena a zpracována. Faktury za nákup byly vystavovány na příslušnou pověřenou (krajskou) knihovnu, zpracování probíhalo v pověřené (krajské) knihovně a tam, kde fungoval objednávkový systém služeb. „Celkem bylo nakoupeno v kraji 23 756 svazků za 3 665 916,85 Kč, což představuje 52,37% z přidělené dotace“ [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 8].

4.6.9 Cirkulace výměnného fondu

Podle nových Pravidel byl stanoven dvojnásobný počet svazků v souboru (60) než byl požadován Metodickým pokynem Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky a frekvence (2x ročně) zůstala na neměnné úrovni. V Pardubickém kraji bylo rozvezeno 991 souborů do 361 knihovny. Celkový počet svazků v souborech byl 69 236 knihovních jednotek, což je o 23 636 více, než bylo plánováno.

Problémy vycházející z neznalosti profesionální knihovnické práce se objevily v nejmenších profesionálních knihovnách, jejichž zřizovatelé odmítali financovat nákup fondu, nebo přistupovali z úsporných důvodů ke snížení úvazku knihovníka [Krajská knihovna v Pardubicích, 2008b, s. 9-10].

4.7 Shrnutí

Krajská knihovna v Pardubicích nabízí služby v recepci, čítárně, informačním oddělení, všeobecné studovně, regionální studovně, dospělém oddělení, dětském oddělení, hudebním oddělení a v biblioterapeutickém kabinetu, kde jsou shromažďovány a půjčovány knihy sloužící k terapii. Knihovna poskytuje základní i doplňkové služby, zajišťuje mezinárodní meziknihovní výpůjční službu, na požádání vypracovává rešerše, umožňuje jednorázovou absenční i prezenční výpůjčku, čtenář má možnost registrace platné zároveň v Krajské knihovně v Pardubicích a Univerzitní knihovně v Pardubicích atd.

Knihovna operovala se schváleným rozpočtem na rok 2007 ve výši 27 536,5 tis. Kč, náklady v konečném stavu činily 27 602,74 tis., výnosy v konečném stavu činily 27 602,74 tis Kč. Výsledek hospodaření byl nulový. Tržby získala knihovna zejména z prodeje služeb (poplatky) a za poskytování služeb (rešerše apod.)

Výkon regionálních funkcí v Pardubickém kraji zajišťovala Krajská knihovna v Pardubicích, která výkon regionálních služeb smluvně přenesla na Městskou knihovnu Chrudim, Městskou knihovnu Svitavy a Městskou knihovnu Ústí nad Orlicí. Na výkon regionálních funkcí bylo zastupitelstvem Pardubického kraje pro rok 2007 přiděleno 7 milionů Kč, částka 1,25 milionů Kč na výkon krajské funkce byla zakomponována přímo do rozpočtu krajské knihovny. V Pardubickém kraji bylo obsluhováno celkem 423 knihoven. V roce 2007 měl Pardubický kraj nejnižší procento mzdových nákladů v rámci RF vyplývající ze snížení dotací na RF v porovnání s ostatními kraji. Z toho plyne snižování pracovních úvazků a špatně finančně ohodnocená práce. Konečný stav výměnných fondů v Pardubickém kraji byl 320 831 knihovních jednotek, roční přírůstek na 1 knihovnu byl druhý nejlepší v České republice.

Pro další vývoj by bylo vhodné navýšit finanční prostředky na výkon regionálních funkcí. V důsledku by to vedlo k navýšení pracovního úvazku, zastavení poklesu zájmu o služby, zvyšování počtu vzdělávacích akcí a porad atd. Zpětně by tak mělo dojít ke zkvalitnění práce.

5 Služby vybraných knihoven Pardubického kraje

5.1 Služby větších městských knihoven

V této kapitole je nastíněn základní přehled o městských knihovnách v Pardubickém kraji, které se nacházejí v městech s počtem obyvatelstva nad 10 000. Knihovny jsou řazeny podle abecedy a je podána stručná informace o odděleních, poskytovaných službách, otevírací době a vzhledu internetových stránek⁹.

5.1.1 Městská knihovna Česká Třebová

Knihovna poskytuje své služby v dospělém, dětském oddělení a v čítárně. Služby jsou nabízeny v pravidelné půjčovní době (tab. 14) za knihovnou stanovené poplatky (tab. 15).

Služby dospělého oddělení:

- absenční a prezenční půjčování dokumentů
- rezervace knih a časopisů
- meziknihovní výpůjční služba
- knihovnicko – informační lekce pro studenty základních a středních škol
- prodej vyřazených knih a časopisů
- tisk / kopírování dokumentů.

Služby dětské oddělení:

- absenční a prezenční půjčování dokumentů
- rezervace knih a časopisů
- knihovnicko-informační lekce pro žáky mateřských a základních škol
- prodej vyřazených knih a časopisů
- tisk / kopírování dokumentů.

Služby čítárny:

- prezenční půjčování denního tisku, časopisů a odborné literatury
- internet a tisk.

⁹V některých knihovnách Pardubického kraje mohlo dojít k aktualizaci služeb a poplatků a uvedené údaje již neodpovídají skutečnosti.

Tab. 14 Otevírací doba Městské knihovny Česká Třebová

	Dospělé oddělení	Dětské oddělení	Čítárna	
Pondělí	8.00-18.00	12.00-18.00	9.00-11.30	12.30-17.00
Úterý	8.00-11.00	Zavřeno	Zavřeno	
Středa	8.00-18.00	12.00-18.00	9.00-11.30	12.30-17.00
Čtvrtek	9.00-17.00	12.00-17.00	9.00-11.30	12.30-17.00
Pátek	8.00-17.00	Zavřeno	9.00-11.30	12.30-17.00

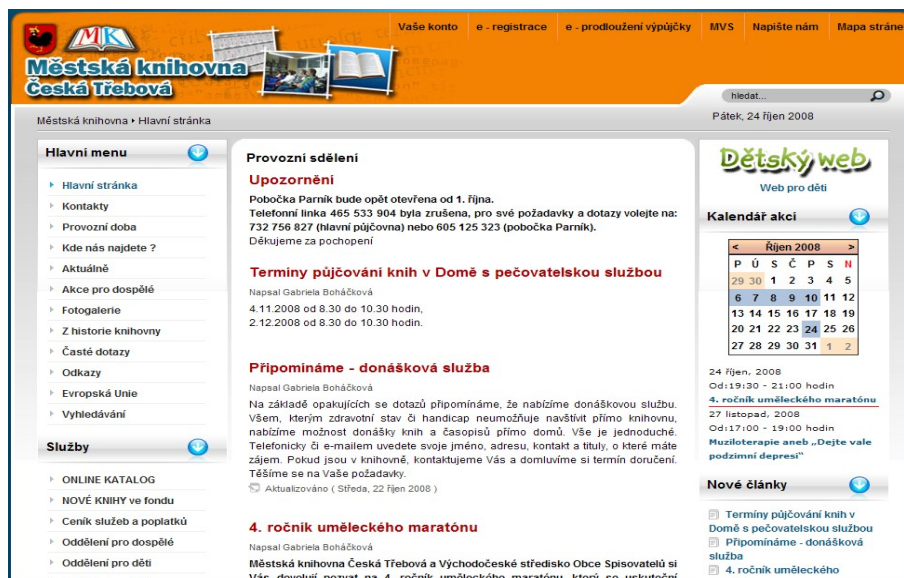
Tab. 15 Poplatky za služby v Městské knihovně Česká Třebová

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	15,00 Kč	Upomínka se neposílá
2. upomínka	50,00 Kč	30 dní po 1. upomínce
3. upomínka	100,00 Kč	14 dní po 2. upomínce
Doporučený dopis	150,00 Kč	14 dní po 3. upomínce
Internet pro registrované uživatele	zdarma	
Internet pro neregistrované uživatele	60,00 Kč	Poplatek za 1 hod (1,00 Kč/min.)
Jednorázová výpůjčka	20,00 Kč	Poplatek za 1 svazek
Kopírování A3	3,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A3	4,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A4	2,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	3,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Meziknihovní výpůjční služba	70,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Práce na PC (Word, Excel)	20,00 Kč	Poplatek za 1 hod.
Registrace dětí, studenti a důchodci	80,00 Kč	Platnost na kalendářní rok
Registrace dospělí	150,00 Kč	Platnost na kalendářní rok
Rezervace	10,00 Kč	Upozornění přichází na e-mail čtenáře
Rezervace	15,00 Kč	Upozornění přichází poštou
Tisk A4	2,00 Kč	1 strana z PC jednostranně
Tisk A4	3,00 Kč	1 strana z PC oboustranně
Ztráta dokumentu	20,00 Kč	Cena časopisu + 20,00 Kč
Ztráta dokumentu	30,00 Kč	Náhrada stejným dokumentem nebo dvojnásobek ceny původního dokumentu + 30,00 Kč za zpracování dokumentu
Ztráta průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu

Knihovna informuje o svých službách na internetových stránkách (obr. 2), které lze zhodnotit jako příkladné a informačně velmi nabitě. Vychází ze stromové struktury, která intuitivně navádí návštěvníky stránek. Stránky jsou uživatelsky přívětivé, grafika je adekvátní a zdařilá. Hlavní menu je umístěné v levé části okna. Primární údaje o knihovně jsou doplněny o informace týkající se např. aktuálního počasí, svátku, statistiky návštěvnosti, aktuálních zpráv z ČR či zahraničí atd. Knihovna umožňuje svým registrovaným čtenářům individuální přístup k elektronickému kontu. Navíc je možná elektronická registrace čtenáře pomocí webového formuláře. Existuje možnost stáhnout si některé typy dokumentů např. akce. Nadstandardní službou je odkaz na *Dětský web*, který je určen pro dětské

čtenáře knihovny. Zdařilé jsou také kalendář akcí popř. rubrika *Časté dotazy*, které usnadňují práci knihovníka, neboť si požadované informace může uživatel zjistit sám. [Městská knihovna Česká Třebová].

Obr. 2 Úvodní webová strana Městské knihovny Česká Třebová [převzato 2008-10-24]

5.1.2 Městská knihovna Hlinsko

V knihovně se nachází dospělé a dětské oddělení. Služby jsou poskytovány v obvyklé otevírací době (tab. 16) za knihovnou stanovené poplatky (tab. 17).

Služby dospělého oddělení:

- absenční a prezenční (regionální literatura) výpůjčky dokumentů
- poskytování knihovnických a bibliografických informací
- meziknihovní výpůjční služba
- rezervace knih
- prolongace výpůjček – prodloužení vypůjčených dokumentů
- poskytování bibliografických informací
- internet, psaní textů na PC (MS Word, Excel)
- kopírování z dokumentů knihovny, tisk
- besedy a exkurze pro školy a veřejnost.

Služby dětského oddělení:

- absenční výpůjčky dokumentů
- poskytování knihovnických a bibliografických informací
- rezervace knih
- internet
- exkurze a besedy pro školy a školky
- výtvarné, literární soutěže a jiné akce pro děti
- prezenční půjčování CD, multimediálních encyklopedií a her
- kopírování z dokumentů knihovny, černobílý tisk.

Tab. 16 Otevírací doba v Městské knihovně Hlinsko

	Dospělé oddělení		Dětské oddělení	
Pondělí	8.00-12.00	13.00-17.00	-	13.00-17.00
Úterý	8.00-12.00	-	9.00-12.00	13.00-14.30
Středa	Zavřeno		Zavřeno	
Čtvrtek	8.00-12.00	13.00-17.00	-	13.00-17.00
Pátek	8.00-12.00	13.00-17.00	-	13.00-17.00
Sobota	8.00-11.00	-	-	-

Tab. 17 Poplatky za služby v Městské knihovně Hlinsko

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	10,00 Kč	Za 63 dnů
2. upomínka	20,00 Kč	Za 96 dnů
Disketa	10,00 Kč	
Kopírování, tisk A4	2,00 Kč	Jednostranně
Kopírování, tisk A4	3,00 Kč	Oboustranně
Meziknihovní výpůjční služba	-	Dle poštovního a balného
Poškození čtenářského průkazu	10,00 Kč	
Poškození dokumentu	10,00 Kč	
Použití PC	zdarma	Pro registrované čtenáře
Použití PC	40,00 Kč/hod.	Pro ostatní uživatele knihovny
Registrace děti, studenti	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace senioři nad 70 let	zdarma	Platnost kalendářní rok
Vystavení čtenářského průkazu při registraci	10,00 Kč	
Ztráta časopisu	-	Aktuální cena časopisu + 10 Kč,- za zpracování
Ztráta čtenářského průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu
Ztráta knihy	-	Aktuální cena knihy + 50 Kč- za zpracování

Internetové stránky knihovny jsou jednoduché, přehledné a graficky zdařilé. Orientace je snadná, jednotlivé odkazy jsou doplňovány barevnými ikonami, které jsou snadno zapamatovatelné. Knihovna upozorňuje na bezbariérový přístup [Městská knihovna Hlinsko].

5.1.3 Městská knihovna Choceň

Knihovna zajišťuje provoz v dospělém, dětském oddělení a studovně. Služby jsou nabízeny ve stálé půjčovní době (tab. 18) za stanovené poplatky (tab. 19).

Služby dospělého oddělení a čítárny:

- absenční a prezenční půjčování knih a časopisů
- odborná pomoc při výběru literatury
- rezervace dokumentů
- zodpovídání faktografických a bibliografických dotazů, poskytování informací prostřednictvím sítě internet
- meziknihovní výpůjční služby
- pořádání besed, lekcí a dalších vzdělávacích akcí pro školy
- kopírování
- internet (3 internetové stanice).

Služby dětského oddělení:

- absenční a prezenční půjčování knih a časopisů
- odborná pomoc při výběru beletrie a naučné literatury
- rezervace dokumentů
- zodpovídání faktografických a bibliografických dotazů
- knihovnicko – informační lekce a literární besedy pro žáky základních škol.

Tab. 18 Otevírací doba v Městské knihovně Choceň

	Dospělé oddělení + čítárna		Dětské oddělení	
Pondělí	Zavřeno		Zavřeno	
Úterý	9.00-12.00	13.00-18.00	9.00-12.00	13.00-17.30
Středa	9.00-12.00	13.00-18.00	Zavřeno	13.00-17.30
Čtvrtek	9.00-12.00	13.00-18.00	Zavřeno	13.00-17.30
Pátek	9.00-12.00	Zavřeno	Zavřeno	

Tab. 19 Poplatky za služby v Městské knihovně Choceň

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	10,00 Kč	
2. upomínka	15,00 Kč	
3. upomínka	40,00 Kč	
Disketa	15,00 Kč	
Doporučený dopis	80,00 Kč	+ 100,00 Kč za agendu spojenou s vymáháním
Internet	1,00 Kč	Poplatek za 1 min.
Kopírování A3	3,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A3	5,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A4	2,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	3,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Poškození publikace (částečné)		Do výše 50% ceny
Poškození výpočetní techniky nebo programového vybavení při nevhodné manipulaci		Úhrada v plné výši
Prodej vyřazených časopisů	1,00 Kč	1 číslo časopisu
Prodej vyřazených knih	3,00 Kč	1 kniha
Registrace děti	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace senioři, studenti, vojáci	70,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace v prosinci	zdarma	
Registrace v 2. pololetí	50% částky	
Režerše	10,00 Kč	Jednorázový manipulační poplatek
Režerše	2,00 Kč	1 záznam v režerši
Rezervace	9,00 Kč	Upozornění přichází poštou
Tisk A4	2,00 Kč	1 strana, černobíle
Tisk A4	2,00 Kč	1 strana, barevně
Ztráta dokumentu	30,00 Kč	Plná cena + 30,00 Kč manipulační poplatek
Ztráta průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu

Knihovna poskytuje primární informace na svých webových stránkách. Nechybí odkaz na město Choceň, galerie fotografií, aktuální informace o akcích. Nabízí se možnost doplňování a vylepšování např. obrázkové ikony, více propojovacích odkazů, knižní novinky, variabilní jazykové verze stránek, odkazy na kulturní instituce atd. [Městská knihovna Choceň].

5.1.4 Městská knihovna Chrudim

Knihovna je rozdělena na dospělé, dětské a hudební oddělení a oddělení informačních služeb a regionální literatury. Obsluha uživatelů knihovny je zajištěna v pravidelné otevírací době (tab. 20) za uvedené poplatky (tab. 21).

Služby dospělého oddělení:

- výpůjčky naučné literatury a beletrie z volného výběru
- výpůjčky z fondu německých, anglických a francouzských knih
- výpůjčky starších čísel novin a časopisů
- prezenční výpůjčky posledních čísel novin a časopisů
- rezervace požadovaných titulů
- meziknihovní výpůjční služba.

Služby dětského oddělení:

- výpůjčky naučné literatury a beletrie z volného výběru
- výpůjčky starších čísel časopisů pro děti a mládež
- prezenční výpůjčky posledních čísel časopisů
- 4 multimediální počítače s nabídkou výukových i zábavných CD
- besedy pro školní kolektivy

Služby hudební oddělení:

- výpůjčky z fondu 6 236 CD
- výpůjčky z fondu hudebnin
- výpůjčky starších čísel hudebních časopisů
- prezenční výpůjčky nových čísel hudebních časopisů
- prezenční výpůjčky nových CD do 3 měsíců po zakoupení do fondu
- 2 poslechová místa.

Služby Oddělení informačních služeb a regionální literatury:

- přístup na internet na 8 stanicích
- 2 multimediální počítače s nabídkou CD v českém jazyce

- databáze regionálních osobností
- bibliograficko – informační služby, rešerše
- kompletní sbírky zákonů v elektronické i tištěné podobě
- prezenční výpůjčky z příruční knihovny
- prezenční výpůjčky časopisů s počítačovou tematikou
- kopírování z materiálů knihovny
- tisk.

Tab. 20 Otevírací doba v Městské knihovně Chrudim

	Dospělé oddělení	Dětské oddělení	Hudební oddělení	Oddělení informačních služeb a regionální literatury
Pondělí	Zavřeno	Zavřeno	Zavřeno	Zavřeno
Úterý – pátek	9.00 - 18.00	12.00 - 17.00**	9.00 - 18.00	9.00 - 18.00
Sobota	8.00 - 12.00*			

Tab. 21 Poplatky za služby v Městské knihovně Chrudim

Služba	Cena	Poznámka
Internet	10,00 Kč	Poplatek za každou i započatou čtvrt hodinu na jedné stanici
Registrace dětí, senioři, studenti	100,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace dospělí	150,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Upomínka za audio dokument	30,00 Kč	Poplatek za každý i započatý týden.
Upomínka za knihu	2,00 Kč + manipulační poplatek za odeslání upomínky	Poplatek za každých 30 dní po uplynutí výpůjční lhůty
Ztráta čtenářského průkazu	20,00 Kč	Poplatek za vystavení duplikátu

Internetové stránky knihovny upoutají na první pohled neobvyklými, originálními obrazovými doplňky u základního menu, jednoduchým designem, barevně sladěným. Uživatel nalezne na stránkách základní i netypické informace, které ale v důsledku tvoří fungující, homogenní celek. Zajímavá je možnost vyhledávání v katalogu *Osobnosti Chrudimska*, které jsou užitečné při uspokojování informačních potřeb týkající se regionu. Stránky také odkazují na další knihovny v regionu [*Městská knihovna Chrudim*].

5.1.5 Městská knihovna Jevíčko

Knihovna uskutečňuje svoji činnost na dospělém a dětském oddělení v obvyklou půjčovní dobu (tab. 22) a její služby jsou zpoplatněné (tab. 23). Nabízené služby:

- lokačně informační služba, informování o dostupnosti fondů
- přístup na internet
- konzultační služba
- propagační služby – pořádání výstav
- vydávání letáků a průvodců s informacemi o knihovně a katalozích
- pořádání besed, přednášek a jiných akcí pro uživatele.

Tab. 22 Otevírací doba v Městské knihovně v Jevíčku

	Dospělé oddělení	Dětské oddělení
Pondělí	Zavřeno	12.30-17.00
Úterý	8.00-11.00	12.30-16.00
Středa	8.00-11.00	12.30-16.00
Čtvrtek	8.00-11.00	12.30-17.00
Pátek	Zavřeno	

Tab. 23 Poplatky za služby v Městské knihovně v Jevíčku

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka		
2. upomínka	10,00 Kč	
3. upomínka	20,00 Kč	
4. upomínka	50,00 Kč	
Internet	zdarma	
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Registrace dospělí, děti	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace senioři nad 70 let	zdarma	Platnost kalendářní rok

Webové stránky knihovny jsou vystavěny na základě hlavního menu v levé části obrazovky, na které pak navazují jednotlivé odkazy. Stromovou strukturu je možné charakterizovat jako nepříliš přehlednou. Vhodné by bylo doplnit stručný přehled služeb a ceník již v hlavním menu. Negativně lze hodnotit pozadí stránek (fotografie vstupního vchodu knihovny). Text se v tomto pozadí ztrácí a návštěvníci stránek mohou mít problémy s jeho čitelností. Avšak je nutné upozornit na skutečnost, že prostory knihovny jsou bezbariérové a vhodné pro tělesně handicapované spoluobčany [Městská knihovna Jevíčko].

5.1.6 Městská knihovna Králíky

Knihovna má dospělé, dětské oddělení a čítárnu. Čítárna a veřejná internetová stanice je volně přístupná všem zájemcům bez ohledu na registraci. Činnost knihovny je naplňována v řádné otevírací době (tab. 24), za nabízené služby jsou vybírány poplatky (tab. 25). Služby knihovny:

- absenční a prezenční půjčování knih
- meziknihovní výpůjční služba
- zodpovídání odborných dotazů
- kopírování – pouze z dokumentů z fondu knihovny.

Tab. 24 Otevírací doba v Městské knihovně Králíky

	Dospělé oddělení + čítárna		Dětské oddělení	
Pondělí		13.30-17.30		
Úterý				13.00-17.00
Středa	Zavřeno			
Čtvrtek	9.00-12.00	13.30-17.30		
Pátek				13.00-17.00

Tab. 25 Poplatky za služby v Městské knihovně Králíky

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	10,00 Kč	Čtenářům se neposílá
2. upomínka	30,00 Kč	
3. upomínka	50,00 Kč	
Doporučený dopis	50,00 Kč	+ 50,00 Kč poštovné
Internet	zdarma	
Jednorázová výpůjčka	10,00 Kč	1 svazek
Meziknihovní výpůjční služba	35,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Poškození obalu dokumentu	10,00 Kč	
Registrace děti	30,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace dospělí	80,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace senioři do 70 let	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace senioři nad 70 let	zdarma	Platnost kalendářní rok
Registrace studenti	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace uživatelů čítárny (dospělí)	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace uživatelů čítárny (senioři do 70 let a studenti)	30,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace uživatelů čítárny (senioři nad 70 let)	zdarma	Platnost kalendářní rok
Tisk	3,00 Kč	1 strana z PC, černobíle
Ztráta dokumentu	30,00 Kč	Plná cena + 30,00 Kč manipulační poplatek
Ztráta průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu

Prezentace knihovny na internetu je na první pohled zajímavá, v horní části stránek je umístěna panoramatická fotografie náměstí v Králíkách. Vychází ze standardní šablony tzn. v levé části stránek se nachází hlavní menu. Kladně lze hodnotit odkazy *Informace o EU, Knihovny regionu a Užitečné odkazy* [Městská knihovna Králíky].

5.1.7 Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové

Knihovna uspokojuje potřeby, přání a požadavky čtenářů v dospělém, dětském oddělení a v čítárně. Činnost knihovny je realizována v zavedené půjčovní době (tab. 26) za předem stanovené poplatky (tab. 27).

Služby dospělého oddělení

- půjčování literatury, sbírek zákonů od roku 1991, časopisů, CD, MC
- bibliograficko – informační služba
- meziknihovní výpůjční služba
- rezervace knih
- exkurze, besedy, přednášky
- internet
- kopírování
- donášková služba

Služby dětského oddělení

- půjčování literatury a časopisů
- besedy, exkurze, infromatické lekce
- soutěže, kvízy, ankety, společenské hry, výtvarné činnosti
- rezervace.

Služby studovny, čítárny

- internet
- denní a regionální tisk, aktuální čísla odebíraných periodik
- encyklopedie, slovníky.

Tab. 26 Otevírací doba v Městské knihovně Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové

	Dospělé oddělení	Dětské oddělení	Studovna, čítárna
Pondělí-čtvrtek	9.00-17.00	9.00-17.00	9.00-17.00
Pátek	Zavřeno		
Sobota	9.00 - 12.00	9.00 - 12.00	9.00 - 12.00

Tab. 27 Poplatky za služby v Městské knihovně Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	15,00 Kč	
2. upomínka	25,00 Kč	
3. upomínka	50,00 Kč	
Doporučený dopis	100,00 Kč	
Internet	zdarma	
Kopírování A3	4,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A3	5,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A4	2,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	3,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	20,00 Kč	
Poškození dokumentu	30,00 Kč	Náhrada stejným dokumentem + manipulační poplatek za zpracování
Poškození dokumentu	100,00 Kč	Náhrada jiným dokumentem (po dohodě s knihovníkem) + manipulační poplatek
Použití PC	40,00 Kč/hod.	Pro ostatní uživatele knihovny
Registrace děti	20,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace držitelů průkazu ZTP/P	zdarma	Registrace na kalendářní rok
Registrace senioři a studenti	70,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	10,00 Kč	Při převzetí
Tisk A4	2,00 Kč	1 strana z PC
Tisk A4	10,00 Kč	1 strana z PC s barevným textem
Tisk A4	20,00 Kč	1 strana z PC s barevným obrázkem
Ztráta průkazu	30,00 Kč	Vystavení duplikátu

Knihovna se prezentuje na velmi jednoduchých stránkách. Úvodní strana nabízí základní odkazy se stručnými informacemi. V porovnání s ostatními knihovnami jsou stránky neuspokojivé a neaktuální (statistika). Nabízí se několik variant zkvalitnění podoby stránek. Navrhují doplnit nové odkazy např. osobnosti města popřípadě regionu, fotografie k akcím, časté dotazy, informace pro menšiny atd. Stránky je nutné oživit, upoutat návštěvníka internetových stránek, ponechat mu samostatnost (vlastní obhospodařování elektronického konta) [Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové].

5.1.8 Městská knihovna Lanškroun

V knihovně je možné nalézt oddělení dospělé, dětské a čítárnu, kde jsou uživatelé obslouženi v pravidelné půjčovní době (tab. 28). Služby jsou poskytovány za předem určené poplatky (tab. 29).

Služby dospělého oddělení:

- absenční a prezenční výpůjčky
- meziknihovní výpůjční služba
- bibliograficko – informační služba
- rezervace knih
- internet a tisk
- donášková služba pro imobilní občany
- kopírování pro uživatele knihovny.

Služby dětské oddělení:

- absenční a prezenční výpůjčky
- bibliograficko – informační služba
- rezervace knih
- výstavy, besedy, exkurze, informační lekce
- internet a tisk.

Služby čítárny:

- prezenční výpůjčky
- internet a tisk.

Tab. 28 Otevírací doba v Městské knihovně Lanškroun

	Dospělé oddělení		Dětské oddělení	Čítárna	
Pondělí	13.00-17.00		12.00-17.00	9.00-12.00	13.00-17.00
Úterý	9.00-18.00		12.00-17.00	9.00-12.00	13.00-17.00
Středa	Zavřeno		12.00-17.00		13.00-17.00
Čtvrtek	9.00-12.00	13.00-17.00		9.00-12.00	13.00-17.00
Pátek	9.00-12.00	13.00-17.00		9.00-12.00	

Tab. 29 Poplatky za služby v Městské knihovně Lanškroun

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	20,00 Kč	
2. upomínka	30,00 Kč	
3. upomínka	50,00 Kč	
Internet	0,50 Kč	Z 1 minutu
Jednorázová výpůjčka	15,00 Kč	Bez platného čtenářského průkazu lze půjčit pouze 3 dokumenty
Meziknihovní výpůjční služba	30,00 Kč	V rámci ČR, za 1 výtisk
Meziknihovní výpůjční služba	20,00 Kč	V rámci ČR, za více výtisků
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Registrace děti	50,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	120,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace senioři a studenti	80,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	10,00 Kč	Oznámení poštou, platba při převzetí
Rezervace	2,00 Kč	Oznámení SMS nebo e-mailem, platba při převzetí
Tisk/kopírování A4	1,50 Kč	1 stránka
Ztráta čtenářského průkazu	10,00 Kč	

Základní přehled informací o knihovně je podán na střízlivě vyhlížejících internetových stránkách, které nejsou ani výstřední, ani nezvyklé. Jednotvárnost by bylo vhodné ozvláštnit např. barevnými ikonami. Uživatelé mohou postrádat např. galerii fotografií z akcí, odkazy na spolupracující instituce atd. Obsahově se stránky podobají internetovým stránkám Městské knihovny Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové [*Městská knihovna Lanškroun*].

5.1.9 Městská knihovna Litomyšl

Knihovna je rozdělena do tři oddělení: dospělé, dětské a čítárnu. Služby jsou nabízeny v řádné půjčovní době (tab. 30) za knihovnou stanovené poplatky (tab. 31).

Služby dospělého a dětské oddělení:

- absenční a prezenční půjčování dokumentů
- rezervace dokumentů
- meziknihovní výpůjční služba
- zodpovídání bibliografických dotazů
- informační lekce pro žáky základních a středních škol
- přednášky a besedy pro veřejnost.

Tab. 30 Otevírací doba v Městské knihovně Litomyšl

	Dospělé oddělení		Dětské oddělení		Čítárna
Pondělí	8.00-11.30	12.00-18.00	8.00-11.00	12.00-17.00	8.00-16.00
Úterý	8.00-11.30	12.00-16.00		12.00-16.00	8.00-16.00
Středa	Zavřeno				
Čtvrtek	8.00-11.30	12.00-17.00	8.00-11.00	12.00-17.00	8.00-16.00
Pátek	8.00-11.30	12.00-17.00		12.00-16.00	8.00-16.00
Sobota	8.00-11.00		Zavřeno		

Tab. 31 Poplatky za služby v Městské knihovně Litomyšl

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	10,00 Kč	Upomínka se neposílá
2. upomínka	30,00 Kč	30 dní po 1. upomínce
3. upomínka	70,00 Kč	14 dní po 2. upomínce
Doporučený dopis	105,00 Kč	14 dní po 3. upomínce
Internet pro neregistrované uživatele	zdarma	30 min/denně poté 1 min=1,00 Kč
Internet pro registrované uživatele	zdarma	15 min/denně poté 1 min=1,00 Kč
Jednorázová výpůjčka	25,00 Kč	Poplatek za 4 svazek
Kopírování A4	2,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	3,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Registrace děti, senioři a studenti	40,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	90,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	2,00 Kč	Upozornění přichází na e-mail čtenáře
Rezervace	12, 00 Kč	Upozornění přichází poštou
Tisk A4	2,00 Kč	1 strana z PC jednostranně
Tisk A4	3,00 Kč	1 strana z PC oboustranně
Tisk A4	20,00 Kč	1 strana z PC barevně
Ztráta dokumentu	10,00 Kč	Cena časopisu + 10,00 Kč
Ztráta dokumentu	30,00 Kč	Cena původního dokumentu + 30,00 Kč manipulační poplatek
Ztráta průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu

Stránky knihovny na internetu jsou přehledné a umožňují snadnou orientaci (obr. 3). Výrazná grafika okamžitě působí na návštěvníka stránek. Volba jasných barev pozadí a odkazů je zdařilá. Netradiční odkaz *Regionální výročí* upozorňuje na konkrétní výročí vztahující se k danému regionu. V dolní části obrazovky je umístěno počítadlo návštěvnosti stránek a upozornění na kalendářní jmeniny [Městská knihovna Litomyšl].

Obr. 3 Úvodní webová strana Městské knihovny Litomyšl [převzato 2008-11-05]

Městská knihovna Litomyšl

Adresa: Smetanovo nám. 50, 570 01 Litomyšl
 Telefon: +420 461 612 068
 E-mail: knihovna@litomysl.cz

- Najděte si nás na [mapě](#)
- [Kontakt na zaměstnance knihovny](#)

VÝPŮJČNÍ DOBA

	Oddělení pro dospělé čtenáře	Oddělení pro dětské čtenáře	Čítárna
Po	8 - 11:30 12 - 18	8 - 11 12 - 17	8 - 16
Út	8 - 11:30 12 - 16	12 - 16	8 - 16
St	zavřeno	zavřeno	zavřeno
Čt	8 - 11:30 12 - 17	8 - 11 12 - 17	8 - 16
Pá	8 - 11:30 12 - 17	12 - 17	8 - 16
So	8 - 11	zavřeno	zavřeno

5.1.10 Městská knihovna Polička

Knihovna nabízí služby v oddělení pro dospělé, pro děti, pro mládež a čítárně v obvyklé otevírací době (tab. 32). Služby jsou zpoplatněné (tab. 33).

Tab. 32 Otevírací doba v Městské knihovně Polička

	Dospělé oddělení	Oddělení pro mládež	Dětské oddělení	Čítárna	
Pondělí	Zavřeno	8.00-17.00	13.30-17.00	8.00-11.00	13.30-16.00
Úterý	8.00-17.00	Zavřeno			
Středa	13.30-17.00	13.30-17.00	13.30-16.00	8.00-11.00	13.30-16.00
Čtvrtek	8.00-17.00	8.00-17.00	13.30-17.00	8.00-11.00	Zavřeno
Pátek	8.00-16.00	8.00-16.00	Zavřeno	8.00-11.00	Zavřeno
Sobota	9.00-11.00	9.00-11.00	Zavřeno		

Tab. 33 Poplatky za služby v Městské knihovně Polička

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	10,00 Kč	Po 36 dnech
2. upomínka	30,00 Kč	Po 50 dnech
3. upomínka	100,00 Kč	Po 65 dnech
4. upomínka	150,00 Kč	Po 80 dnech
Internet	zdarma	
Jednorázová výpůjčka	10,00 Kč	Bez platného čtenářského průkazu 1 dokument na 1 měsíc
Kopírování A3	3,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A3	4,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A4	1,50 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	2,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Registrace děti a studenti	20,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace seniři nad 70 let a držitelé průkazu ZTP/P	zdarma	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	10,00 Kč	Oznámení poštou, platba při převzetí
Rezervace	2,00 Kč	Oznámení SMS nebo e-mailem, platba při převzetí

Přehlednost je hlavní rys moderních, výrazných stránek knihovny (obr. 4). Velmi tmavé pozadí však není příliš vhodnou volbou. Texty mohou být pro některé návštěvníky stránek hůře čitelné. Pozornost je nutné věnovat zajímavým odkazům *Kurzy a výuka* a *Chci být informován*. Také je nabízena možnost volby české, anglické nebo německé verze stránek¹⁰ [Městská knihovna Polička].

Obr. 4 Hlavní webová strana Městské knihovny Polička [převzato 2008-10-24]

¹⁰V listopadu 2008 došlo ke změně vzhledu stránek.

5.1.11 Městská knihovna Skuteč

Knihovna provozuje své služby v oddělení pro dospělé a pro děti. Knihovna je otevřena v pravidelné půjčovní době (tab. 34-35) a za služby se vybírají předem určené poplatky (tab. 36). Nabízené služby knihovny:

- absenční výpůjčky dokumentů
- meziknihovní výpůjční služba
- prezenční výpůjčky regionální literatury (pouze v prostorách knihovny)
- rezervace knih
- internet – k dispozici 5 počítačových stanic pro veřejnost
- besedy a exkurze pro školy a veřejnost.

Tab. 34 Otevírací doba v Městské knihovně Skuteč

	Dospělé oddělení		Dětské oddělení	
Úterý	9.00-11.30	12.00-18.00	9.00-11.30	12.00-18.00
Středa	9.00-11.30	12.00-15.00	9.00-11.30	12.00-15.00
Čtvrtek	9.00-13.00	12.00-18.00	9.00-11.30	12.00-18.00

Tab. 35 Přístup k internetu v Městské knihovně Skuteč

Pondělí	7.00-11.30	12.00 – 14.30
Úterý	7.00-11.30	12.00 – 18.00
Středa	7.00-11.30	12.00 – 15.00
Čtvrtek	7.00-11.30	12.00 – 18.00
Pátek	7.00-11.30	12.00 – 14.30

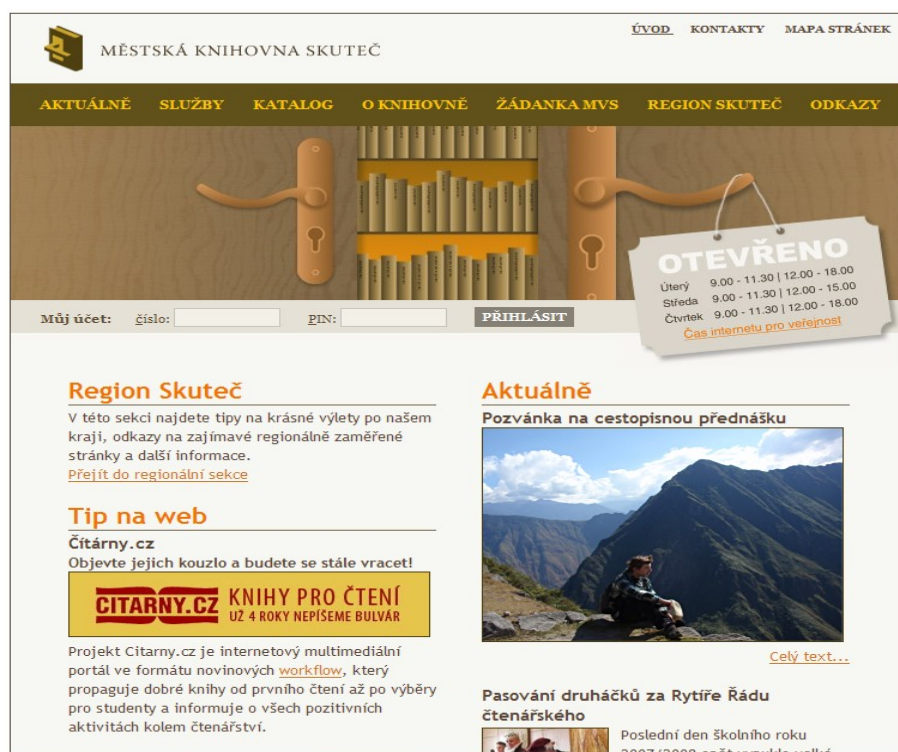
Tab. 36 Poplatky za služby v Městské knihovně Skuteč

Služba	Cena	Poznámka
Internet	20,00 Kč/ hod.	Osoby mladší 15 let
Internet	40,00 Kč/ hod.	Pro ostatní osoby
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	
Registrace děti	80,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	160,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	5,00 Kč	Za 1 dokument

Nekonvenční webové stránky zaujmou úvodem, kde se v horní části nachází barevná ilustrace kliky od dveří, která přímo vybízí k tomu, aby návštěvník stránek „vešel“ do knihovny (obr. 5). Základní menu je umístěno v horní části stránek. Jedná se opět o odchylku od běžné konvence zobrazování menu. Rychlé přihlášení na čtenářský účet je umožněno na úvodní straně, což odbourává nadbytečné klikání

myši. Na webu knihovny lze získat praktické informace o regionu, zajímavé odkazy, tipy apod. [Městská knihovna Skuteč].

Obr. 5 Úvodní strana Městské knihovny Skuteč [převzato 2008-11-05]

5.1.12 Městská knihovna Slatiňany

V knihovně lze nalézt dětské a dospělé oddělení. Knihovna je v provozu v obvyklou otevírací dobu (tab. 37) a za služby jsou vybírány zavedené poplatky (tab. 38). Poskytované služby:

- absenční výpůjčky, prezenční výpůjčky dokumentů a periodik v knihovně
- meziknihovní výpůjční služba
- rezervace knih
- informační a poradenské služby
- besedy pro děti a mládež, soutěže pro děti a dospělé (např. soutěž o nejzajímavější prázdninový zážitek, výtvarná soutěž *Postavičky s dílny Václava Čtvrťka* a další)
- internet
- tisk a kopírování.

Tab. 37 Otevírací doba v Městské knihovně Slatiňany

	Dospělé oddělení		Dětské oddělení	
Pondělí	Zavřeno			
Úterý	8.00-11.00	12.00-16.00	8.00-11.00	12.00-16.00
Středa	8.00-11.00	12.00-18.00	8.00-11.00	12.00-18.00
Čtvrtek	8.00-11.00	12.00-18.00	8.00-11.00	12.00-18.00
Pátek	8.00-11.00	12.00-16.00	8.00-11.00	12.00-16.00

Tab. 38 Poplatky za služby v Městské knihovně Slatiňany

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	20,00 Kč	
2. upomínka	30,00 Kč	
3. upomínka	60,00 Kč	
Disketa	10,00 Kč	
Internet	zdarma	
Jednorázová výpůjčka	20,00 Kč	
Meziknihovní výpůjční služba	20,00 Kč	1 dokument
Registrace děti	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace děti	60,00 Kč	Registrace na 6 měsíců
Registrace dospělí	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	60,00 Kč	Registrace na 6 měsíců
Tisk/kopírování	1,50 Kč	A4 jednostranně
Ztráta čtenářského průkazu	10,00 Kč	Vystavení duplikátu
Ztráta knihy	...% z ceny knihy	Podle míry poškození

Barevně jednoduché internetové stránky jsou vzhledem k velikosti knihovny dostačující. Atypické obrázkové ikony k jednotlivým odkazům vhodně doplňují celkový vzhled stránek. Prostřednictvím odkazů lze získat kromě základních poznatků také informace o osobnostech města [*Městská knihovna Slatiňany*].

5.1.13 Městská knihovna Svitavy

V knihovně se nachází dvě hlavní oddělení: dospělé a dětské. Služby jsou vykonávány v pravidelné půjčovně době (tab. 39) za stanovené poplatky (tab. 40).

Služby oddělení pro dospělé čtenáře (půjčovna, čítárna, studovna):

- půjčování knih, časopisů a zvukových dokumentů
- rezervace dokumentů
- zajišťování meziknihovní a mezinárodní meziknihovní výpůjční služby
- internet
- prezenční půjčování knihovního fondu z příruční knihovny
- zodpovídání bibliografických dotazů

- lekce knihovnicko – infromatické výchovy pro střední školy a učiliště
- kopírování.

Služby oddělení pro dětské čtenáře:

- půjčování knih a časopisů
- rezervace
- zodpovídání bibliografických dotazů
- lekce knihovnicko – infromatické výchovy pro základní školy
- organizování besed a soutěží pro děti.

Tab. 39 Otevírací doba v Městské knihovně Svitavy

	Dospělé oddělení	Dětské oddělení
Pondělí	9.00-18.00	12.00-18.00
Úterý	9.00–18.00	12.00-18.00
Středa	9.00–18.00	9.00-18.00
Čtvrtek	12.00-18.00	12.00-18.00
Pátek	9.00–18.00	12.00-18.00
Sobota	9.00–12.00	zavřeno

Tab. 40 Poplatky za služby v Městské knihovně Svitavy

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	15,00 Kč	Za 40 dnů
2. upomínka	30,00 Kč	Za 65 dnů
3. upomínka	60,00 Kč	Za 90 dní
Internet	zdarma	
Kopírování A4	2,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	3,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A4	15,00 Kč	Jednostranně, barevně
Kopírování A4	25,00 Kč	Oboustranně, barevně
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Mezinárodní výpůjční služba	200 Kč	Místo vydání Evropa mimo Velké Británie
Mezinárodní výpůjční služba	400 Kč	Velká Británie a ostatní země světa
Poškození čárového kódu	5,00 Kč	
Poškození dokumentu	10,00 Kč	
Použití PC	zdarma	Pro registrované čtenáře
Použití PC	40,00 Kč/hod.	Pro ostatní uživatele knihovny
Registrace děti	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace držitelů ZTP	50,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace senioři nad 70 let	zdarma	Registrace na kalendářní rok
Tisk A4	2,00 Kč	1 strana z PC
Ztráta průkazu	10,00 Kč	Vystavení duplikátu

Knihovna byla 30. 5 – 31. 5. 2008 slavnostně otevřena v nových prostorách Fabriky. V té době také změnila vzhled svých webových stránek (obr. 6). Tradiční stromová struktura stránek je rozšířena o informace o návštěvnosti stránek, o užitečné odkazy na související instituce např. *Městský úřad Svitavy, Muzeum Svitavy* atd. V horní části obrazovky pak probíhá aktuální informace týkající se knihovny. Návštěvník stránek má možnost zvolit jazyk textu v českém, anglickém nebo německém jazyce. Je nabízen odkaz na *Dětské oddělení* neboli *Dětský web* [Městská knihovna Svitavy].

Obr. 6 Hlavní webová strana Městské knihovny Svitavy [převzato 2008-11-07]

MĚSTSKÁ KNIHOVNA VE SVITAVÁCH

24.10.2008 14:32:22

Informace: ----- Pátek 7. listopad Otevřít Katalog v samostatném okně

Aktuality

4. – 6. listopadu 2008 (Fabrika - aula) - Seminář svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR (KDK)
 Program: 4.11. Zahájení ve 14.00 hod. valnou hromadou KDK SKIP
 5.11. Seminář 9.00 – 16.00 hod, exkurze
 6.11. Pokračování semináře, diskuse, závěr 12.00 hod.

Pátek 7. listopadu 2008 v 8.30 hod. (Fabrika - velký sál) - "Fantasy v našem životě"
 Autorské čtení spisovatelky Marty Drijverové a povídání o smyslu života a fantazie, odvaze a dobrodružství. Besedy se zúčastní i výtvarník - ilustrátor Vojtěch Otčenášek. Dětem, které správně zodpoví soutěžní otázky, vytvoří za odměnu fantasy kresbu (face painting).
 Pořad je určen pro děti 1. stupně ZŠ.
 Vstupné: 25,- Kč

Čtvrtek 27. listopadu 2008 v 15.00 hod. (Fabrika - aula) - "Duševní svěžest v seniorském věku I."
 Přednáška o kreativním přístupu k seniorskému věku, duševních aktivitách a učení nových poznatků s praktickými ukázkami kreativní práce je určena především seniorům.
 Pokračování na dané téma připravujeme na pondělí 15. prosince 2008.

Sobota 29. listopadu 2008 ve 13.30 hod. (Fabrika - aula) - "Výchova dětí ve věku 7 - 15 let"
 Pro každého, kdo má doma dítě školního věku, je určena přednáška zkušené dětské psychologičky PhDr. Lidmily Pekařové, primářky dětské Hamzovy odborné léčebny v Luži-Košumberku a soudní znalkyně v oblasti řešení výchovných problémů. A protože nejen poutavě vypráví, ale je ochotna zodpovídat a probrat konkrétní dotazy, využijte této možnosti.
 Zvěme maminky, tatínky, pedagogy a vůbec všechny, kteří se na výchově dětí podílí.

Informace

- Služby pro nezaměstnané
 - využívání internetu a periodik k vyhledávání pracovních míst nabízíme nezaměstnaným zdarma (nutno předložit průkaz uchazeče o zaměstnání)
- Služby pro slabozraké a nevidomé
 - Zrakově postiženým spoluobčanům půjčujeme zdarma zvukové dokumenty (nahrávky literárních děl na CD a MC)
 - Pro zobrazení Vašeho **čtenářského konta** zadejte posledních 5 čísel čárového kódu na rubu Vašeho čtenářského průkazu.
 - Vaše tipy na nové knihy či chybějící díly můžete poslat pomocí formuláře nebo na e-mail.**

Anketa
 V případě nespokojenosti nám můžete napsat důvod. Děkujeme

Váš e-mail:

Věk:

Se službami Městské knihovny ve Svitavách jsem:

spokojen(a)	171 (89%)
nespokojen(a)	21 (11%)

Návštěvy

Celkem	13439
Týden	391
Dnes	36
Online	4

Oddělení pro dospělé:

Pondělí	9 - 18 hod.
Úterý	9 - 18 hod.
Středa	9 - 18 hod.
Čtvrtek	12 - 18 hod.
Pátek	9 - 18 hod.
Sobota	9 - 12 hod.

5.1.14 Městská knihovna Ústí nad Orlicí

Knihovna zajišťuje provoz na dospělém, dětském a hudebním oddělení. Služby jsou zajišťovány v stálé otevírací době (tab. 41) a jsou zpoplatněné (tab. 41).

Služby dospělého oddělení:

- absenční a prezenční půjčování knih a časopisů
- odborná pomoc při výběru beletrie a naučné literatury
- zodpovídání faktografických a bibliografických dotazů
- rezervace dokumentů

- meziknihovní výpůjční služba
- pořádání přednášek, besed a dalších akcí pro veřejnost
- knihovnicko – informační lekce pro studenty středních škol
- prodej vyřazených knih
- kopírování.

Služby dětského oddělení

- absenční a prezenční půjčování knih a časopisů
- odborná pomoc při výběru beletrie a naučné literatury
- rezervace dokumentů
- zodpovídání dotazů faktografického a bibliografického rázu
- knihovnicko-informační lekce pro žáky základních škol.

Služby hudebního oddělení

- sluchátkový poslech hudby – desky, MC, CD
- internet – 2 počítače
- práce s CD-ROMy a plnotextovými databázemi
- zvuková knihovna – půjčování magnetofonových kazet s texty knih namluvenými českými herci, služba je určena pro nevidomé a zrakově postižené
- zodpovídání dotazů faktografického a bibliografického rázu
- knihovnicko – informační lekce pro žáky základních a středních škol
- pořádání přednášek, besed a dalších akcí pro veřejnost.

Tab. 41 Otevírací doba v Městské knihovně Ústí nad Orlicí

	Dospělé oddělení	Dětské oddělení	Hudební oddělení
Pondělí	9.00-13.00	Zavřeno	
Úterý	9.00-18.00	12.30 - 17.00	13.30 - 17.30
Středa	9.00-18.00	12.30 - 17.00	Zavřeno
Čtvrtek	9.00-18.00	12.30 - 17.00	13.30-17.30
Pátek	9.00-18.00	12.30 - 17.00	Zavřeno
Sobota	9.00-11.00	Zavřeno	

Tab. 42 Poplatky za služby v Městské knihovně Ústí nad Orlicí¹¹

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	15,00 Kč	
2. upomínka	30,00 Kč	
3. upomínka	60,00 Kč	
Doporučený dopis	120,00 Kč	
Kopírování A3	3,50 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A3	5,50 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A4	2,50 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	3,50 Kč	Oboustranně, černobíle
Internet	zdarma	
Meziknihovní výpůjční služba	30,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	20,00 Kč	
Registrace děti a studenti	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	130,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace senioři	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	10,00 Kč	Při převzetí
Tisk A4	2,50 Kč	1 strana z PC jednostranně
Tisk A4	3,50 Kč	1 strana z PC oboustranně
Ztráta dokumentu	20,00 Kč	Cena časopisu + 20,00 Kč
Ztráta dokumentu	100,00 Kč	Náhrada stejným dokumentem nebo cena knihy + 100,00 Kč
Ztráta průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu

Z uživatelského hlediska nejlepší webové stránky knihovny v Pardubickém kraji. Lze je charakterizovat jako nadprůměrné a vyčerpávající (obr. 7). Internetová prezentace knihovny byla vyhodnocena jako nejlepší v soutěži Biblioweb v roce 2007 (viz kapitola Akce v knihovnách Pardubického kraje v roce 2007). Funkční odkazy *Aktuality*, *Služby*, *Ceník*, *Akce*, *Databáze*, *Historie knihovny*, *Fotogalerie*, *Knihovny regionu*, *Regionální osobnosti* atd. přináší celkový přehled o knihovně. Obzvláště vydařená a pro ostatní knihovny podnětná je sekce informací pro zdravotně postižené, pro děti a pro cizince, kde je možné získat užitečné odkazy o svazích, centrech, klubech apod. Pozitivně je možné hodnotit jazykovou variabilitu stránek (anglická a německá verze) [*Městská knihovna Ústí nad Orlicí*].

¹¹Došlo k aktualizaci poplatků.

Obr. 7 Úvodní webová strana Městské knihovny Ústí nad Orlicí [převzato 2008-11-05]

5.1.15 Městská knihovna Vysoké Mýto

Knihovna poskytuje služby v dospělém oddělení (dělicí se dále na čítárnu, internetové a hudební centrum) a dětském oddělení. Chod pracovišť je realizován v pravidelné půjčovní době (tab. 43) a knihovna získává tržby ze služeb (tab. 44).

Služby dospělého oddělení:

- půjčování beletrie a naučné literatury
- mapy, hudebniny, časopisy
- příruční knihovna (slovníky, encyklopedie, bibliografie)
- rezervace knih
- poradenská služba, odborná pomoc při výběru literatury
- meziknihovní výpůjční služba
- kopírování
- knihovnické lekce a tematické besedy pro střední školy
- pořádání přednášek, besed a dalších akcí pro veřejnost.

Služby dětské oddělení:

- absenční a prezenční půjčování krásné a naučné literatury
- rezervace knih
- odborná pomoc při výběru literatury a vyhledávání informací
- internet
- prezenční užívání databází na CD
- kopírování
- knihovnické lekce a literární besedy pro děti z mateřských a základních škol a nižších ročníků gymnázia
- soutěže a jiné kulturní akce pro děti.

Služby čítárny a studovna:

- možnost četby denního tisku, časopisů (výběr z 93 titulů)

Služby internetového centra:

- práce v textovém editoru
- práce s internetem na 2 pracovních místech.

Služby hudebního centra:

- absenční a prezenční půjčování zvukových nosičů CD, MG, LP
- sluchátkový poslech hudby, mluveného slova.

Tab. 43 Otevírací doba v Městské knihovně Vysoké Mýto

	Dospělé oddělení		Dětské oddělení	
	Pondělí	9.00-12.00	13.00-17.00	Zavřeno
Úterý	9.00-12.00	Zavřeno	Zavřeno	13.00-17.00
Středa	9.00-12.00	13.00-17.00	8.00-12.00	Zavřeno
Čtvrtek	Zavřeno			
Pátek	9.00-12.00	13.00-17.00	Zavřeno	13.00-17.00

Tab. 44 Poplatky za služby v Městské knihovně Vysoké Mýto

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	15,00 Kč	Upomínka se neposílá
2. upomínka	30,00 Kč	15 dní po 1. upomínce
3. upomínka	60,00 Kč	15 dní po 2. upomínce
4. upozornění - doporučený dopis	120,00 Kč	15 dní po 3. upomínce + 100,00 Kč za agendu spojenou s vymáháním
AV média - CD	15,00 Kč	Poplatek za půjčení na 1 týden
AV média – gramofonové desky	5,00 Kč	Poplatek za půjčení na 1 týden
AV média – MG kazety	5,00 Kč	Poplatek za půjčení na 1 týden
Internet pro neregistrované uživatele	1,00 Kč	Poplatek za min. + jednorázový poplatek 10,00 Kč
Internet pro registrované uživatele (děti)	5,00 Kč	Poplatek za 10 min.
Internet pro registrované uživatele (dospělí)	1,00 Kč	Poplatek za min.
Jednorázová výpůjčka	10,00 Kč	Poplatek za 1 svazek
Kopírování A3	5,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A3	3,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	2,00 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	3,00 Kč	Oboustranně, černobíle
Meziknihovní výpůjční služba	35,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Registrace děti	50,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace děti předškolního věku	zdarma	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	10, 00 Kč	Upozornění přichází poštou
Tisk A4	3,00 Kč	1 strana, černobíle
Tisk A4	5,00 Kč	1 strana, barevně
Tisk A4	15,00 Kč	1 strana, barevně + obrázky
Ztráta dokumentu	10,00 Kč	Cena časopisu + 10,00 Kč
Ztráta dokumentu	30,00 Kč	Náhrada stejným dokumentem/jiným dokumentem na základě dohody + 50,00 Kč manipulační poplatek
Ztráta průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu

Webové stránky knihovny jsou přehledné a srozumitelné, umožňují snadnou orientaci. Vhodné je vyzdvihnout hezké a promyšlené logo knihovny, které tvoří hradby města, sova a otevřená kniha. Barevný vzhled stránek je vkusný, nevtíravý a jednoduchý. Uživatel internetu získá všeobecný přehled o knihovně. Nechybí odkazy na regionální instituce a počítadlo návštěvníků webových stránek [Městská knihovna Vysoké Mýto].

5.2 Služby menších městských knihoven

Následující abecední přehled podává stručnou informaci o menších městských knihovnách v Pardubickém kraji. Knihovny sídlí v menších městech s počtem obyvatelstva do 10 000. Internetové stránky těchto knihoven mají nižší kvalitu. Většinou se jedná o nesamostatné prezentace na webových stránkách měst

popřípadě městských úřadů a radnic. Návštěvník stránek získá pouze základní informace o instituci, jejím provozu a cenách za poskytované služby. Stránky vycházejí ze základních šablon a jsou si podobné, charakteristická je jednoduchost, střízlivost a věcnost.

5.2.1 Městská knihovna Brandýs nad Orlicí

Služby jsou nabízeny v pravidelné půjčovní době (tab. 45) za knihovnou stanovené poplatky (tab. 46).

Tab. 45 Otevírací doba v Městské knihovně Brandýs nad Orlicí

Pondělí	Zavřeno	
Úterý		14.00-18.00
Středa	Zavřeno	
Čtvrtek	9.00-12.00	14.00-18.00
Pátek	Zavřeno	

Tab. 46 Poplatky za služby v Městské knihovně Brandýs nad Orlicí

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	15,00 Kč	Po uplynutí 1 měsíce
2. upomínka	20,00 Kč	15 dní po 1. upomínce
3. upomínka	30,00 Kč	15 dní po 2. upomínce
4. upomínka	100,00 Kč	
Disketa	15,00 Kč	
Internet	zdarma	
Jednorázová výpůjčka	20,00 Kč	
Kopie A4	3,00 Kč	Jednostranně
Kopie A4	4,00 Kč	Oboustranně
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Poškození dokumentu	10,00 Kč	Poškozená obalu
Prodej vyřazených časopisů	1,00 Kč	1 kus
Prodej vyřazených knih	3,00 Kč	1 kus
Registrace děti, senioři a studenti	50,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	80,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace na 6 měsíců		50% ročního poplatku
Rezervace	10,00 Kč	
Tisk A4	3,00 Kč	1 strana, černobíle
Tisk A4	4,00 Kč	oboustranně
Ztráta časopisu	10,00 Kč	Náhrada stejným dokumentem + manipulační poplatek
Ztráta knihy	50,00 Kč	Náhrada stejným dokumentem + manipulační poplatek
Ztráta průkazu	10,00 Kč	Vystavení duplikátu

[Městská knihovna Brandýs nad Orlicí]

5.2.2 Městská knihovna Heřmanův Městec

Knihovna neuvádí počet oddělení. Činnost knihovny je naplňována v ustálené otevírací době (tab. 47) a za služby je vybírán poplatek (tab. 48). Knihovna nabízí služby:

- absenční a prezenční půjčování dokumentů
- meziknihovní výpůjční služby
- rezervaci knih
- vyhledávání informací
- tisk, kopírování
- besedy pro školy, vyučovací hodiny v dětském oddělení – na základě zájmu vyučujících základních i zvláštních škol (výuka probíhá v knihovně)
- multimediální encyklopedie na počítači (35 titulů)
- internet – návštěvu si lze dohodnout i mimo půjčovny dny
- využití počítače s textovým editorem.

Tab. 47 Otevírací doba v Městské knihovně Heřmanův Městec

	Dospělé oddělení + dětské oddělení		Přístup k internetu	
	Pondělí	Zavřeno		8.00-11.00
Úterý	10.00-11.00	11.30-17.30	8.00-11.00	12.00-17.30
Středa	10.00-11.00	11.30-17.30	8.00-11.00	12.00-17.30
Čtvrtek	Zavřeno		8.00-11.00	12.00-15.00
Pátek	10.00-11.00	11.30-15.00	8.00-11.00	12.00-15.00

Tab. 48 Poplatky za služby v Městské knihovně Heřmanův Městec

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	15,00 Kč dospělí/10,00 Kč děti	30 dní po uplynutí výpůjční doby
2. upomínka	30,00 Kč dospělí /20,00 Kč	15 dní po 1. upomínce
3. upomínka	50,00 Kč/ 30,00 Kč	30 dní po 2. upomínce
AV média - CD	15,00 Kč	Poplatek za půjčení na 1 týden
AV média – gramofonové desky, MG gazety	5,00 Kč	Poplatek za půjčení na 1 týden
Doporučený dopis	120,00 Kč	15 dní po 3. upomínce + 100,00 Kč za agendu spojenou s vymáháním
Internet pro neregistrované uživatele	1,00 Kč	Poplatek za min. + jednorázový poplatek 10,00 Kč
Internet pro registrované uživatele (děti)	5,00 Kč	Poplatek za 10 min.
Internet pro registrované uživatele (dospělí)	1,00 Kč	Poplatek za min.
Jednorázová výpůjčka	30,00 Kč	Poplatek za 1 svazek
Jednorázový poplatek za prezenční služby neregistrovaným uživatelům	5,00 Kč	
Kopírování A3	2,50 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A3	4,50 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování A4	1,50 Kč	Jednostranně, černobíle
Kopírování A4	2,50 Kč	Oboustranně, černobíle
Kopírování příplatky	0,50 Kč	Zvětšování, zmenšování, barevný papír
Meziknihovní výpůjční služba	30,00 Kč	V rámci ČR, služba není nyní poskytována
Obslužení čtenáře bez průkazu	5,00 Kč	
Poškození čárového kódu	10,00 Kč	
Registrace dětí	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace držitele ZTP, ZTP/P (na dětském oddělení)	25,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Registrace držitele ZTP, ZTP/P (na dospělém oddělení)	50,00 Kč	Platnost kalendářní rok
Rezervace	2, 00 Kč	Upozornění přichází poštou
Tisk A4	2,50 Kč	1 strana, černobíle
Tisk A4	5,00 Kč	Barevně 1/3 strany
Tisk A4	10,00 Kč	Barevně 1/2 strany
Tisk A4	20,00 Kč	Barevně 1 strana
Ztráta dokumentu	20,00 Kč	
Ztráta dokumentu	40,00 Kč	
Ztráta průkazu	20,00 Kč	Vystavení duplikátu

[Městská knihovna Heřmanův Městec]

5.2.3 Městská knihovna Holice

Ve svém fondu eviduje cca 25 000 svazků, odebírá celkem 34 titulů novin a časopisů a obsluhuje 1200 zaregistrovaných čtenářů. Zajišťuje regionální funkce pro 10 obecních knihoven. Knihovna funguje v pravidelné půjčovní době (tab. 49).

Poplatky za služby nejsou na internetových stránkách uvedeny. V plánu je od roku 2009 internet zdarma.

Tab. 49 Otevírací doba v Městské knihovně Holice

Pondělí		12.30-18.00
Úterý	Zavřeno	
Středa	8.00-12.00	12.30-18.00
Čtvrtek	Zavřeno	
Pátek		12.30-18.00

[Městská knihovna Holice]

5.2.4 Městská knihovna Lázně Bohdaneč

Služby této knihovny jsou nabízeny v řádné provozní době (tab. 50) za stanovené poplatky (tab. 51).

Tab. 50 Otevírací doba v Městské knihovně Lázně Bohdaneč

Pondělí	12.00-17.00
Úterý	Zavřeno
Středa	12.00-15.00
Čtvrtek	12.00-17.00
Pátek	10.00-14.00

Tab. 51 Poplatky za služby v Městské knihovně Lázně Bohdaneč

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	10,00 Kč	+ poštovné
2. upomínka	15,00 Kč	+ poštovné
3. upomínka	30,00 Kč	+ poštovné
Čtenářský průkaz	10,00 Kč	Vystavení čtenářského průkazu
Doporučený dopis	90,00 Kč	Do 6 měsíců po uplynutí výp. doby
Internet	1,50 Kč	Poplatek za 1 min.
Jednorázová výpůjčka	20,00 Kč	
Kopie A3	2,00 Kč	jednostranně
Kopie A3	3,00 Kč	oboustranně
Kopie A4	4,00 Kč	jednostranně
Kopie A4	7,00 Kč	oboustranně
Registrace děti	20,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	50,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace klienti lázní	20,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace klienti lázní (čítárna)	5,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace senioři a studenti	25,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Tisk A4	2,00 Kč	1 strana
Ztráta dokumentu		Náhrada stejným dokumentem
Ztráta průkazu	10,00 Kč	Vystavení duplikátu

[Městská knihovna Lázně Bohdaneč]

5.2.5 Městská knihovna Letohrad

Městská knihovna Letohrad byla založena 15. ledna 1899. Od roku 1997 sídlí v prostorách východního křídla zámku. Významným předělem bylo zavedení automatizovaného knihovnického systému v roce 2000.

Čtenáři si mohou půjčovat dokumenty v dospělém oddělení (součástí je studovna a prezenční fond) a v dětském oddělení. Knihovna disponuje 4 počítači s on-line programem, které slouží rovněž k práci na internetu. Uživatelé a čtenáři mohou knihovnu navštívit v běžné půjčovní době (tab. 52) a využít nabízených služeb za uvedené poplatky (tab. 53)¹².

Tab. 52 Otevírací doba v Městské knihovně Letohrad

	Dospělé oddělení		Dětské oddělení
	Pondělí	8.30-11.00	12.00-17.30
Úterý	Zavřeno		
Středa	8.30-11.00		13.00-17.00
Čtvrtek	8.30-11.00		
Pátek	Zavřeno		

Tab. 53 Poplatky za služby v Městské knihovně Letohrad

Služba	Poplatek
Registrace dospělí	100,00 Kč
Registrace senioři do 70 let, děti	40,00 Kč

[Městská knihovna Letohrad]

5.2.6 Městská knihovna Přelouč

Knihovna provozuje svoji činnost v pravidelné půjčovní době (tab. 54) a nabízené služby jsou zpoplatněné (tab. 55).

Tab. 54 Otevírací doba v Městské knihovně Přelouč

Pondělí	8.00-12.00	13.00-18.00	Pro dospělé
Úterý		12.00-16.00	Pro děti
Středa	8.00-12.00	13.00-16.00	Pro dospělé
Čtvrtek		12.00-16.00	Pro děti
Pátek	Zavřeno		

Tab. 55 Poplatky za služby v Městské knihovně Přelouč

Služba	Cena	Poznámka
--------	------	----------

¹²Internet zpoplatněn, cena neuvedena.

1. upomínka	40,00 Kč	
2. upomínka	60,00 Kč	
Čtenářský průkaz	10,00 Kč	Vystavení čtenářského průkazu
Internet	zdarma	20 min., pak každá započatá minuta 0,50 Kč
Meziknihovní výpůjční služba	80,00 Kč	V rámci ČR
Poškození dokumentu	10,00 Kč	
Registrace děti	30,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	100,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Rezervace	5,00 Kč	
upomínka	10,00 Kč	Ústní upozornění
Ztráta dokumentu	200,00 Kč	+ 100,00 Kč za manipulační poplatky
Ztráta průkazu	10,00 Kč	Vystavení duplikátu

[Městská knihovna Přelouč]

5.2.7 Městská knihovna Sezemice

Knihovna funguje v pravidelné půjčovní době (tab. 56) a vykonává služby za stanovené poplatky (tab. 57).

Tab. 56 Otevírací doba v Městské knihovně Sezemice

Pondělí	10.00-17.00
Úterý	Zavřeno
Středa	12.00-16.00
Čtvrtek	12.00-18.00

Tab. 57 Poplatky za služby v Městské knihovně Sezemice

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	30,00 Kč	Po uplynutí 5 týdnů
2. upomínka	50,00 Kč	Po uplynutí 8 týdnů
3. upomínka	80,00 Kč	Po uplynutí 3 měsíců
4. upomínka	100,00 Kč	Zasláno právním zástupcem města
Internet	20,00 Kč	Poplatek za 1 hod.
Meziknihovní výpůjční služba	80,00 Kč	V rámci ČR
Poškození čárového kódu	5,00 Kč	
Poškození dokumentu	100,00 Kč	V případě pořizovací ceny nižší než 200 Kč. Cena knihy + 100 Kč
Poškození dokumentu	200,00 Kč	V případě pořizovací ceny vyšší než 200 Kč. Cena knihy + 200 Kč
Registrace děti ZTP	15,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace děti, držitelé ZTP	30,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	60,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Ztráta dokumentu	200,00 Kč	+ 100,00 Kč za manipulační poplatky
Ztráta průkazu	10,00 Kč	Vystavení duplikátu

[Městská knihovna Sezemice]

5.2.8 Městská knihovna Žamberk

Služby knihovny jsou poskytovány ve stálé otevírací době (tab. 58) a jsou zpoplatněné (tab. 59). Městská knihovna Žamberk je organizační složkou města Žamberka.

Tab 58 Otevírací doba v Městské knihovně Žamberk

Pondělí	8.00-10.45	13.00-19.00
Úterý	8.00-10.45	13.00-18.00
Středa	8.00-10.45	13.00-17.00
Čtvrtek	8.00-10.45	13.00-17.00
Pátek		13.00-18.00

Tab. 59 Poplatky za služby v Městské knihovně Žamberk

Služba	Cena	Poznámka
1. upomínka	20,00 Kč	+ sankční poplatky 3 Kč za každou nevrácenou výpůjčku
2. upomínka	40,00 Kč	+ sankční poplatky 3 Kč za každou nevrácenou výpůjčku
3. upomínka	60,00 Kč	+ sankční poplatky 3 Kč za každou nevrácenou výpůjčku
Internet pro registrované uživatele	15,00 Kč	Poplatek za 15 min.
Internet pro neregistrované uživatele	20,00 Kč	Poplatek za 15 min.
Meziknihovní výpůjční služba	40,00 Kč	V rámci ČR
Registrace dětí	50,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Registrace dospělí	150,00 Kč	Registrace na kalendářní rok
Ztráta průkazu	30,00 Kč	Vystavení duplikátu

[Městská knihovna Žamberk]

5.3 Akce v knihovnách Pardubického kraje v roce 2007

Knihovny Pardubického kraje pořádaly besedy se spisovateli, autorská čtení, cestopisné přednášky, výstavy popř. přednášky, které se týkaly daného regionu (významné osobnosti, historie atd.). Městské knihovny informovaly o konaných kulturních akcích či přednáškové činnosti v regionálním tisku, rozhlasu, prostřednictvím letáků a plakátů (viz kapitola Komunikační politika knihoven) a na svých internetových stránkách. Knihovny archivovaly přehled uskutečněných akcí (např. Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové), některé však archiv nevedly a zpětné dohledávání nebylo možné. Knihovny kraje se zapojily do celorepublikových akcí *Týden knihoven*, *Noc s Andersenem*, *Pasování prvňáčků do stavu čtenářského* a přední umístění získaly v soutěži *Biblioweb*.

5.3.1 Týden knihoven

11. ročník *Týdne knihoven*, konaný 1. 10. – 7. 10. 2007, měl motto Knihovnická bašta. Akci předcházela Knihovnický happening v Plzni 27. 9. 2007. Týden byl zahájen Velkým Říjnovým Společným Čtením, v jehož rámci byl poctěn Fráňa Šrámek. Knihovnou roku se stala Obecní knihovna Bory z kraje Vysočina. Týdne knihoven se zúčastnily knihovny Pardubického kraje, pořádaly besedy, přednášky atd. [SKIP].

5.3.2 Noc s Andersenem

Nápad pořádat tuto akci vznikl v Městské knihovně v Uherském Hradišti. První noc se konala 2. 4. 2000, kdy se slaví *Mezinárodní den dětské knihy*, který je zároveň připomínkou dne narození dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena. Cílem akce bylo zvýšit zájem dětí o knihy a četbu.

7. ročník *Noci s Andersenem* byl pořádán Klubem dětských knihoven Svazu knihovníků a informačních pracovníků a Svazem knihovníků a informačních pracovníků České republiky. Akce se uskutečnila v pátek 30. 3. 2007. Do akce *Noc s Andersenem* se zapojily knihovny Pardubického kraje s vlastním programem pro děti [SKIP].

5.3.3 Pasování prvňáčků

Pasování školáků na čtenáře bylo poprvé realizováno v Mahenově knihovně v Brně. Výzva *Poprvé do školy – poprvé do knihovny* byla určena rodičům prvňáčků v úvodu školního roku 2003/2004. Projekt inspiroval knihovnice dětských oddělení po celé České republice. V regionálním klubku Klubu dětských knihoven Svazu knihovníků a informačních pracovníků – region 08, východní Čechy, které působí v rámci bývalého Východočeského kraje a v současné době zahrnuje Královéhradecký a Pardubický kraj, evidovali knihovny, které pasovaly dětské čtenáře: Doudleby, Dvůr Králové nad Labem, Hronov, Hrochův Týnec, Chrudim (Pardubický kraj), Jičín, Litomyšl (Pardubický kraj), Moravská Třebová (Pardubický kraj), Náchod, Nová Paka, Nový Bydžov a Týniště [Knihovnicko-informační zpravodaj *U Nás*].

5.3.4 Biblioweb

V soutěži Biblioweb jsou hodnoceny nejlepší webové stránky knihoven. Soutěž, pod záštitou Asociace krajů České republiky, organizoval Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR. Ve dnech 19. 2. 2007 až 12. 3. 2007 zhodnotila odborná porota¹³ webové stránky 24 veřejných a odborných knihoven, které se přihlásily do soutěže. Bodově byla hodnocena kvalita obsahu stránek, aktuálnost, design stránek, míra komunikace stránek s uživatelem, přístupnost stránek pro těžce zrakově postižené uživatele a písemná koncepce webu. Registrace akce *Březen – měsíc internetu* byla podmínkou účasti knihovny v soutěži.

V kategorii knihoven v obcích od 10 tisíc obyvatel do 25 tisíc obyvatel zvítězila již po šesté za sebou Městská knihovna v Ústí nad Orlicí před Městskou knihovnou v České Třebové a Šmidingerovou knihovnou ve Strakonících.

Pořadí bylo také odvozeno od zjištění, zda jsou stránky přístupné pro těžce zrakově postižené. Metodické centrum informatiky Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR vyhodnotilo jako nejlepší webové stránky Městské knihovny v Ústí nad Orlicí, která získala ocenění *Blind Friendly Web [SKIP]*.

5.4 Shrnutí

Městské knihovny Pardubického kraje zajišťují standardní služby např. registrace, absenční a prezenční půjčování dokumentů, rezervace, tisk, kopírování, meziknihovní výpůjční služba, čtenáři platí sankční poplatky za nedodržení výpůjční lhůty, za ztrátu dokumentu atd. V nabídce služeb si jsou knihovny podobné. Některé knihovny nabízí možnost jednorázové výpůjčky (tento druh výpůjčky umožňuje 11 knihoven z celkového počtu 24 sledovaných knihoven, včetně Krajské knihovny v Pardubicích). Městská knihovna Choceň jako jediná v kraji (kromě Krajské knihovny v Pardubicích) zhotovuje rešerše na požádání. Myslím si, že by tento druh zpoplatněné služby mělo nabízet více knihoven, minimálně pověřené knihovny Městská knihovna Svitavy, Městská knihovna Ústí nad Orlicí a Městská knihovna Chrudim. Webové stránky knihoven lze hodnotit jako průměrné, některé nadprůměrné. Z řady vybočují internetové stránky Městské knihovny Ústí nad Orlicí a Městské knihovny Česká Třebová, které za vlastní webovou prezentaci získaly

¹³Porotu tvořili Ing. Aleš Brožek ze Severočeské vědecké knihovny v Ústí nad Labem (předseda poroty), RNDr. Hana Bubeníčková z Metodického centra informatiky Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých v Brně a Mgr. Andrea Fojtů z Ústavu výpočetní techniky Univerzity Karlovy v Praze [SKIP].

ocenění v soutěži Biblioweb. Pozitivně lze hodnotit zobrazování sídla instituce na mapě. Web knihovny v České Třebové navíc umožňuje elektronickou registraci nebo elektronické prodloužení výpůjček. Na samotných stránkách je možnost si zvětšit písmo a okno. Pro děti je určen dětský web, který má i Městská knihovna Svitavy.

Podle mého názoru knihovny správně rozlišují registrační poplatky pro děti, studenty, dospělé a seniory, vstřícným krokem je pak registrace zdarma pro některou z uvedených skupin. Nejdražší registrační poplatek vybírají Městská knihovna Česká Třebová a Městská knihovna Chrudim (150 Kč). Nejlevnější registrace dětí školního věku existuje v Městské knihovně Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové, Městské knihovně Polička a Městské knihovně Lázně Bohdaneč (20 Kč). Senioři nad 70 let jsou ve většině případů osvobozeni od registračních poplatků.

Knihovny se nevýrazně prezentují ve spolupráci se školami popř. bezbariérovosti. Většina knihoven uvádí přehled konaných akcí a odkazy na stránky města či nadřízené instituce. Navrhovala bych kvalitnější a propracovanější propojení např. beseda se spisovatelem – hypertextový odkaz spojený se jménem spisovatele. Zajímavé odkazy nabízí Městská knihovna Králíky (náš region, náboženství, média na internetu, školy a knihovny, nabídky práce, online obchody apod.). Velmi zdařile se prezentuje Městská knihovna Chrudim, kde toto propojování funguje. V některých případech působí stránky příliš jednoduše, neorganizovaně a nepřehledně. Tvůrci stránek by měli vycházet z postoje *user friendly web*, tzn. jasná a přehledná stromová struktura, propojovací odkazy, zajímavé ikony a pomůcky, vhodně barevné pozadí a písmo atd. Informace pro školy poskytuje Městská knihovna Litomyšl. Městská knihovna Skuteč nabízí zajímavé odkazy na knihkupectví, stránky o poezii, slovníky cizích slov, telefonní seznam apod. Městská knihovna Slatiňany uvádí odkazy na regionální tisk, zpravodajství, kina atd. Jazykové mutace stránek v angličtině nebo němčině je možné nastavit v knihovnách Ústí nad Orlicí, Polička, Svitavy.

Vhodnou volbou je internet zdarma pro registrované čtenáře. Internet zdarma poskytuje 13 knihoven, služba je zpoplatněná u 10 knihoven a 1 knihovnu (Holice) nelze zařadit do žádné skupiny, neboť informaci o poplatku neuvádí (celkově analyzováno 24 knihoven, včetně Krajské knihovny v Pardubicích).

6. Knihovnické systémy v knihovnách Pardubického kraje

Městské knihovny Pardubického kraje přešly na automatizované knihovnické systémy v 90. letech 20. století a v současnosti jsou plně automatizované. Ve veřejných knihovnách tohoto kraje jsou implementovány knihovnické systémy Aleph 500 (Izrael), T Series (mezinárodní produkt), LANius a Clavius (ČR).

Krajská knihovna v Pardubicích používá knihovnický systém Aleph 500 (do roku 2006 používala systém Kp-win). Městská knihovna Chrudim pracuje v knihovnickém systému T Series. V městské knihovně Holice se pracuje se systémem LANius. Nejpoužívanějším systémem v knihovnách Pardubického kraje je Clavius. Byl instalován v městských knihovnách Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Choceň, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Přelouč, Sezemice, Skuteč, Slatiňany, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto a Žamberk. Systémy jsou konfigurovány tak, aby usnadnily provoz knihoven, tzn. moduly systémů jsou navzájem velmi podobné¹⁴.

V roce 2007 spolupracovala s Národní knihovnou jako přispěvatel do Souborného katalogu (CASLIN) Městská knihovna Ústí nad Orlicí, spolupráci zahájila Krajská knihovna v Pardubicích, ve fázi testování byla Městská knihovna Svitavy a Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové.

6.1 Aleph 500

Aleph 500 (Automated Library Expandable Program, <http://aleph.cuni.cz/>) distribuuje firma Ex Libris Ltd. Systém byl vyvinut na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě. Modulární systém je určen pro knihovny, archívy, muzea a informační centra. V České republice byl zaveden v roce 1993. Ústav výpočetní techniky Univerzity Karlovy v Praze (dále ÚVT UK) se stal výlučným distributorem systému Aleph 500 pro Českou republiku a Slovenskou republiku. Od 1. 1. 2006 zajišťuje ÚVT UK uživatelskou podporu knihovnám, které mají smlouvu o údržbě a podpoře uzavřenu přímo s ÚVT UK. Podporou uživatelů Aleph 500, kteří mají smlouvu o

¹⁴Ceníky modulů viz domovské stránky konkrétních knihovnických systémů.

údržbě uzavřeno přímo se společností Ex Libris, je pověřena společnost Multidata Praha s. r. o. [*Aleph*].

Hlavní rysy knihovnického systému Aleph 500 jsou:

1. Komplexnost – jeden integrovaný systém
2. Flexibilita – jednotlivé komponenty je možno kombinovat
3. Otevřenost – lze propojit s jinými systémy a databázemi
4. Systém není omezený velikostí databáze
5. Rozšiřitelnost – umožňuje rozšiřovat hardware i software
6. Spolehlivost – více než 500 instalací ve 40 zemích
7. Snadná konverze dat – z datových formátů a systémů do systému
8. Lokalizace – systém komunikuje ve 20 jazycích [*Aleph*].

6.1.1 Moduly knihovnického systému Aleph

Systém nabízí moduly *Katalogizace*, *Soubor autorit*, *OPAC*, *Výpůjční protokol*, *Akvizice*, *Správa seriálů a periodik*, *Statistika (ARC)* a další doplňkové moduly.

Modul *Katalogizace* je základním modulem, který umožňuje kompatibilitu s formáty MARC – podporuje USMARC, UNIMARC, UKMARC, MARC21 a DANMARC a německý katalogizační formát MAB. Údaje lze ověřit v souborech autorit, přecházet mezi moduly, importovat a exportovat záznamy z externích databází, upravovat více záznamů současně, používat funkce kopírování, vkládání a indexovat pole v bibliografickém záznamu. Aleph 500 podporuje více znakových sad, včetně hebrejštiny a arabštiny. Systém umožňuje snadno provádět hromadné opravy.

OPAC systému Aleph 500 je přístupný přes standardní webový prohlížeč. K dispozici je *základní* a *pokročilé* vyhledávací rozhraní (obr. 8). Je možné využít booleovských operátorů (AND, OR, NOT) a proximitních operátorů. Rozšiřování je k dispozici na začátku, na konci i uprostřed řetězců. Vyhledávání pomocí klíčových slov a indexů funguje i se zápisem s překlady. Vybrané záznamy lze dále třídit, ohodnotit, upřesnit a filtrovat. Je možné si uložit, opětovně zobrazit a upřesnit dříve provedené vyhledávání. Uživatelé si mohou vytvořit profil s preferovaným zobrazením a vybrat si prvky, které chtějí zobrazit ve zkráceném zobrazení záznamu. Bibliografická informace může být odkazem propojena na jiné indexy podle definice

knihovny. Záznamy mohou být odkazem propojeny na obrázky nebo elektronické texty podle definice knihovny. Systém Aleph 500 nabízí také rozšířené uživatelské funkce, které umožňují uživateli prodlužovat vypůjčené položky, kontrolovat a vystavovat rezervace, zadávat požadavky na MVS, zobrazovat své poplatky, pokuty a přestupky. Navíc má uživatel možnost zobrazovat své e-mailové a poštovní adresy a aktualizovat je, komunikovat s knihovnou prostřednictvím zpráv elektronické pošty, pomocí funkce SDI automaticky dostávat zprávy o aktuálním akvizičním přírůstku, který odpovídá zadanému profilu, měnit jazyk kdykoli během relace. Navíc systém Aleph 500 umožňuje vybrat si jazyk rozhraní z 21 podporovaných jazyků, zobrazovat záznamy v originálním jazyce, v jakém byly zkatalogizovány, formátovat množiny výsledků vyhledávání (např. citace, číselná pole, katalogizační lístky) a odeslat je e-mailem, vytisknout či smazat.

V modulu *Vypůjční protokol* lze definovat délky výpůjček podle statusu čtenáře, statusu položky, lokace a kalendáře. Integrovaný platební systém umožňuje zavádění pokut, poplatků a dalších knihovnou definovaných transakcí. Dovoluje pracovníkům přijímat poplatky a pokuty nebo je naopak zamítat. Systém generuje statistické přehledy a zprávy mapující platební transakce.

Modul *Akvizice* umožňuje vytvářet objednávky dokumentů a fakturování dokumentů. Zpracovává informace týkající se urgencí, rozpočtů a dodavatelů. Modul také zajišťuje přístup k informacím o dodavatelích, rozpočtech, objednávkách a dodacích listech. Generuje pravidelné proforma faktury, zálohové faktury atd.

Modul *Seriály* je integrován s akvizicí, katalogizací a *OPACem*. Urgence mohou být generovány automaticky podle parametrů definovaných knihovnou, nebo mohou být vytvořeny ručně. Modul dokáže kontrolovat čísla časopisů. Knihovna může vytvořit nové statusy kategorií, jako např. *ztráta*, *poškozen* nebo *ztraceno*, které budou viditelné jak v prostředí seriálů, tak *OPACu*.

Modul *ARC (Aleph Reporting Center)* představuje webové rozhraní pro definování dotazů, tvorbu sestav a statistik nad daty uloženými v systému. *ARC* se dodává kompletně s vybranými standardními, předem definovanými statistikami a sestavami, které získávají data z modulů systému. Charakteristika modulu *ARC*:

1. dynamické, víceobjektové sestavy (grafy, tabulky, seznamy, obrázky, loga atd.)

2. vícejazyčná podpora (více než 25 jazyků)
3. jednoduchá prezentace sestav – jednotlivé objekty jsou do připravovaných sestav vkládány jednoduchým přetahováním myši [Aleph].

Obr. 8 Pokročilé vyhledávání v systému Aleph [převzato 2008-11-11]

Pokročilé vyhledávání

Pole pro vyhledávání	Zadejte slovo nebo slovní spojení	Blízkost slov?	Poč. záznamů
Všechna pole	<input type="text"/>	☐ Ne ☐ Ano	
Všechna pole	<input type="text"/>	☐ Ne ☐ Ano	
Všechna pole	<input type="text"/>	☐ Ne ☐ Ano	

Báze pro vyhledávání

Pro zobrazení záznamů klepněte na **Celkový počet záznamů**. **Celkem:**

Omezení vyhledávání na:

Jazyk: Rok od: Rok do: RRRR (Použijte ? pro pravostranné zkrácení, pokud nechcete použít rozmezí od/do.)

Formát: Signatura:

Tipy pro vyhledávání:

6.2 T Series

Producentem knihovnického informačního systému T Series (<http://tinlib.cuni.cz/TSERIES-4.html>) je mezinárodní firma Electronic Online Systéme International (EOSi). T Series byl původně vyvinut pod názvem Tinlib. Hlavní ústředí firmy je v Carlsbad (Kalifornie, USA). EOS International je součástí skupiny Dawson Holdings PLC založené v roce 1809. Výhradním distributorem T Series pro Českou republiku a Slovenskou republiku je ÚVT UK.

T Series vychází z hypertextové struktury (tzn. automaticky se vytvářejí vazby mezi autory, tituly, předmětovými skupinami, klíčovými slovy atd.). Tyto vazby umožňují navigaci od jedné entity k druhé. Jde o integrovaný systém, lze přecházet z jednoho modulu do druhého. Systém T Series podporuje standardy:

- norma ISO 2709 – UNIMARC
- komunikativní formát UNIMARC a UNIMARC / Authority
- katalogizační pravidla AACR2R, doporučení ISBD

- rozsah záznamu v souladu s doporučeními Záznam pro souborný katalog
- protokol Z39.50
- OpenURL.

T Series pracuje pod operačními systémy typu unix, MS Windows i MS DOS [T Series].

6.2.1 Moduly knihovnického systému T Series

Systém je tvořen moduly *Katalog*, *OPAC*, *TinWeb*, *Výpůjční protokol*, *Akvizice*, *Správa seriálů*, *Správa systému*, *Z39.50-klient* a další.

Modul *Katalog* je plně propojen s ostatními moduly. Zabezpečuje všechny funkce při evidenci různých typů dokumentů: vkládání, oprava a vymazávání záznamů, vytváření a údržba souborů autorit, vyhledávání v databázi, export a import.

Modul *OPAC* slouží pro vyhledávání a navigaci v uložených bibliografických datech (obr. 9). Hypertextová struktura systému umožňuje plynule přecházet od vyhledávání v autorech k předmětovému vyhledávání, od knihy k článku apod. Existují verze OPACu:

- *user* pro zkušené uživatele (podrobnější a složitější metody vyhledávání)
- *easy* s nápovědou pro nezkušené uživatele.

Vyhledávat je možné podle autora, názvu, některého z předmětových rejstříků nebo klíčového slova z názvu. Složitější dotazy je možné vytvářet pomocí vyhledávací masky nebo použitím logických operátorů AND, OR, NOT. Hotovou rešerši je možné ukládat, tisknout nebo odeslat e-mailem.

Modul *TinWeb* zpřístupňuje knihovnické databáze v prostředí WWW nebo prostřednictvím mobilního telefonu pomocí služby WAP. V TinWebu funguje pokročilé kombinované vyhledávání, paralelní prohledávání libovolně zvolené skupiny T Series databází, ukládání nalezených záznamů, ukládání zadaného vyhledávacího profilu a jeho pozdější použití, prohlížení čtenářského účtu, rezervace dokumentů, prodlužování výpůjček. Vyhledávací možnosti:

- listování – jednoduché listování slovníkem pojmů
- hledání – vyhledávání pomocí logických operátorů AND, OR, NOT

- prohledávané knihovny – možnost rozesílání vyhledávacího dotazu (jednoduchého i kombinovaného) paralelně dalším knihovnám, které mají systém T Series a rozhraní TinWeb.

Základní součástí modulu *Výpůjční protokol* je evidence čtenářů, evidence výpůjček a rezervací, evidence poplatků a pokut, statistika atd. Modul podporuje práci s čárovým kódem, čtenářům poskytuje možnost on-line přístupu nejen k přehledu svých výpůjček, rezervací a aktuálních poplatků a pokut, ale umožňuje on-line prodlužování a rezervování. Obsluze nabízí možnost kategorizovat dokumenty, uvést lhůty výpůjčního protokolu, druhy poplatků a kreditů, typy čtenářů, oddělení atd. Menu *Výpůjční pult* zabezpečuje všechny funkce týkající se výpůjčky, vrácení a prodloužení výpůjčky dokumentu, registrace výtisku a úhrady čtenářských poplatků. Při registraci výtisku je možné individuálně nastavit zákaz výpůjček a zákaz rezervace.

Modul *Akvizice* obsahuje záznamy všech akvizičních transakcí s neseriálovými publikacemi a je plně integrován se všemi ostatními moduly T Series. Hlavní funkce modulu jsou provádění údržby adres dodavatelů, adres dodání a fakturace, vytváření objednávek, vytváření faktur, urgence objednávek, rušení a vracení dokumentů, sledování rozpočtu, vytváření statistik. Modul umožňuje zadání adres dodavatelů, adres dodání, adres faktur, osobních záznamů, vyžádání, objednání titulů, urgování a rušení objednávek, obdržení dokumentů, vracení dokumentů, placení faktur, kontrolu rozpočtu, statistiku nákupu. Pokud nebyl titul dodavatelem dodán, je možné titul urgovat.

Hlavní funkce modulu *Správa seriálů* jsou evidence adres dodavatelů, adres dodání a fakturace, osobních záznamů, vytváření objednávek, vytváření faktur (ceny i v zahraniční měně), vstupní kontrola dodaných výtisků, urgence nedodaných výtisků a zrušení předplatného, cirkulace výtisků v knihovně, sledování rozpočtu, vytváření statistik. Modul je určen k vytváření objednávek časopisů, k jejich vyřizování, sledování příjmu čísel časopisů. Umožňuje provádění individuálních objednávek pro jednotlivé tituly, nebo vytváření hromadných objednávek současně pro více titulů u jednoho dodavatele.

Modul *Správa systému* umožňuje nastavení přístupů a úrovní oprávnění práce s knihovnickými daty pro jednotlivé uživatele i pro skupiny uživatelů, dále nastavení řídicích tabulek pro tisk, import, a řídicích tabulek pro jednotlivé moduly.

Z39.50 klienta jako webovou službu provozuje ÚVT UK. Klient vytváří rozhraní mezi Z39.50 a WWW, odtud plyne pojmenování *WWW-Z39.50 Gateway*. Klient umožňuje přebírání záznamů ze vzdálených databází pro uživatele T Series. Pro vyhledávání a přebírání záznamů jsou volně k dispozici databáze:

- Centrální katalog Univerzity Karlovy [CKIS UK]
- Souborný katalog ČR (CASLIN) [NK ČR – CASLIN]
- Katalog Národní knihovny v Praze [NKC]
- Katalogy Kongresové knihovny a Kanadské národní knihovny [JIB - LOC + NL Canada]¹⁵ [T Series].

Obr. 9 Vyhledávání v systému T Series [převzato 2008-11-11]

Katalog

Vlastní výpůjčky ? Reset Novinky

Listování

v názvech knih od LISTUJ

Hledání

knihy podle následujícího zadání:

název SLOVNÍK

AND OR NOT

název SLOVNÍK

AND OR NOT

název SLOVNÍK

AND NOT

typ dokumentu SLOVNÍK

AND OR NOT

typ dokumentu SLOVNÍK

6.3 LANius

Systém je vyvíjen firmou LANius s. r. o. (<http://www.lanius.cz/>) ve spolupráci s Okresní knihovnou v Táboře. Vznikl pro používání ve veřejných knihovnách, jejichž fond obsahuje maximálně 150 000 svazků. Umožňuje používat

¹⁵V hranatých závorkách jsou uváděny názvy databází používaných v *Gateway*. Česká národní bibliografie je součástí katalogu Národní knihovny v Praze. Katalogy Kongresové knihovny a Kanadské národní knihovny jsou prohledávány prostřednictvím *Jednotné informační brány* [T Series].

jeden či více modulů samostatně s možností postupné kompletace systému. Knihovní systém LANius je určen pro osobní počítače PC, pro jeho funkci postačuje operační systém DOS [LANius].

6.3.1 Moduly knihovnického systému LANius

LANius obsahuje moduly *Doplňování údajů*, *On-line katalog (Dětský On-line katalog)*, *Výpůjční protokol*, *Evidence periodik*, *Komunikace mezi knihovnami*, *Analytický popis*, *Statistika*, *Regionální databáze*, *Výměnné soubory*, *Dispečink studovny pro Internet*.

Modul *Doplňování údajů* zabezpečuje vkládání a údržbu o fondech knihovny. Hlavní činností je možnost vkládání záznamů o dokumentech z mnoha pracovišť najednou. Lze využít slovníky autorů, nakladatelství, edic či klíčových slov. Mimo hlavní knižní fond umožňuje režim zpracovávat regionální a výměnný fond. Vytváří a eviduje objednávky. S těmito základními informacemi pak pracují ostatní moduly, proto bez tohoto modulu nemohou pracovat ostatní části systému.

Modul *On-Line katalog* umožňuje vyhledávání libovolných údajů o fondech (obr. 10). Výsledky vyhledávání jsou k dispozici na obrazovce nebo v několika variantách tištěných výstupů do sestav. Daný modul pracuje ve dvou základních režimech:

1. pro knihovníky a umožňuje vyhledávání všech sledovaných údajů
2. pro vyhledávání podle požadavků uživatele.

Modul *Výpůjční protokol* provádí vkládání, opravy a vyhledávání údajů o čtenářích a výpůjčkách. Obsahuje režim tisku štítků čárového kódu pro evidenci čtenářů. Základní funkcí je vlastní provádění a evidence výpůjček. Modul také obsahuje navazující funkce, jako je tvorba statistických výkazů, tisk upomínek, rezervace dokumentů apod.

Modul *Evidence periodik* slouží k denní evidenci došlých periodik. Dovoluje získat přehled o počtu došlých čísel periodik, řeší informace o předplatném, o placení faktur a o dodavatelích. Modul umožňuje uživatelům získávat informace o určitém periodiku a pracovníkům usnadňuje práci při vytváření základních podkladů pro urgence.

Modul *Komunikace mezi knihovnami* je řešením dostupnosti fondů knihoven v rámci České republiky. Zajišťuje e-mailovou komunikaci při vyřizování MVS.

Modul *Analytický popis* dovoluje vyhledávání podle všech ukládaných informací. Tiskové výstupy jsou pak koncipovány tak, aby respektovaly mezinárodní směnitelnost záznamů. V rámci modulu je zajištěn import a export dat z jiných knihoven.

Modul *Statistika* zpracovává statistický deník konkrétní knihovny a celoroční statistické výkazy a jejich sumáře pro požadovaný region.

Modul *Regionální databáze* řeší zpracování regionálních databází, zejména báze osobností a evidenci regionálních událostí. Dovoluje zpracovávat libovolné agendy potřebné pro veřejnou knihovnu.

Modul *Výměnné soubory* eviduje výměnné soubory knih. Na zvolenou knihovnu je možné vytvářet výměnné soubory v minimálně měsíčním intervalu a vlastní evidence knih využívá technologie čárového kódu. Modul umožňuje mezi knihovnami evidenčně převádět celé výměnné soubory nebo jejich části, ke konkrétní knihovně je možné zobrazit kompletní přehled vypůjčených dokumentů. Z modulu je možné tisknout řadu sestav a zpracovávat statistické přehledy [LANius].

Obr. 10 Základní (uživatelské) vyhledávání v systému LANius [převzato 2008-11-11]

The screenshot shows the search interface of the LANius system. At the top, it says "Městská knihovna Holice - katalog LANius". Below that, the title "Knihy - zadání dotazu :" is displayed. There are three main search criteria buttons: "AUTOR" (with a portrait of Shakespeare), "NÁZEV" (with an open book icon), and "KLÍČOVÉ SLOVO" (with a key icon). Below these is a search input field labeled "AUTOR:" with a "Smaž" button. There are also checkboxes for "Beletrie" and "Naučná lit." (checked). Below the input field are "START HLEDÁNÍ" and "KONEC HLEDÁNÍ" buttons. At the bottom, there is an "INSTRUKCE" section with instructions on how to use the search criteria and a link for "Další možnost : [Informace o této bázi dat.](#)".

6.4 Clavius

Firma LANius s. r. o. vyvíjela systém ve spolupráce se sdružením KAVKa se sídlem v Uherském Hradišti. Roku 1998 byla navržena struktura a ukládání dat a začal vývoj jednotlivých modulů. Knihovní systém Clavius (<http://www.clavius.cz/>) je určen pro osobní počítače PC s operačním systémem Windows 98, 2000, 2003, XP. Knihovnický systém Clavius nabízí:

1. neomezenou délku vstupních polí všech údajů
2. ukládání všech druhů dokumentů do jedné společné báze
3. intuitivní formu ovládání dle zvyklostí Windows a MS Office
4. předdefinované šablony vstupních / výstupních formulářů s možností úpravy
5. široké možnosti vyhledávání všech druhů dokumentů a tvorby rešerší
6. možnosti zasílání písemných oznámení pomocí elektronické pošty přímo ze systému
7. podporu všech hlavních knihovnických standardů
8. ukládání dat přímo ve formátu UNIMARC
9. podporu používání angloamerických katalogizačních pravidel AACR2 a zobrazení bibliografických výstupů podle norem ISBD
10. ukládání autoritních záznamů v mezinárodním výměnném formátu UNIMARC / Authority
11. možnost připojit libovolný externí tezaurus, např. EUROVOC apod.

Clavius není přímým následníkem systému LANius. Jde o nový moderní systém s odlišnou strukturou záznamu. Systému lze přizpůsobit konkrétním požadavkům uživatele.

UPDATE systému je garantován licenční smlouvou bezplatně po dobu pětileté záruky systému Clavius (pokud smlouva nestanoví jinak). Pravidelná údržba knihovního systému je buď předmětem každoroční objednávky u některého ze servisních bodů v ČR, nebo je sepsána servisní smlouva většinou přímo s dodavatelem systému [Clavius].

6.4.1 Moduly knihovnického systému Clavius

Clavius obsahuje moduly *Akvizice*, *Katalogizace*, *Vyhledávání (OPAC)*, *Výpůjční protokol*, *Evidence periodik-správa seriálů*, *WWW katalog (Dětský On-line katalog)*, *Audiovizuální média*, *Dispečink studovny*, *Revize fondu*, *Sdílená katalogizace*, *Výměnné soubory*, *EMVS (E-maily MVS a čtenářům)*, *Z39.50server a klient*.

Modul *Akvizice* definuje jednotlivé odběratele a dodavatele. Požadované dokumenty jsou vkládány do hlavní báze a jsou volně dostupné v *OPACu*. Pro objednávky je možné vybrat určité tituly podle vlastních zadaných podmínek. V režimu objednávání dokumentu pak systém tiskne objednávky, nebo zasílá požadavky elektronickou poštou. Systém zároveň sleduje lhůty plnění dodávek, generuje urgence atd.

Modul *Katalogizace* zpracovává všechny druhy dokumentů. Standardně jsou k dispozici režimy pro katalogizaci monografií, AV médií, hudebnin, periodik, analytického popisu článků periodik. Pro jednotlivé dokumenty jsou připraveny vstupní formuláře, které jsou plně modifikovány a mezi jednotlivými vytvořenými záznamy je možné vytvářet vazby. Každé pole vstupního formuláře obsahuje odbornou nápovědu a příklady. Při ukládání jednotlivých polí systém kontroluje vyplnění povinných polí tak, jak jsou definována v konfigurační databázi.

Modul *Vyhledávání (OPAC)* obsahuje jednoduché vyhledávání podle jména autora, názvu dokumentu a věcného hesla, nebo je zadaný text vyhledáván ve všech polích současně (obr. 11). Pro usnadnění je zde také k dispozici pohled do slovníků a tezauru. Součástí modulu je i profesionální vyhledávání, ve kterém formou otázky a jejího spojení logickými operátory, lze zadat složené dotazy. Výsledky vyhledávání jsou standardně zobrazeny v přehledové tabulce, která dovoluje jejich seřazení či označení určitých záznamů pro další operace. Lze zvolit tisk, vyhledávání do přehledových sestav či export ve zvoleném formátu.

Součástí modulu *Výpůjční protokol* je správa databáze uživatelů. Vlastní režim výpůjčního protokolu provádí evidenci absenčních i prezenčních výpůjček, prolongace, rezervace, tisk upomínek a oznámenek rezervací s možností využití elektronické pošty. Integrované jsou i režimy na evidenci MVS. Součástí modulu je i

komplexní statistický přehled a možnost vytváření propracovaných tiskových výstupních sestav.

Modul *Správa seriálů* je součástí modulu *Katalogizace*, spolu s ostatními druhy dokumentů.

WWW katalog pracuje na *WWW* serveru a primárním účelem je on-line vystavení databáze dokumentů knihovny v síti internet. Sekundárně modul slouží k odesílání písemných informací firmou elektronické pošty na knihovní poštovní server. Další funkcí modulu je zajištění automatického zálohování dat systému popř. automatická aktualizace vzdálené databáze.

Modul *Správy a nastavení* je součástí modulu *Katalogizace*. Nastavení parametrů výpůjčního protokolu se provádí speciálním samostatným modulem.

Modul *Z39.50 server* zajišťuje vystavení fondu knihovny pomocí komunikačního protokolu. Ostatní knihovny mající *klienta* protokolu *Z39.50* pak mohou stahovat záznamy pro své vlastní použití.

Z39.50 klient umožňuje vyhledávání ve vzdálených *Z39.50 serverech*. Dovoluje přebírání bibliografických a autoritních záznamů do katalogizace. V případě rozšířené licence modulu umožňuje *klient* i odesílání dat neboli ukládání záznamů do vzdáleného serveru. Pro fungování klienta je nezbytné spolehlivé připojení k internetu tam, kde má být klient používán a ochota poskytovatele internetu či správce sítě povolit komunikaci směrem ven z organizace na určitém portu pro určitý vzdálený server [*Clavius*].

Obr. 11 Online katalog v systému Clavius [převzato 2008-11-11]

MěK Lad. z Boskovic Moravská Třebová - katalog Clavius

ON-LINE katalog - Zadání dotazu :

Vyhledávat ve všech dokumentech MěK ?

Autor :

Název :

Klíčové slovo :

Signatura svazku :

Libovolné pole :

Hledej Smaž [Kombinovaný dotaz](#)

Instrukce : Do připravených polí formuláře zadejte hledaný termín a stiskněte tlačítko HLEDEJ. Pokud vyplníte více řádek, vyhledané výsledky budou splňovat všechna kritéria zároveň. Je možné použít pravostranného kráčení slov (nedoplňujte slova znakem " nebo ?). Kliknutím na nadpis pole si zobrazíte rejstřík termínů použitých v tomto poli. Můžete též použít formulář pro [Kombinovaný dotaz](#).

Další možnosti : [Seznamy a novinky](#), [Vaše čtenářské konto](#), [Návrat na hlavní stránky](#).

6.5 Clavius REKS – regionální knihovní systém

Clavius REKS řeší automatizaci určitého regionu (např oblast jednoho města nebo územně správní celek = kraj). Funkčnost systému je zajišťována v knihovně, která iniciuje implementaci systému. Regionální knihovní systém Clavius REKS obsahuje moduly *Katalogizace monografií*, *Evidence periodik*, *WWW katalog*, *OAI provider*, *Výpůjční protokol*, *EMVS*, *ISHARE – sdílená katalogizace* a modul *Revize*. Pro přístup k datům v regionální databázi funguje varianta:

1. plnohodnotná – přistupuje vzdáleně k plně funkčnímu rozhraní všech dostupných modulů knihovního systému Clavius REKS
2. zjednodušená – používá jednodušší webové rozhraní umožňující provádět základní sadu operací prováděnou v malé knihovně.

Svazky dokumentů knihovny používající REKS nejsou viditelné na pracovních stanicích v regionální knihovně (tzn. nejsou běžně v přírůstkových seznamech, statistikách apod., může je vidět pouze správce REKS). Knihovna používající REKS má standardně vytvořený zdánlivě samostatný *WWW katalog* (na stejném serveru). REKS nabízí:

- bezpečnost dat – data jsou na centrálním serveru
- zápis a změny údajů čtenáře na 1 místě a promítnutí na všechna ostatní místa

- automatický vznik regionálního katalogu všech typů dokumentů
- ulehčení provádění revizí fondů a realizaci půjčování výměnných souborů
- záznam vytváří regionální centrum (unifikace záznamů v rámci regionu)
- nižší náklady na provoz REKS (centrální správa a údržba systému)
- možnost vzdálené technické a uživatelské pomoci účastnické knihovně.

V roce 2008 je v plánu zavedení systému REKS v Krajské knihovně v Pardubicích a v Městské knihovně v Ústí nad Orlicí [*Clavius*].

6.6 Sdružení uživatelů

6.6.1 SKAT

Hlavním cílem Sdružení právnických osob, které sdružuje uživatele systémů LANius a Clavius, je tvorba souborného katalogu knihoven, které pracují v automatizovaných knihovních systémech LANius a Clavius. Souborný katalog SKAT obsahuje cca 120 000 bibliografických záznamů naučné a regionální literatury ze 115 knihoven v České republice. SKAT je fyzický souborný katalog, bibliografické záznamy jsou dodávány dávkově, aktualizace probíhá denně.

Tvorbu katalogu iniciovala firma LANius s.r.o. na setkání uživatelů v roce 1994. V průběhu roku 1995 na základě smluv o dílo začala tvorba základu budoucího katalogu. Do katalogu začaly přispívat desítky dalších knihoven – uživatelů knihovního systému LANius. Počátkem roku 1996 vznikla myšlenka založení sdružení jako majitele souborného katalogu. Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius vzniklo v Olomouci 6. 6. 1996. Sdružení založilo 28 knihoven používající knihovnický systém LANius a firma LANius s.r.o. Sdružení uživatelů knihovních systémů LANius je zájmovým sdružením právnických osob ve smyslu zákona 47/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Hlavním cílem Sdružení je vytvářet, provozovat, šířit a užívat souborný katalog (SKAT) především ve veřejných, ale i ostatních knihovnách. Dalším předmětem činnosti Sdružení je pořádání seminářů, přednášek i akcí, které souvisejí s automatizací knihovnických procesů. Sídlem sdružení je jihočeské město Tábor, kde také sídlí firma LANius s.r.o. [*SKAT*].

6.6.2 Sdružení uživatelů Aleph 500

Sdružení uživatelů Aleph v České republice a Slovenské republice (SUAleph) je volné sdružení. Cílem sdružení je zkvalitnit spolupráci knihoven. Organizaci společných akcí a koordinaci činnosti zajišťuje Sekretariát SUAleph, který je volen každoročně na prvním setkání zástupců knihoven. Tímto sdružením by měla být posílena váha zapojených knihoven vzhledem k Mezinárodnímu sdružení uživatelů Aleph (ICAU). Pro uživatele systému Aleph 500 také funguje elektronická neveřejná konference ALEPH-L, do které se mohou přihlásit uživatelé nebo případní zájemci o systém Aleph 500 [SUAleph].

6.6.3 Sdružení uživatelů T Series

Uživatelé systému se sdružují ve *Sdružení uživatelů T Series*, jehož hlavní činností je spolupráce a podpora činnosti. Uživatelů systému T Series je méně než v případě SKATu, odtud plyne nižší povědomí o jeho existenci [T Series].

6.7 Shrnutí

V Pardubickém kraji se nachází veřejné knihovny, v nichž jsou implementovány knihovnické systémy Aleph 500 (Izrael), T Series (mezinárodní produkt), LANius a Clavius (ČR). Aleph 500 je určen pro větší (z hlediska fondů) knihovny. Je používán v Krajské knihovně v Pardubicích. Systém T Series je určen pro všechny typy knihoven, je implementován v Městské knihovně Chrudim. Systém LANius vznikl pro potřeby menších knihoven, pro jeho funkci postačuje operační systém DOS. Systém Clavius je určen pro menší a střední veřejné knihovny (patří k nejrozšířenějším knihovnickým systémům v kraji). Modulární složení jednotlivých systémů je velmi podobné. Systém Aleph 500 nabízí více funkcí a je propracovanější. Společným rysem systémů je vzájemná spolupráce uživatelů. V Pardubickém kraji se bude roku 2008 zavádět také regionální knihovnický systém Clavius REKS.

7 Komunikační politika knihoven

7.1 Základní vymezení public relations

Jednou z nejúčinnějších forem marketingové komunikace je public relations, jejíž hlavní rolí je „...vytvářet, zachovávat, měnit postoje veřejnosti k organizaci a k jejím nabídkám, a tím zprostředkovaně ovlivňovat chování veřejnosti.“ [JOHNOVÁ, 2008, s. 221] Účinné nástroje public relations jsou vztahy s médii, tiskové zprávy, veřejná oznámení, interview, brožury, účasti na veletrzích, sponzoring atd. Public relations ovlivňuje návštěvnost, získávání zdrojů ze státního i soukromého sektoru [2008, s. 223-224]. Public relation bývá efektivní v případě cíleného zaměření. „Účelem propagace je informovat vybrané cílové skupiny o výhodách plynoucích z určité služby či nabídky knihovny.“ [BORCHARDT, 1994, s. 150]. „Public relations plní hlavní úkoly: informovat, přesvědčovat a integrovat lidi“. [ČADILOVÁ, 1993, s. 4] Public relations vychází z cílů a úkolů knihovny:

- služby knihovny musí být pro každého dosažitelné
- je nutné uspokojovat potřeby uživatelů skladbou fondu, odbornými radami, zprostředkování různých médií
- zajistit stejný přístup k informačním zdrojům pro všechny uživatele
- poskytované informace musí být kvalitní a aktuální
- podporovat smysluplné trávení volného času
- být místem setkávání a komunikace
- podílet se na kulturním a společenském životě [1993, s. 6-7].

Menší knihovny nabízí svým čtenářům „osobní kontakt“, který je efektivnější než písemné pokyny a průvodce pro uživatele. Knihovník by měl budít důvěru, být vstřícný, působit příjemným dojmem. Náplní public relations je „...informovat stávající a potenciální uživatele o schopnostech knihovny respektive knihovníka.“ [1993, s. 29].

7.2 Potřeby a přání

K tomu, aby mohlo dojít k ovlivňování chování veřejnosti, je nutné znát potřeby a přání jednotlivců či skupin. Student přichází do knihovny s žádostí

o „sebrané spisy Shakespeara“ a tím rovnou navrhuje řešení. Studentova reálná potřeba je uspět u zkoušky, pokud knihovník potřebu správně dekoduje, může nabídnout i jiné varianty např. stručný výběr z díla a nějakou dramatikovu hru jako ukázkou. Dojde k uspokojení čtenářovi nevyřčené potřeby získat informaci. V důsledku může vzniknout potřeba potěšení (hra vzbudí studentův zájem) a utajená potřeba (mít literární přehled) [2008, s. 27-28]. „*Prostřednictvím uspokojování potřeb dosahuje ... [knihovna]... zisků z nabízených služeb a zprostředkovaně získává dotace, dary a sponzorské příspěvky*“ [2008, s. 54]. Zjišťování potřeb a přání se může uskutečňovat mnoha způsoby: osobním dotazováním, anketami, dotazníky, rozhovory atd., vedení knihovny získá informace o tom, jak je knihovna vnímána veřejností. Knihovna může být vnímána jako velká, malá, neosobní, zajímavá, přehledná, služby jsou drahé, levné, zaměstnanci příjemní, chybí doprovodné služby jako šatna, bufet atd. [2008, s. 116-119]. Knihovna pak může odvodit, jaké jsou její silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Knihovny se v dnešní době často prezentují jako kulturní, multifunkční informační centra, kde probíhají různé akce, lidé mohou využívat služeb studovny, kavárny, šaten, recepce apod. [2008, s. 140].

7.2.1 Trh služeb

Knihovny jsou součástí trhu, kde se setkává poptávka s nabídkou. Čtenáře je nutné informovat o nabídce služeb, jsou získávány informace o přáních a potřebách. Poptávka po službách je v případě knihoven nepravidelná. Vychází z volného času žáků, studentů a zaměstnanců během dne (volné odpoledne), týdne (víkendy), roku (dovolené a prázdniny). Proto dochází ke korekci, kdy jsou dopoledne věnované školním exkurzím, seniorům nebo matkám na mateřské dovolené [2008, s. 51]. V knihovnách je hlavní sezóna na podzim a v zimě (ovlivněno počasím), lidé se více věnují četbě, protože je méně venkovních aktivit [2008, s. 91]. Nejdůležitější roli hrají pravidelní návštěvníci, zatímco příležitostní návštěvníci a uživatelé popř. turisté nemají pro knihovnu výrazný přínos [2008, s. 57]. Obecně platí, že knihovny znají své uživatele jmenovitě, převážná většina uživatelů všeobecných knihoven jsou ženy, dále studenti a mladí lidé a senioři. Významným rysem je střední příjem, běžný životní styl, alespoň střední vzdělání čtenářů [2008, s. 67]. Propagaci služeb je možné zaměřit na určitou věkovou skupinu např. žáci, studenti, pracující občané nebo senioři. Lze vyčlenit speciální skupiny např. cizinci nebo postižení. Velmi důležité je cíleně motivovat k četbě děti předškolního věku [1993, s. 10-11].

Institute jako knihovny nejsou tak atraktivní, je nutné je zviditelnit a přitáhnout zájemce. Odtud se může odvíjet spolupráce s dopravci (zastávka u knihovny, která je příliš vzdálená centru), s cestovními kanceláři (upozornit na knihovnu sídlící v zajímavém prostředí např. na zámku), možností je využívání tzv. bibliobusů atd. Chování čtenářů a uživatelů ovlivňují vnější faktory (společenské, kulturní, politické, legislativa apod.) a vnitřní faktory (potřeby odpočinku, vzdělání, poznávání, estetického prožitku, dále věk, pohlaví, vzdělání, příjem, zaměstnání apod.). Knihovny mohou oživit své služby nabízením bezplatného přístupu na internet při hledání zaměstnání, doplňkové kurzy atd. Vhodná je pomoc handicapovaným spoluobčanům, nevidomým, neslyšícím popřípadě etnickým menšinám [2008, s. 71-100].

Knihovna prezentující se na veřejnosti má možnost pomáhat si vizuálním působením tzn. využívat emblémy a znaky, které charakterizují knihovnu [1993, s. 15]. Např. Krajská knihovna Pardubice zobrazuje u svého názvu Zelenou bránu, ve které se nachází otevřená kniha. Jde o spojení významné dominanty Pardubic stojící vedle budovy Krajské knihovny a samotné podstaty knihovny – knihy. Emblém knihovny musí být:

- jednoduchý, snadno zapamatovatelný, nezaměnitelný, výrazný
- flexibilní – umožňovat zmenšování či zvětšování bez vlivu na kvalitu např. zachycení jak na vizitkách i propagačních materiálech
- nadčasový, související s funkcí a posláním knihovny [1993, s. 16].

7.2.2 Distribuce služeb

Formuluje-li knihovna nabídku, zavede-li novou službu, připraví-li akce, stojí před potřebou o nich informovat. Vedení knihovny rozhoduje, komu je nutné něco sdělit, co je třeba sdělit, jakým nejlepším způsobem sdělení podat, čeho má být sdělením dosaženo apod. [1994, s. 149-150]. Faktory ovlivňující distribuci služeb, jsou:

- místo, budova, sídlo (atraktivita, přístupnost, architektura, umístění v centru města, blízkost parků, místa k odpočinku atd.)
- dostupnost (doprava, parkoviště)
- publikace (zpravodaje, výroční zprávy)

- elektronické zpřístupnění (kvalitní webové stránky) [2008, s. 180-185].

Lze rozlišit komunikaci vnější a vnitřní. Informace o službách a akcích v knihovnách mohou lidé získávat prostřednictvím médií (vnější komunikace):

- tištěná média k prostudování (letáky, brožury, noviny a časopisy, pro doplnění textu je vhodné použít fotografie nebo grafy, lze zveřejňovat informace o činnosti, ale také informace o nevhodném chování mladistvých čtenářů, o problémech se získáváním literatury pro menšiny atd.)
- tištěná média ke shlédnutí (plakáty, vitríny)
- audiovizuální reklama (rozhlas, televize)
- ostatní média (drobné reklamní dárky např. čepice, propisky, trička, propagační materiály např. vizitky, razítka, záložky) [1993, s. 16-26].

Komunikace probíhá i uvnitř organizace. Pracovníci jsou informováni o výročních zprávách (vytváří-li je knihovna), personálních rozhodnutích, stavebních úpravách knihovny apod. Důležitá je komunikace mezi vedením a podřízenými. Komunikace by neměla být vedena pouze jedním směrem. K pravidelnému informování zaměstnanců se využívá vývěsky, na které se vyvěšují zprávy vedení, závěry z porad, akce pořádané knihovnou, kulturní programy, soukromá sdělení. [1993, s. 27-28].

7.3 Sponzoring

Asociace obchodního sponzorství definuje sponzorství jako obchodní dohodu, která je výhodná pro obě strany. Nelze zaměňovat s charitou, která obdarovává bez pomyšlení na odměnu [1995, s. 31]. Sponzor podporující nějakou kulturní instituci (v našem případě knihovnu) očekává zvýšení známosti a popularity firmy, prestiž, renomé, vylepšení nebo udržení dobrého jména firmy. Sponzor získává důvěru veřejnosti, sponzorovaná organizace získává nejen finance, ale i vědomí o vlastní kvalitě (je hodná sponzorství) [2008, s. 240-243]. Ve veřejných knihovnách mohou být sponzorovány:

- akce a události
- služby, které mají průběžnou dobu trvání

- jednorázový finanční obnos [1995, s. 34].

7.4 Kulturní a vzdělávací činnost knihoven

Knihovna v Pardubickém kraji naplňuje svoji kulturní a vzdělávací činnost pořádáním veřejných akcí, besed, přednášek, výstav, práce s dětmi apod. Cílem kulturní a vzdělávací činnosti těchto knihoven je:

- seznamovat s aktuálními tématy
- pomáhat při orientaci v knihovně
- odbourávat bariéry vůči knihovně
- podporovat tvořivost
- přispívat k rozvoji kultury v dané oblasti [1993, s. 18].

Při koncipování kulturní činnosti se vychází z významu knihovny. Vhodná je spolupráce s jinými institucemi, jako jsou sdružení spisovatelů, místní spolky, kluby, zájmové organizace, školy, nakladatelství, muzea, galerie atd.

Při formulování koncepce se vychází z obecných zásad:

- doporučuje se malý počet akcí soustředit do určitých měsíců (např. jaro)
- dodržovat stabilní termíny a dny v týdnu
- nekryt se termíny s termíny jiných akcí
- včasné oznámení akcí (v tisku, zpravodaji, rozhlase, plakáty, letáky atd.)
- informovat o typu a účelu všechny pracovníky
- motivovat zúčastněné pracovníky.

K základním akcím knihoven patří slavností otevření nových oddělení (např. Moravská Třebová otevřela v roce 2005 studovnu, Litomyšl otevřela v roce 2007 čítárnu a studovnu), dny otevřených dveří. Akce pro veřejnost mohou mít formu:

- práce s knihou (literární pořady) – Večery při svíčkách (Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové)
- přednášky (cestovné, o literatuře, o společenských tématech)
- besedy (o aktuálních místních událostech, výročích)

- divadelní představení
- výstavy rukodělných výrobků
- knižní bleší trhy [1993, s. 19-20].

Výstavy lze rozlišit:

- výstavy vlastních dokumentů – zaměření na společensko-politická témata (životní prostředí, nezaměstnanost, ženské otázky), aktuální výročí a události (výročí spisovatelů, politická výročí), sezónní výstavy (vánoční tematika, prázdninová turistická tematika)
- putovní výstavy – přebírané z jiných organizací [1993, s. 21].

Práce s dětmi začíná vybavením místností. Důležité jsou nástěnky, vývěsky, tabule na psaní, stůl na malování (omyvatelný povrch, k dispozici papíry a pastelky, koš na pokreslené papíry). Vhodnou zábavou jsou různé stolní hry, loutkové divadlo, psaní na psacím stroji, stavebnice, skládačky. K akcím pořádaným pro děti a mládež patří besedy s autory, vystoupení loutkových divadel, promítání filmů, předčítání, besedy o knihách, soutěže, hádanky, ruční práce, malování. V současnosti se organizují i cyklické programy týkající se např. prázdnin, *Týdne knihoven* apod. Účelem je:

- upozornit na existenci knihovny děti, rodiče, školy
- seznamovat děti s prostředím knihovny a učit je samostatně ji využívat
- pořádat kulturní a vzdělávací akce [1993, s. 23-25].

7.5 Propagace knihoven

V Pardubickém kraji nemají knihovny speciální oddělení pro public relations a propagaci. Ve většině případů spolupracují knihovny s tiskem popř. rozhlasem. Knihovny Pardubického kraje nezářídka spolupracují s regionálními deníky, což dokládá existence stálých rubrik v místních zpravodajích. Informace z knihoven kraje je možné nalézt v denících: *Pardubický deník*, *Svitavský deník*, *Orlický deník*, *Chrudimský deník* a dále *Holické noviny*, *Moravskotřebovské noviny*, *Moravskotřebovský zpravodaj*, soukromý regionální měsíčník *Moravskotřebovské noviny*, zpravodaj *Region Jevíčko: regionální zpravodaj města Jevíčka o obcích Malé Hané*, *Naše město : svitavský kulturní a informační měsíčník*, *Svitavsko : regionální*

časopis, Ústecké ozvěny : měsíčník pro občany Ústí nad Orlicí, Hlinecké noviny : vydává městský úřad Hlinsko, Českotřebovský zpravodaj, Vysokomyštský zpravodaj, Žamberské listy, Králický zpravodaj, Listy Lanškrounska, Lilie : zpravodaj města Litomyšle, Jitřenka : noviny občanů města Poličky a okolí a pro čtenářskou veřejnost časopis Kapka [Online katalog Národní knihovny ČR – seriály (periodika), c2005].

Pardubický deník (dříve *Pardubické noviny*) vychází od roku 1992, *Svitavský deník* (dříve *Noviny Svitavska*) vychází od roku 2000, *Orlický deník* (dříve *Orlické noviny*) vychází od roku 1994, *Chrudimský deník* (dříve *Noviny Chrudimska*) vychází od roku 1994. V rozsahu 28 až 40 stran přináší aktuální zpravodajství ze světa, z České republiky. Denně přináší informace z regionu. Deník obsahuje i speciálně zaměřené přílohy [*Pardubický deník*].

Knihovny kraje spolupracují s *Pardubickým rozhlasem*, který přináší posluchačům informace o knihovnách z reportáží, upoutávek a rozhovorů s řediteli knihoven. Historie *Pardubického rozhlasu* se datuje od roku 1931. K prvnímu vysílání došlo při největší propagační akci v historii pražského *Radiožurnálu I*, při *Celostátním dnu rozhlasu v Pardubicích*, v rámci *Výstavy tělesné výchovy a sportu*. Z novodobé historie rozhlasu v Pardubicích lze zjistit, že do roku 2002 vysílal *Český rozhlas Pardubice* formou tzv. odpojovacích lokálních oken, kterými několikrát denně vstupoval do programu *Českého rozhlasu Hradec Králové*. Od roku 2002 vysílal *Český rozhlas Pardubice* svůj samostatný celodenní program. V současné době informují o dění v kraji profesionální zpravodajové – z okresu Ústí nad Orlicí, z okolí Vysokého Mýta a České Třebové Jiří Flídr, ze Svitavska a okolí Moravské Třebové Viera Pavlasová a z Chrudimska Josef Kopecký¹⁶ [*Pardubický rozhlas*].

¹⁶Český rozhlas Pardubice lze naladit v celém Pardubickém kraji na frekvenci 104,7 FM, na Ústeckoorlicku na frekvenci 98,6 FM, na Svitavsku na frekvenci 102,4 FM a v okolí Pardubic ještě na 101,0 FM [*Pardubický rozhlas*].

7.6 Shrnutí

Public relations je jedna z nejúčinnějších forem marketingové komunikace, která ovlivňuje chování veřejnosti tzn. vytváří, zachovává, mění postoje veřejnosti k organizaci a k jejím nabídkám. V rámci public relations jsou udržovány vztahy s médii (tiskové zprávy, rozhlasové upoutávky, veřejná oznámení, interview, brožury, účasti na veletrzích, sponzoring atd.). Knihovny Pardubického kraje spolupracují s regionálním tiskem a rozhlasem, oznamují veřejnosti informace o konaných akcích pomocí letáků, plakátů, brožur, poskytují drobné reklamní dárky atd. Vedle vnější komunikace s veřejností existuje i vnitřní komunikace uvnitř organizace (výroční zprávy, personální rozhodnutí, zprávy vedení, závěry z porad, akce pořádané knihovnou apod.).

8 Zhodnocení současného stavu knihoven v kraji a nástin perspektiv

Knihovny Pardubického kraje hrají důležitou roli v životě tamějšího obyvatelstva. Fungují jako místo setkávání, přináší kulturní i volnočasové vyžití, zajišťují pomoc při vzdělávání atd. Městské knihovny vycházejí z dlouholeté tradice, těží ze znalosti místního prostředí, obyvatelé měst a blízkého okolí mají povědomí o jejich existenci. Knihovny sídlí na strategicky výhodných místech (centra), nebo přímo v atraktivním prostředí (zámek). Knihovny se také otevřely menšinám, nevidomým spoluobčanům, většinou jsou moderně vybavené a na dobré technické úrovni. Přesto na tom nejsou knihovny Pardubického kraje nejlépe. Srovnáme-li návštěvnost knihoven, průměrný počet výpůjček nebo počet registrovaných čtenářů, zjistíme, že Pardubický kraj nevykázal za rok 2007 statisticky vysoká čísla v porovnání s ostatními kraji české republiky. Proč k tomu došlo?

Nastalo zpomalení růstu a rozvoje, knihovny jsou již automatizované, dochází k udržování stávajícího stavu. Podpůrný prostředek nalezneme v tzv. SWOT analýze, kterou aplikujeme na knihovny východočeského kraje. Silnou stránkou knihoven je tradice knihovnictví v Pardubickém kraji, dále vzrůstající význam vzdělávání, k jehož nástrojům knihovny patří, knihovny fungují jako místa setkávání, jsou přístupná všem věkovým a vzdělanostním kategoriím, fungují zvukové knihovny pro zrakově postižené (Krajská knihovna v Pardubicích, Městská knihovna Polička, Svitavy, Ústí nad Orlicí), knihovny v kraji navzájem kooperují (SKIP, Východočeská sekce Klubka), knihovnické procesy jsou automatizované, dochází k cílené práci s vybranými skupinami obyvatel (např. akce pro děti). Slabé stránku lze nalézt v nedostatku podrobných průzkumů uživatelských potřeb, dalším nedostatkem může být nižší procento vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců v oblasti knihovnictví (7%), kvalita webových stránek menších knihoven, většinou chybí bezbariérový přístup do knihoven (nevýrazná zmínka pouze v knihovnách Česká Třebová, Hlinsko, Chrudim, Jevíčko, Litomyšl). Příležitosti je možné hledat ve vytvoření koncepce rozvoje knihoven v kraji, efektivním využití grantů a dotací určených pro knihovny, vytvoření knihoven jako komunitních center, navázání užší spolupráce s organizacemi konkrétních měst, škol, neziskových organizací, sociálních ústavů a podniků, vytvoření a realizaci podmínek pro snadnější přístup

ke vzdělání – školicí střediska (pro ženy po mateřské dovolené, nezaměstnané, rekvalifikační kurzy atd.), podpoře vzniku a rozvoje zájmových neziskových organizací, sdružení, spolků apod., zvýšení nabídky elektronických informačních zdrojů, nabídky celoživotního vzdělávání pro pracovníky knihoven apod. Hrozby lze identifikovat v nepřijetí koncepcí rozvoje knihoven, vzniku zařízení, které se stanou komunitními centry měst, využití finančních prostředků měst na jiné, naléhavější akce, odlivu kvalitních pracovníků z důvodu finančního podhodnocení, nedostatečném zájmu o knihovnické služby ze strany obecních úřadů atd.

Knihovny popisovaného kraje dosáhli zmíněných výsledků z několika důvodů. Kraj je charakteristický menšími městy s nižším počtem obyvatelstva (=méně čtenářů) se střední životní úrovní. Mladí lidé respektive studenti dojíždí do větších měst sousedních krajů např. Olomouc a Brno, z toho plyne odliv čtenářů do velkých měst. Řešení se nabízí v podobě navýšení finančních prostředků na provoz knihoven, lepší prezentace knihoven (kvalitní webové stránky), vzdělávání knihovníků, užší spolupráce knihoven. Možností je zapojení do projektu *Benchmarking knihoven* – metoda vzájemného srovnání výkonu a činnosti knihoven, který podporuje vzájemné srovnání silných a slabých stránek knihoven, získávání kontaktů, inovaci a zkvalitňování vlastních služeb. Zapojení do projektu však s sebou nese problémy, kdy napodobování úspěchů jedné knihovny nepřináší očekávaný výsledek (nutné vycházet z kontextu jednotlivých knihoven, porovnávat knihovny podobného zaměření a velikosti apod.) [RICHTER, 2007].

Myslím si, že hlavním cílem do budoucna bude zkvalitňování a zpestření služeb. Navrhuji tyto dílčí cíle pro knihovny Pardubického kraje: získat více finančních prostředků na provoz, uskutečnit více vzdělávacích akcí (pro knihovníky i uživatele), zajistit internet zdarma ve všech knihovnách. Počet uživatelů využívající internet byl v Pardubickém kraji nejnižší v porovnání se zbývajícími kraji. Z toho plynou další cíle: získat více uživatelů knihoven, učit je pracovat s internetem¹⁷, s online katalogem, podrobně seznámit se službami knihoven, zkvalitnit webové stránky, umožnit čtenářům vstup do vlastního elektronického konta, seznámit s novými možnostmi online vyhledávání (zobrazování obálek dokumentů atd.), zjistit potřeby a požadavky čtenářů a uživatelů knihoven (nákup knih, spokojenost se službami, zájem o vybudování hudebních oddělení, vyhledávání v elektronických

¹⁷V roce 2008 došlo v knihovnách popisovaného kraje ke změnám v poplatcích za internet.

databázích atd.). Cílem Krajské knihovny v Pardubicích: větší publikační aktivita, neboli čím víc se publikuje, tím víc se o nás ví.

Cíl získat více finančních prostředků lze zahájit intenzivním lobbingem na úrovni krajských úřadů, městských radnic a obecních úřadů. Finance je možné získat z grantů a dotací Ministerstva kultury České republiky a od sponzorů (skrytý značný potenciál). Cíl zkvalitnění nabídky služeb by měl vést k poskytování služeb v odpovídajícím prostředí (návrh: zřízení čítáren, prostor k setkávání, odpočinku a četbě doplněných např. kavárnou), k podpoře čtenářství, ke zřízení bezbariérových přístupů, využití knihoven ke kurzům celoživotního vzdělávání. Opatřením by bylo poradenství ze strany Krajské knihovny v Pardubicích, pořádání seminářů, přednášek, kurzů informační gramotnost vedoucí k samostatnosti uživatelů při práci s internetem a vyhledáváním v online katalozích knihoven, vyhlašování soutěží v celokrajovém měřítku. Uspořádat elektronické popřípadě tištěné ankety, průzkumy, vytvářet dotazníky týkající se spokojenosti uživatelů se službami. Cíl doplnění služeb by měl směřovat k budování fondů knihoven vyhovujícím pracujícím lidem (dochází k neustálému úbytku čtenářů v pracujícím věku) a žákům a studentům (na úrovni základních, středních i vysokých škol), k zpřístupňování plnotextových databází. Opatřením by mohla být spolupráce knihoven se školními a vysokoškolskými knihovnami, postoupení vyřazených školních dokumentů do fondů městských knihoven, zkušební zavedení některých druhů elektronických databází, které jsou poskytovány zdarma atd. Cíl zlepšit webové stránky menších knihoven by byl podpořen školením k tvorbě webových stránek. Cíl vzdělávání zaměstnanců by byl zajištěn pomocí kurzů, e-learningu, informování o novinkách v oboru.

9 Závěr

V předložené diplomové práci se podařilo dosáhnout cílů, spočívajících v analýze veřejného knihovnictví v Pardubickém kraji. Stručným nástinem byly představeny knihovny Pardubického kraje, který je vymezen územími bývalých okresů Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Hodnocené knihovny byly vybrány na základě umístění (Pardubický kraj), zastoupení (všechny regiony kraje), počtu obyvatel (přibližně kolem 10 000 obyvatel) a typu (profesionální knihovna městského typu). Požadavkům vyhovovaly knihovny v městech Pardubice, Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí, dále Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Choceň, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Přelouč, Sezemice, Skuteč, Slatiňany, Vysoké Mýto a Žamberk.

Podstatná část práce byla věnována Krajské knihovně v Pardubicích, která plní vedoucí funkci knihoven. Krajská knihovna v Pardubicích poskytuje, stejně jako zbývající sledované městské knihovny, základní a doplňkové služby. Knihovny tohoto východočeského kraje přinášejí kulturní i volnočasové vyžití, zajišťují pomoc při vzdělávání, jsou otevřené menšinám popřípadě nevidomým spoluobčanům. Pozitivním zjištěním je moderní vybavenost a kvalitní technická úroveň knihoven. V porovnání s ostatními kraji České republiky však vykazují průměrné výsledky. Závěrečné zhodnocení současného stavu knihoven ukázalo, že veřejné knihovny popisovaného kraje ve svém vývoji stagnují.

Hlavním cílem do budoucna bude zkvalitňování a zpestření služeb, dílčími cíly bude získat více finančních prostředků na provoz knihoven, uskutečnit více vzdělávacích akcí (pro knihovníky i uživatele), ve všech knihovnách zajistit internet zdarma, zjistit potřeby a požadavky čtenářů a uživatelů knihoven (nákup knih, spokojenost se službami, zájem o vybudování hudebních oddělení, vyhledávání v elektronických databázích atd.) a více publikovat regionální literaturu. Za zásadní považují inovaci webových stránek některých knihoven, vzorem mohou být internetové stránky Městské knihovny Ústí nad Orlicí a Městské knihovny Česká Třebová. Důležitá je snaha maximálně uspokojit uživatele a čtenáře.

Seznam použité literatury

- *Aleph : integrated library system*. 2008. [online]. Praha : Ústav výpočetní techniky, 2008. [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://aleph.cuni.cz/>>.
- BORCHARDT, Peter aj. 1994. *Marketing pro veřejné knihovny*. Překlad Jindřich Pilař. 1. české vyd. Praha : Národní knihovna, 1994. 187 s. ISBN 80-7050-173-1.
- BLAŽKOVÁ, Božena (ed.). 1988. *Devadesát let veřejného knihovnictví v Pardubicích : sborník*. Pardubice : Okresní knihovna Pardubice, 1988. 27 s.
- CELBOVÁ, Iva. 1999. Situace v oblasti public relations v českých knihovnách. *Ikaros* [online]. 1999, roč. 3, č. 3 [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.ikaros.cz/node/318>>. ISSN 1212-5075.
- CÍSAŘ, Jaroslav. 2007. Současnost v historických budovách. *Biblio*. 2007, roč. 1, č. 6, s. 25-26. ISSN 1802-3320.
- *Clavius* [online]. [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.clavius.cz/>>.
- ČADILOVÁ, Kateřina. 1993. *Public relations v knihovnách : studijně rozborová zpráva*. Praha : SKIP, 1993. 30 s. Aktuality SKIP, 4. sv. ISBN 80-900919-6-2.
- ČADILOVÁ, Kateřina. 1995. *Sponzorství v knihovnách*. 1. vyd. Praha : Národní knihovna, 1995. 59 s. Studijní texty. ISBN 80-7050-191-X.
- Česko. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (Praha). 2001. *Procházka po krajích České republiky*. Praha : DaDa, 2001. 233 s. ISBN 80-903064-0-3.
- Český statistický úřad (Česko). c2008. *Kulturní zařízení v ČR za rok 2007* [online]. Praha : Český statistický úřad, c2008 [2008-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/p/33n02-el>>.
- FREUDLOVÁ, Tereza. 2007. *Historie a perspektivy rozvoje Krajské knihovny v Pardubicích*. Praha, 2007. 88 s., 55 s. příl. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce PhDr. Lidmila Vášová.

- JOHNOVÁ, Radka. 2008. *Marketing kulturního dědictví a umění*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 284 s. ISBN 978-80-247-2724-0.
- *Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás*. 2003. [online]. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, c2003-2007 [cit. 2008-11-04]. Dostupný z WWW: <<http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=654>>.
- *Krajská knihovna v Pardubicích* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-pardubice.cz/>>.
- Krajská knihovna v Pardubicích (Česko). 2008a. *Výroční zpráva 2007* [online]. [cit. 2008-10-09]. 42 s. Formát PDF. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-pardubice.cz/data/files/Vyrzp2007.pdf>>
- Krajská knihovna v Pardubicích (Česko). 2008b. *Zpráva o výkonu regionálních funkcí v Pardubickém kraji v roce 2007* [online]. Zpracovala B. Bastlová. [cit. 2008-10-09]. 10 s. Formát PDF. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-pardubice.cz/data/files/ZpravaRF2007.pdf>>.
- *LAnius* [online]. [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.lanius.cz/>>.
- *Městská knihovna Brandýs nad Orlicí* [online]. [cit. 2008-11-03]. Dostupný z WWW: <http://www.mesto-brandys.cz/vismo/o_utvar.asp?id_u=1009&p1=1163>.
- *Městská knihovna Česká Třebová* [online]. Městská knihovna Česká Třebová, 2006-2008 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.ceska-trebova.cz/>>.
- *Městská knihovna Heřmanův Městec*. c2003. [online]. YoKoSOFT company, c2003-2008 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.hermanuv-estec.cz/knihovna/>>.
- *Městská knihovna Hlinsko*. 2006. [online]. c2006 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.hlinsko.cz/>>.
- *Městská knihovna Holice* [online]. [cit.2008-10-09]. Dostupný z WWW: <http://www.kd.holice.cz/mestska_knihovna/>.
- *Městská knihovna Choceň* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.chocen.net/index.php/>>.

- *Městská knihovna Chrudim*. 2003. [online]. Městská knihovna v Chrudimi, c2003 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-cr.cz/>>.
- *Městská knihovna Jevíčko* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.jevicko.cz/knihovna/>>.
- *Městská knihovna Králíky* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.orlicko.cz/Kraliky/knihovna/>>.
- *Městská knihovna Ladislava z Boskovic v Moravské Třebové*. c2000. [online]. Webmagic, c2000 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkmt.cz/>>.
- *Městská knihovna Lanškroun* [online]. Městská knihovna Lanškroun [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-lanskroun.cz/>>.
- *Městská knihovna Lázně Bohdaneč*. c2007. [online]. Městský úřad Lázně Bohdaneč, c2007 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne.bohdanec.cz/cs/77-mestska-knihovna-lazne-bohdanec/>>.
- *Městská knihovna Letohrad*. c2008. [online]. Město Letohrad, c2008 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <www.info.letohrad.eu/mestska-knihovna/>.
- *Městská knihovna Litomyšl*. c2008. [online]. Městská knihovna Litomyšl, c2008 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.antee.cz/knihovnalitomysl/>>.
- *Městská knihovna Polička* [online]. c2008 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.policka.org/>>.
- *Městská knihovna Přelouč* [online]. [cit. 2008-11-03]. Dostupný z WWW: <http://www.mestoprelouc.cz/vismo/o_utvar.asp?u=13456&id_org=13456&id_u=4621&p1=28377>.
- *Městská knihovna Sezemice* [online]. [cit. 2008-11-03]. Dostupný z WWW: <http://www.sezemice.cz/vismo/o_utvar.asp?id_org=14767&id_u=1423>.
- *Městská knihovna Skuteč*. 2006. [online]. Městská knihovna Skuteč, c2006 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-skutec.cz/>>.

- *Městská knihovna Slatiňany* [online]. Městská knihovna Slatiňany [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna.slatinany.cz/>>.
- *Městská knihovna Svitavy* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.booksy.cz/>>.
- *Městská knihovna Ústí nad Orlicí*. c2008. [online]. c2008 [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-uo.cz/knihovna/newindex.php>>.
- *Městská knihovna Vysoké Mýto* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.vmyto.cz/>>.
- *Městská knihovna Žamberk*. 2004. [online]. Městský úřad Žamberk, c2004-2008 [cit. 2008-11-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.zamberk.cz/Index.php?IdS=531>>.
- Národní informační a poradenské středisko pro kulturu NIPOS (Praha, Česko). 2008. *Roční výkaz o knihovně za rok 2007 : sumář : Pardubický kraj*. Praha : Národní informační a poradenské středisko pro kulturu NIPOS, 2008. Interní materiál.
- Národní knihovna ČR (Česko). 2008. *Výroční zpráva plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2007* [online]. [Praha] : Národní knihovna ČR, 2008 [cit. 2008-10-14]. 82 s. Formát PDF. Dostupný z WWW: <http://knihovnam.nkp.cz/docs/RF/VyrocnizpravaRF_2007.pdf>
- *Online katalog Národní knihovny ČR – seriály (periodika)*. c2005. [online]. [Praha] : Národní knihovna ČR, c2005 [cit. 2008-11-05]. Dostupný z WWW: <http://sigma.nkp.cz/F/E6JPVJBLJQIG34BTGVUR31JHJ8I8SYLFRD83Q92T3YCKYH3YEU-10986?func=file&file_name=find-b>.
- *Pardubický deník* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://pardubicky.denik.cz/>>.
- *Pardubický kaleidoskop* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.iipardubice.cz/>>.
- *Pardubický kraj*. c2004. [online]. Pardubice : Krajský úřad Pardubického kraje, c2004 [cit. 2008-10-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.pardubickykraj.cz/>>.

- *Pardubický rozhlas* [online]. [cit. 2008-10-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.rozhlas.cz/pardubice/portal/>>.
- *Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji* [online]. [cit. 2008-10-09]. 28 s. Formát DOC. Dostupný z WWW: <<http://www.pardubickykraj.cz/article.asp?thema=3386&item=42526&category=>>>.
- RICHTER, Vít. 2007. *Benchmarking knihoven* [online]. Pardubice, 2007 [cit.2008-11-05]. Formát PPT. Dostupný z WWW: <<http://knihovnam.nkp.cz/docs/Pardubice2/Richter.ppt>>.
- *SKAT : sdružení uživatelů knihovních systémů LANius* [online]. Tábor : Sdružení uživatelů knihovního systému LANius. [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.skat.cz/>>.
- *SKIP : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky*. 2008. [online]. SKIP, 2008 [cit. 2008-10-22]. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcPrehl.htm>>
- *SUAleph*. c1996. [online]. SUAleph, c1996-2005 [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.sualeph.cz/>>.
- *T Series* [online]. [cit. 2008-09-23]. Dostupný z WWW: <<http://tinlib.cuni.cz/TSERIES-4.html>>.
- *Užijte si Východní Čechy*. 2004. Vyd. 1. Pardubice : Sdružení Východní Čechy, 2004. 31 s.
- VOREL, Petr. 2002. *Pardubický kraj*. 2. vyd. Pardubice : Pardubický kraj, 2002.

Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1: Základní srovnávací ukazatele Krajské knihovny v Pardubicích

Příloha č. 2: Srovnání krajů České republiky v rámci regionálních funkcí (RF)

Příloha č. 3: Výpočet nákladů na obsluhu regionů RF v roce 2007 (bez krajské funkce)

Příloha č. 4: Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji

Příloha č. 5: Knihovny regionu Chrudim

Příloha č. 6: Knihovny regionu Svitavy

Příloha č. 7: Knihovny regionu Ústí nad Orlicí

Příloha č. 8: Knihovny regionu Pardubice

Příloha č. 9: Základní srovnávací ukazatele knihoven v Pardubickém kraji v roce 2007

Příloha č. 1

Základní srovnávací ukazatele Krajské knihovny v Pardubicích

	2005	2006	2007
Knihovní fond KK celkem	332 916	350 086	361 860
Z toho naučná literatura	133 893	142 331	147 358
Krásná literatura	192 187	200 234	206 875
Ostatní dokumenty	6 836	7 521	7 627
Přírůstky celkem	16 961	18 514	23548
Úbytky	926	1 349	2 601
Periodika – exempláře	2 345	2 531	2 942
Z toho zahraničních	27	25	25
Čtenáři celkem	11 391	13 745	13 380
Návštěvníci celkem	128 914	149 113	165 517
Z toho návštěvníci hlavní půjčovny	68 857	69 854	97 821
Návštěvníci dětského oddělení	15 417	15 868	17 823
Návštěvníci hudebního oddělení	6 919	6 985	3 498
Návštěvníci čítárny	27 296	27 596	31 522
Návštěvníci informačního oddělení	6 313	6 638	9 554
Návštěvníci studoven	4 112	4 160	5 299
Virtuální návštěvníci		18 012	86 916
Výpůjčky celkem	387 701	396 555	406 441
Z toho naučná literatura – dospělí	186 783	192 418	195 635
Krásná literatura – dospělí	138 403	142 268	150 628
Naučná literatura – děti	17 531	20 544	18 941
Krásná literatura – děti	30 191	28 399	32 399
Ostatní dokumenty	14 793	12 926	8 838
Výpůjčky periodik celkem	113 915	114 624	102 300
MVS			
obdržené z jiných knihoven	908	733	478
zaslané jiným knihovnám	409	332	292
Vzdělávací akce	149	390	146*
Kulturní akce	604		118*
Počítače pro veřejnost	30	31	33
Z toho napojených na internet	18	17	190
Návštěvníci internetu		4 632	8 891

*Čísla jsou neporovnatelná, protože obsah a význam je jiný než v minulých letech.

Příloha č. 2

Srovnání krajů České republiky v rámci regionálních funkcí (RF)

Tab. 1 Kraji přidělené finanční částky na RF v tis. Kč

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
2005	2881	15764	11184	6000	3665	10166	5312	8823	8176	10127	14050	9920	8550	12569
2006	3031	15832	13512	6500	4006	7500	4500	8823	8250	10127	14360	10200	8734	12812
2007	3038	15832	13000	7000	4006	8000	5000	8823	7000	10431	14360	10200	8863	12812

Tab. 2 Čerpání finančních prostředků z krajských rozpočtů na RF v roce 2007 v %

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
Na nákup VF	5,6	41,2	28,4	30,6	19,4	23,1	18,0	26,6	52,3	40,1	24,9	26,7	15,2	29,6
Mzdové náklady	47,8	32,3	41,6	39,5	53,5	47,9	52,4	42,9	17,0	35,1	44,4	36,8	45,6	43,1

Tab. 3 Stav v krajích k roku 2007

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
Počet PK+ KK	0	4	9	14	2	7	3	6	3	4	8	7	3	16
Pracovníci RF	8,	21, 1	25, 8	15, 7	9	20	11, 5	16, 6	7,1	16,0	32, 1	25, 2	16, 7	25,2
Obsluhované knihovny	39	833	623	503	121	304	220	391	423	575	710	501	403	384
Obsluhované knihovny na 1 prac. Ú.	5	39	24	32	13	15	19	24	60	36	22	20	24	15
Úvazky na 1 obsluh. Knihovnu	0,21	0,0 3	0,0 4	0,0 3	0,0 7	0,0 7	0,0 5	0,0 4	0,0 2	0,03	0,0 5	0,0 5	0,0 4	0,07

*V každém kraji vykonávali RF zároveň jedna krajská knihovna, proto 86 PK + 14

KK. Celkem 100 knihoven vykonávalo v roce 2007 RF v ČR.

Tab. 4 Počty pracovníků v krajích vykonávající RF

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	UL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
2005	9,0	31,4	28,0	15,9	8,4	22,6	14,3	17,4	11,4	16,5	30,0	22,0	16,8	25,6
2006	8,8	22,7	25,0	15,7	9,8	20,6	11,4	16,9	10,1	16,0	30,5	25,2	16,3	25,7
2007	8,2	21,1	25,8	15,7	9,1	20,5	11,5	16,6	7,1	16,0	32,1	25,2	16,7	25,2
Rozdíl 2006-2007	-0,7	-1,6	0,8	0,0	-0,7	-0,1	0,1	-0,3	-3,1	0,0	1,6	0,0	0,4	-0,5

*Počet pracovníků se snížil v celé ČR o 7,53 úvazku oproti roku 2006.

Tab. 5 Počet obsluhovaných knihoven v krajích ČR

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	UL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
2004	37	861	677	505	127	306	223	394	422	600	710	508	394	398
2005	38	839	615	506	1255	305	221	386	422	582	734	514	399	395
2006	39	825	620	502	127	305	222	386	420	575	724	501	399	398
2007	39	833	623	503	121	304	220	391	423	575	710	501	403	384

Tab. Počet vzdělávacích akcí v krajích ČR v rámci RF

Tab. 6 Počet vzdělávacích akcí v krajích ČR v rámci RF

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	UL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
2004	51	108	81	63	10	24	20	40	23	71	55	78	18	68
2005	21	60	51	58	15	30	25	39	19	65	56	54	18	45
2006	33	44	58	78	3	25	15	54	21	53	63	64	16	59
2007	32	50	73	44	1	13	17	50	19	36	52	50	21	66

Tab. 7 Budování výměnného fondu v knihovních jednotkách

Kraj	PHA	SČ	JČ	PL	KV	ÚL	LB	HK	PA	VYS	JM	OL	ZL	MS
VF k 2007	6562	19748 3	26529 4	28532 8	12333 6	16881 9	5665 1	5665 1	32083 1	24977 2	13796 0	12495 7	8188 7	187954
Počet knihoven budující VF	1	5	10	14	3	8	4	6	4	5	8	7	4	16
Roční přírůstek v k. j.	1250	43114	22893	15663	7808	16009	6244	1574 9	26541	29093	21799	19341	7746	26225
Roční přírůstek na 1 knihovnu	1250	8623	2289	1119	2603	2001	1561	2625	6635	5819	2725	2763	1937	1639

Vysvětlivky

PHA (Praha)

SČ (Středočeský kraj)

JČ (Jihočeský kraj)

PL (Plzeňský kraj)

KV (Karlovarský kraj)

ÚL (Ústecký kraj)

LB (Liberecký kraj)

HK (Královéhradecký kraj)

PA (Pardubický kraj)

VYS (kraj Vysočina)

JM (Jihomoravský kraj)

OL (Olomoucký kraj)

ZL (Zlínský kraj)

MS (Moravskoslezský kraj)

KK (Krajská knihovna)

PK (pověřená knihovna)

Příloha č. 3

Výpočet nákladů na obsluhu regionů RF v roce 2007 (bez krajské funkce)

Položka		Pardubice	Chrudim	Ústí n. O.	Svitavy	Celkem
Nákup fondu		731 336,-	760 087,-	1 102 990,-	905 587,-	3 500 000,-
Ekonomka	Úvazek	0,2	0,2	0,3	0,2	0,9
	Plat.zařazení	11/11	10/10	9/11	10/9	
	Částka	57 704,-	51 322,-	73 435,-	49 442,-	231 903,-
Metodik	Úvazek	1,1	1,0	1,25	1,15	4,5
	Plat.zařazení	10/7(0,6) 9/9(0,5)	9/12	9/11	10/5	
	Částka	292 086,-	295 650,-	355 995,-	284 480,-	1 228 211,-
Nákup a zpracování 23,- za 1 ks	Počet svazků	4 468	4667	6739	5 532	21 406
	Částka	102 764,-	107 341,-	154 997,-	127 236,-	492 338,-
Nákup a zpracování z prostředků obcí 23,- za 1 ks	Počet svazků	0	0	2122	0	2122
	Částka	0,-	0,-	48 806,-	0,-	48 806,-
Distribuce 3,30 Kč za 1 ks	Počet knihoven	85	76	114	105	380
	Částka	33 660,-	30 096,-	45 144,-	41 580,-	150 480,-
Revize 1/5 fondu 3,-/1 svazek	Fond celkem	298 827	151 704	246 415	255 439	952 385
	Počet knihoven	96	72	111	109	388
	Částka	179 296,-	91 022,-	147 849,-	153 263,-	571 430,-
Metodické návštěvy 400,- na 1 knihovnu	Počet knihoven	99	84	124	114	421
	Částka	39 600,-	33 600,-	49 600,-	45 600,-	168 400,-
Paušál	Počet knihoven	99	84	124	114	421
	Částka	99 000,-	84 000,-	124 000,-	114 000,-	421 000,-
Provozní náklady na okr. Metodiku	Částka	37 624,-	31 924,-	47 126,-	43 326,-	160 000,-
Rezerva	Částka	27 432,-	0,-	0,-	0,-	27 432,-
Celkem		1 600 502,-	1 485 042,-	2 149 942,-	1 764 514,-	7 000 000,-

*Platy metodiků a ekonomů byly stanoveny na základě navrhovaných tabulek platových tarifů na rok 2007 z října 2006.

[Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji, s. 28]

Příloha č. 4

Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji (zkrácená verze)

Definice a cíle regionálních funkcí

Regionální funkce (dále RF) knihoven jsou poskytovány v souladu s § 2 písm. H) zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (dále jen „knihovní zákon“). Krajská knihovna v Pardubicích plní a koordinuje plnění regionálních funkcí vybraných základních knihoven v kraji podle § 11 knihovního zákona. Funkci pověřené knihovny od 1. 1. 2007 plní knihovny:

Městská knihovna v Chrudimi – pro knihovny regionu Chrudim

Městská knihovna ve Svitavách – pro knihovny regionu Svitavy

Městská knihovna v Ústí nad Orlicí – pro knihovny regionu Ústí nad Orlicí.

Krajská knihovna v Pardubicích – pro knihovny regionu Pardubice.

Regionální funkce zahrnují poradenskou a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány a rozborů, statistiku knihovnických činností, vzdělávání knihovníků, semináře, porady, tvorbu výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce, pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů, nákup a zpracování knihovních fondů, servis automatizovaného knihovního systému.

Krajská knihovna je knihovnou dle § 11 knihovního zákona. Je zodpovědná za plnění RF. V Pardubickém kraji je to Krajská knihovna v Pardubicích (dále KK), jejímž zřizovatelem je Pardubický kraj.

Pověřená knihovna je profesionální základní knihovna v kraji, která je smluvně pověřena krajskou knihovnou vykonávat RF pro obsluhované knihovny svého regionu.

Obsluhující knihovna je profesionální základní knihovna, která se podílí na výkonu RF ve vymezeném regionu. Rozsah této služby se vymezuje objednávkou a obsluhující knihovna své náklady uplatňuje formou faktur u pověřené knihovny.

Obsluhovaná knihovna je základní knihovna (obvykle zřizovaná obcí), která má s pověřenou knihovnou uzavřenou smlouvu o poskytování RF.

Základní knihovna je veřejná knihovna s univerzálním knihovním fondem, která je součástí systému veřejných knihoven, vykonávajících informační, kulturní a vzdělávací činnosti.

Charakteristika a finanční zajištění jednotlivých regionálních funkcí

Regionální funkce jsou financovány z peněžních prostředků Pardubického kraje podle § 11 zákona č. 257/2001 Sb., knihovní zákon, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Návrh na rozdělení finančních prostředků na výkon RF podává krajská knihovna. Výše dotace na výkon RF je schvalována Zastupitelstvem Pardubického kraje.

Finanční prostředky na zajištění RF jsou:

- poskytovány na úhradu nákladů souvisejících s výkonem RF v kraji a to až do výše 100 %, nelze hradit komerční projekty, pohoštění, dary, náklady spojené se zahraničními cestami, odpisy a další náklady, které přímo nesouvisí s jejich výkonem
- využitelné v kalendářním roce, na nějž byly poskytnuty
- zúčtovatelné s rozpočtem kraje za příslušný kalendářní rok
- evidované po celou dobu s účelovým znakem, do úrovně pověřené knihovny.

Z celkové částky určené Pardubickým krajem na výkon RF se odečte finanční částka pro krajskou knihovnu. Částka na RF po odečtení finanční částky pro krajskou knihovnu je určena na obsluhu jednotlivých regionů. Rozdělí se na:

a) Prostředky na nákup výměnných fondů

Z částky přidělené Pardubickým krajem na obsluhu regionů bude odděleno 50 % prostředků na nákup výměnného fondu. Prostředky bývají rozděleny jednotlivým regionům:

- z částky představující 45 % finančních prostředků se stanoví poměrná částka peněžních prostředků na 1 obsluhovanou knihovnu. Každé pověřené knihovně náleží peněžní prostředky, které jsou násobkem počtu obsluhovaných knihoven v jejím regionu a stanovené poměrné částky na jednu obsluhovanou knihovnu

- z částky představující 55 % peněžních prostředků se stanoví poměrná částka na 1 obyvatele kraje. Každé pověřené knihovně náleží peněžní prostředky, které jsou násobkem počtu obyvatel v jejím region a stanovené poměrné částky na jednoho obyvatele kraje.

b) Náhrady režijních nákladů za obsluhovanou knihovnu

Je určena na konzultační a poradenskou činnost, zpracování statistiky knihovnických činností, poštovné, telefony, materiál a kancelářské potřeby. Její využití musí být evidováno v účetnictví obsluhujících knihoven s příslušným účelovým znakem pro případ následné kontroly.

c) Prostředky na náhradu platu regionálního metodika

Ze zbývajících částky jsou další prostředky určeny na plat regionálního metodika pověřené knihovny podle skutečného tarifního zařazení (bez osobního příplatku) včetně odvodů (sociální a zdravotní pojištění, sociální náklady).

d) Prostředky na úhradu režijních nákladů

Prostředky jsou určeny na poštovné, telefony, materiál, knihovnické pomůcky, cestovní náhrady, servis výpočetní techniky, vzdělávání.

e) Prostředky na úhradu nákladů spojených s výkonem ostatních RF

Jedná se o nákup a zpracování výměnného fondu, tvorbu a distribuce výměnných souborů, pomoc při provádění revizí a aktualizací knihovnických fondů obsluhovaných knihoven a metodické návštěvy obsluhovaných knihoven.

Obsluhující knihovny budou své náklady spojené s obsluhou regionu uplatňovat třikrát ročně formou faktur u svých pověřených knihoven. Přílohou faktur musí být vyplněný formulář o provedených službách.

Služby hrazené z přidělených prostředků – standardy výkonu RF

Poradenská a konzultační činnost

Poskytování odborných konzultací a rad z oblasti knihovnické a informační činnosti dle potřeb. Poskytovatelem jsou krajská knihovna, pověřené a obsluhující knihovny.

Metodické návštěvy

Návštěva každé obsluhované knihovny příslušnou obsluhující knihovnou minimálně jednou ročně.

Statistika knihovnických činností

Metodická a praktická pomoc obsluhovaným knihovnám při zpracování statistických výkazů, sběr dat ze zpravodajských jednotek, jejich kontrola a zpracování – 1x ročně. Poskytovatelem služby jsou krajská knihovna, pověřené a obsluhující knihovny.

Porady

- porady pověřených knihoven: 4 x ročně, které svolává krajská knihovna.
- porady pracovníků profesionálních knihoven: 2 – 4 x ročně, které svolává krajská a pověřené knihovny.
- porady pracovníků neprofesionálních knihoven: min 1 x ročně, které svolává krajská a pověřené knihovny.

Vzdělávací akce, semináře

- nabídka odborného vzdělávání profesionálními knihovníky – v rozsahu 10 – 30 hodin ročně.
- nabídka odborného vzdělávání neprofesionálními knihovníky – v rozsahu 4 – 8 hodin ročně.

Poskytovatelem je krajská knihovna ve spolupráci s pověřenými knihovnami.

Nákup a zpracování výměnných fondů (včetně nákupu ze sdružených prostředků obcí)

Pověřené a obsluhující knihovny zajistí nákup a odborné zpracování kvalitních, aktuálních výměnných fondů a jejich efektivního využití v obsluhovaných knihovnách kraje.

Nakoupený výměnný fond se stane majetkem pověřené knihovny, která bude hradit jeho nákup z poskytnuté dotace. Fond musí být označen vlastnickým razítkem pověřené knihovny. Pověřené knihovny jsou povinny zachovat výměnný fond po dobu 10 let, při jeho vyřazování budou postupovat podle § 17 knihovního zákona.

Tvorba výměnných souborů, jejich cirkulace a distribuce

Pověřené a obsluhující knihovny budou z výměnných fondů vytvářet výměnné soubory a zajišťovat jejich distribuci obsluhovaným knihovnám tak, aby každá obsluhovaná knihovna, která projeví o tuto službu zájem, obdržela minimálně 2 x

ročně výměnné soubory o celkové velikosti min. 120 svazků za rok. O provedené tvorbě a distribuci výměnných souborů sepíše obsluhující knihovna zápis, který bude tvořit přílohu vyúčtování výkonu za dané období.

Revize a aktualizace knihovních fondů

Pověřené a obsluhující knihovny zajistí na základě dohody se zřizovateli obsluhovaných knihoven s úvazkem do 1,0 včetně pomoc při revizi a aktualizace jejich fondů. K tomu sestaví každoročně plán, který by měl zahrnout min. 1/5 z celkového fondu podléhajícího revizím tak, aby bylo dodrženo ustanovení knihovního zák. o revizích. Z provedené revize bude zpracován zápis o výsledku revize knihovního fondu dle § 7 vyhlášky 88/2002 Sb., který bude přílohou faktury.

Servis automatizovaného knihovnického systému

Zajištění servisních služeb automatizovaného knihovnického systému v částech, které jsou využívány k plnění regionálních funkcí (katalogizace, revize knihovních fondů a automatizované agendy výměnných souborů).

Výroční zpráva

Krajská knihovna zpracovává z podkladů pověřených knihoven zprávu o výkonu RF v Pardubickém kraji spolu s výkazy o výkonu RF za příslušný kalendářní rok a do 31. 3. Následujícího roku ji předá Pardubickému kraji, Národní knihovně a zveřejní na svém webu.

Vyúčtování prostředků

Pověřené knihovny předloží poskytovateli dotace ve stanoveném termínu vyúčtování a současně vrátí nevyčerpané prostředky na jeho účet.

[Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji, s. 1-5]

Příloha č. 5

Knihovny regionu Chrudim

Poř. č.	Knihovna	Pozn.	Počet obyvatel	Č. evidence
1.	Chrudim	MěK	23382	0706
2.	Bojanov		649	5792
3.	Bor u Skutče		180	3874
4.	Bořice		172	4897
5.	Bylany		345	3371
6.	Čankovice		327	0061
7.	Dědová		156	5645
8.	Dřenice		324	4657
9.	Dvakačovice		176	0339
10.	Hamry		251	5854
11.	Heřmanův Městec	MěK	4930	0007
12.	Hlinsko	MěK	10295	0804
13.	Hoješín	část obce		5661
14.	Holetín		749	0010
15.	Horka		405	5011
16.	Hošťalovice		132	5584
17.	Hrochův Týnec		1885	3774
18.	Chacholice	pob. MěK Chrast		ve zřiz. listině
19.	Chlum	část obce		5822
20.	Chotěnice	část obce		1142
21.	Chrast MěK		3190	3289
22.	Chroustovice		1223	5626
23.	Jeníkov		492	5799
24.	Jenišovice		440	0424
25.	Kameničky		811	4687
26.	Klešice		332	0036
27.	Kněžice		151	5647
28.	Kočí		562	0060
29.	Kostelec u Heřmanova Městce		298	5678
30.	Krásné		147	0063
31.	Krouna		1361	2683
32.	Lány		235	4662
33.	Libkov		94	4419
34.	Licomělice	část obce		1529
35.	Lukavice		846	0002
36.	Luže		2603	0088
37.	Medlešice	pob. MěK Chrudim		4054
38.	Miřetice		1201	0056
39.	Mladoňovice		337	3021
40.	Morašice		523	5751
41.	Mrákotín		357	5734
42.	Načešice		524	1528
43.	Nasavrky		1604	1009
44.	Nové Hrady		293	0072
45.	Perálec		240	0013

46.	Pokřikov		275	0194
47.	Prachovice		1500	0091
48.	Proseč		2114	1325
49.	Prosetín		795	4755
50.	Předhradí		475	0045
51.	Přestavlky		205	5813
52.	Rabštejnská Lhota		658	0543
53.	Raná		361	0665
54.	Ronov nad Doubravou		1710	0064
55.	Rosice		1345	0068
56.	Rozhovice		241	0065
57.	Seč		1685	0058
58.	Skála	pob. MěK Chrast		ve zřiz.listině
59.	Skuteč	MěK	5304	0047
60.	Slatiňany	MěK	3995	0197
61.	Sobětuchy		617	5688
62.	Stolany		352	3396
63.	Svratouch		890	5340
64.	Štěpánov	část obce		3382
65.	Švihov část obce			0055
66.	Topol	pob. MěK Chrudim		4055
67.	Trhová Kamenice		855	2703
68.	Trojovice		180	4697
69.	Třemošnice	MěK	3266	0229
70.	Třebřichy		293	5794
71.	Tuněchody		586	0118
72.	Uherčice		108	0009
73.	Úhřetice		457	4417
74.	Vápenný Podol		206	0089
75.	Včelákov		547	0234
76.	Vejvanovice		285	5140
77.	Vinary		108	6189
78.	Vojtěchov		421	0579
79.	Vortová		250	0301
80.	Všeradov		144	5648
81.	Zaječice		942	0524
82.	Zderaz		283	0043
83.	Zbožnov	část obce		4335
84.	Žumberk		225	4125
Celkem region Chrudim			93 903	

[Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji s. 8-9]

Příloha č. 6

Knihovny regionu Svitavy

Poř. č.	Knihovna	Pozn.	Počet obyvatel	Č. evidence
1.	Bystré	MěK	1668	1003
2.	Hartmanice		258	1432
3.	Jedlová		998	1623
4.	Nedvězí		221	0764
5.	Svojanov		357	1764
6.	Svojanov-Dolní Lhota	část obce		2336
7.	Starý Svojanov	část obce		1765
8.	Trpín		433	0837
9.	Dolní Újezd		1923	1144
10.	Desná		329	1324
11.	Horní Újezd		439	0526
12.	Chotěnov		133	1575
13.	Chotovice		133	0718
14.	Jarošov		186	1364
15.	Lubná		1025	0769
16.	Makov		343	1226
17.	Nová Ves u Jarošova		62	1962
18.	Osík		1040	1722
19.	Poříčí		424	0485
20.	Vidlatá Seč		292	0903
21.	Jevíčko	MěK	2900	2533
22.	Bělá u Jevíčka		355	0540
23.	Biskupice		452	3268
24.	Březina		362	0454
25.	Březinky		154	0528
26.	Hartinkov		54	0994
27.	Chornice		830	5796
28.	Jaroměřice		1231	0075
29.	Slatina		124	2392
30.	Víska u Jevíčka		156	5681
31.	Vrážné		72	0042
32.	Vysoká		24	0020
33.	Litomyšl	MěK	10118	3499
34.	Benátky		322	2109
35.	Bohuňovice		122	0760
36.	Budislav		435	2641
37.	Cerekvice nad Loučnou		818	0236
38.	Čistá		881	1636
39.	Horky		116	0516
40.	Morašice		720	2214
41.	Nová Sídla		225	2901
42.	Pohodlí	pob. MěK Litomyšl		5704

43.	Příluka		156	5721
44.	Sebranice		872	1358
45.	Sedliště		232	5370
46.	Strakov		211	3412
47.	Suchá Lhota		92	3256
48.	Tržek		165	3855
49.	Újezdec		93	5002
50.	Moravská Třebová	MěK	11251	2025
51.	Bezděčí u Trnávky		221	5795
52.	Bohdalov	část obce		3181
53.	Boršov	část obce		2034
54.	Borušov		160	0946
55.	Dětřichov u Mor. Třebové		213	3956
56.	Dlouhá Loučka		548	4237
57.	Gruna		159	0289
58.	Křenov		429	4091
59.	Kunčina		1225	0496
60.	Lázy	část obce		3182
61.	Linhartice		579	0119
62.	Městečko Trnávka		1489	3180
63.	Mladějov		490	0816
64.	Nová Ves u Kunčiny	část obce		0497
65.	Pěčíkov	část obce		3184
66.	Petrůvka	část obce		3183
67.	Rozstání		240	3163
68.	Rychnov na Moravě		563	0037
69.	Staré Město		999	4383
70.	Třebařov		980	2414
71.	Vranová Lhota		474	2803
72.	Polička	MěK	9029	0463
73.	Borová		923	0484
74.	Březiny		149	0483
75.	Kamenec u Poličky		525	0481
76.	Korouhev		764	0482
77.	Květná		319	0480
78.	Lezník	část obce		0464
79.	Oldříš		680	0479
80.	Pomezí		1046	0478
81.	Pustá Kamenice		327	0477
82.	Pustá Rybná		167	0474
83.	Rohozná		677	0475
84.	Sádek		480	0467
85.	Šašov		254	0468
86.	Štřítež	část obce		0465
87.	Široký Důl		371	0476
88.	Telecí		400	0469
89.	Svitavy	MěK	17248	0801

90.	Banín	304	1701
91.	Bělá nad Svitavou	476	2941
92.	Bohuňov	179	6092
93.	Brněnec	1365	0263
94.	Březová nad SvitavouMěK	1658	5435
95.	Dětrichov u Svitav	321	0026
96.	Hradec nad Svitavou	1618	5668
97.	Chrastavec	252	5667
98.	Janov	783	1566
99.	Javorník	377	3068
100.	Karle	365	0057
101.	Koclířov	692	5793
102.	Lačnov	pob. MěK Svitavy	0802
103.	Lavičné	134	0273
104.	Mikuleč	216	1445
105.	Opatov	1143	1562
106.	Opatovec	618	0712
107.	Radiměř	1109	0553
108.	Rozhraní	335	0371
109.	Sklené	221	1861
110.	Študlov	151	2973
111.	Trstěnice	488	0090
112.	Vendolí	886	0428
113.	Vítějeves	382	0931
114.	Němčice	902	4264

Celekm region Svitavy 100 910

Pozn.: Němčice přecházejí od roku 2007 po dohodě se svou pověřenou knihovnou pod Svitav.

[Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji s. 10-12]

Příloha č. 7

Knihovny regionu Ústí nad Orlicí

Poř. č.	Knihovna	Pozn.	Počet obyvatel	Č. evidence
1.	Brandýs nad Orlicí	MěK	1428	1990
2.	Oucmanice		221	3878
3.	Orlické Podhůří		622	2954
4.	Říčky část obce			2953
5.	Seč		144	4592
6.	Podlesí		245	1733
7.	Česká Třebová	MěK	16533	1403
8.	Anenská Studánka		195	3615
9.	Damníkov		691	2013
10.	Kozlov	část obce		1405
11.	Rybník		779	0450
12.	Přívrat		333	2676
13.	Lhotka	část obce		1406
14.	Skuhrov	část obce		1407
15.	Zhoř	část obce		4265
16.	Vlčkov		106	4844
17.	Semanín		566	3595
18.	Třebovice		781	1028
19.	Parník	pob. MěK Č.Třebová		5442
20.	Svinná část obce			1404
21.	Choceň	MěK	8953	1757
22.	Běstovice		421	2733
23.	Dobříkov		449	2744
24.	Dvořísko	pob. MěK Choceň		1759
25.	Hemže	pob. MěK Choceň		1758
26.	Koldín		309	1959
27.	Nasavrky		132	2348
28.	Plchovice		75	2464
29.	Plchůvky	pob. MěK Choceň		1760
30.	Skořenice		414	3479
31.	Sruby		550	2681
32.	Újezd u Chocně		285	2038
33.	Vračovice		165	3775
34.	Zářecká Lhota		171	3096
35.	Zálší		239	1960
36.	Svatý Jiří		304	1923
37.	Jablonné nad Orlicí	MěK	3055	2764
38.	Jamně nad Orlicí		701	3963
39.	Orličky		276	2039
40.	Těchonín		610	1593
41.	Verměřovice		728	2241
42.	Studené		152	2240

43.	Sobkovice		234	5411
44.	Bystřec		1088	4515
45.	Mistrovice		575	5465
46.	Králíky	MěK	4653	4013
47.	Červená Voda		3174	5662
48.	Dolní Lipka	pob. MěK Králíky		5660
49.	Dolní Morava		300	2855
50.	Lichkov		555	2003
51.	Mladkov		550	3097
52.	Vlčkovice	část obce		3098
53.	Lanškroun	MěK	9807	1599
54.	Cotkytle		435	3665
55.	Dolní Čermná		1350	5112
56.	Horní Čermná		1014	1639
57.	Horní Heřmanice		504	4043
58.	Lubník		313	3254
59.	Luková		683	2783
60.	Květná	část obce		5387
61.	Krasíkov		311	4301
62.	Ostrov		596	2409
63.	Rudoltice		1033	2278
64.	Tatenice		859	2228
65.	Výprachtice		938	4408
66.	Koburk	část obce		4409
67.	Žichlínek		859	1952
68.	Letohrad	MěK	6202	1982
69.	Orlice	pob. MěK Letohrad		5344
70.	Červená	pob. MěK Letohrad		5345
71.	Nekoř		852	1366
72.	Petrovice		242	2776
73.	Písečná		473	1369
74.	Žampach		289	1552
75.	Ústí nad Orlicí	MěK	14918	0266
76.	České Heřmanice		526	2351
77.	České Libchavy		514	4832
78.	Dlouhá Třebová		1214	4107
79.	Dolní Dobrouč		2517	2104
80.	Dolní Libchavy	část obce		4613
81.	Džbánov		311	3403
82.	Hnátnice		842	4480
83.	Horní Dobrouč	část obce		2105
84.	Horní Libchavy		1619	4612
85.	Sloupnice-Horní Sloupnice		1722	2678
86.	Jehnědí		311	5369
87.	Kerhartice	pob. MěK Ústí n/O.		5250
88.	Knapovec	pob. MěK Ústí n/O.		5249

89.	Lanšperk	část obce		2106
90.	Řetová		675	4297
91.	Řetůvka		246	2195
92.	Sopotnice		949	5470
93.	Sudslava		184	3273
94.	Velká Skrovnice		279	2440
95.	Voděrady		320	3402
96.	Vysoké Mýto	MěK	12432	4560
97.	Bučina		203	2636
98.	Domoradice	část obce		5603
99.	Džbánov u Vysokého Mýta	část obce		2112
100.	Javorník		254	3068
101.	Libecina		163	5719
102.	Pustina		69	3171
103.	Sedlec	část obce		3496
104.	Slatina		396	2392
105.	Tisová		517	1829
106.	Vraclav		747	3495
107.	Zádolí		90	3461
108.	Zámorsk		725	5550
109.	Žamberk	MěK	6017	2597
110.	Bohousová	část obce		5390
111.	Česká Rybná		378	3414
112.	České Petrovice		154	4363
113.	Dlouhoňovice		781	4487
114.	Hejnice		208	3559
115.	Helvíkovice		431	3968
116.	Kameničná		352	5462
117.	Klášteřec nad Orlicí		925	5386
118.	Kunvald		1018	0736
119.	Líšnice		748	5438
120.	Litice	část obce		5389
121.	Lukavice		1105	0639
122.	Pastviny		316	1368
123.	Strážná		108	5654
124.	Záchlumí		802	5388
Celkem region Ústí nad Orlicí			134 608	

[Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji s. 13-15]

Příloha č. 8

Knihovny regionu Pardubice

Poř. č.	Knihovna	Pozn.	Počet obyvatel	Č. evidence
1.	Býšť		1266	3623
2.	Bělečko	pob. Býště		3624
3.	Hoděšovice	pob. Býště		3625
4.	Hrachoviště	pob. Býště		3626
5.	Borek		238	5404
6.	Chvojenec		654	3584
7.	Rokytno		754	4218
8.	Újezd u Sezemic		111	5782
9.	Dašice	MěK	2021	4156
10.	Hostovice		237	5548
11.	Kostěnice		495	5279
12.	Slepotice		447	4912
13.	Holice	MěK	6298	1272
14.	Dolní Roveň		1941	3816
15.	Dolní Ředice		794	3398
16.	Horní Roveň	část obce		3904
17.	Horní Ředice		830	2638
18.	Choteč		283	3274
19.	Ostřetín		947	3638
20.	Poběžovice u Holic		212	3613
21.	Veliny		347	1660
22.	Vysoká u Holic	část obce		5439
23.	Vysoké Chvojno		356	4064
24.	Horní Jelení		1864	2114
25.	Jaroslav		218	3359
26.	Trusnov		227	2670
27.	Týniště		160	3886
28.	Uhersko		281	4650
29.	Choltice		943	1856
30.	Bukovina u Přelouče		71	3306
31.	Jeníkovice		223	4405
32.	Poběžovice u Přelouče		94	2253
33.	Svinčany		378	3392
34.	Svojšice		190	1259
35.	Turkovice		261	3448
36.	Veselí		317	5120
37.	Chvaletice	MěK	3319	0761
38.	Lázně Bohdaneč	MěK	3289	3584
39.	Bukovka		387	5790
40.	Dolany		337	4998

41.	Chýšť		196	4825
42.	Kříčeň		240	3899
43.	Přelovice		190	4349
44.	Přepychy		73	5797
45.	Rohoznice		246	4695
46.	Staré Ždánice		625	4920
47.	Voleč		306	4160
48.	Živanice		818	4732
49.	Moravany		1772	2131
50.	Opatovice nad Labem		2218	0780
51.	Pohřebačka	pob. Opatovice		5136
52.	Hrobice		184	4065
53.	Přelouč	MěK	8467	3656
54.	Klenovka	pob. MěK Přelouč		
55.	Lohenice	pob. MěK Přelouč		
56.	Mělice	pob. MěK Přelouč		
57.	Štěpánov	pob. MěK Přelouč		
58.	Tupesy	pob. MěK Přelouč		
59.	Brloh		235	4669
60.	Břehy		968	2800
61.	Jankovice		286	5084
62.	Semín		536	4829
63.	Sopřeč		278	4757
64.	Strášov		303	3009
65.	Valy		411	5798
66.	Vlčí Habřina		297	5764
67.	Vyšehněvice		211	5746
68.	Žáravice		138	3872
69.	Řečany nad Labem		1347	3552
70.	Sezemice	MěK	3231	1546
Pardubice				
71.	Barchov		157	3817
72.	Blato část obce			3551
73.	Brozany	část obce	420	5447
74.	Čeperka		991	3601
75.	Čepí		407	3740
76.	Černá u Bohdanče		277	3735
77.	Dříteč		303	5846
78.	Hlavečnick		249	4234
79.	Jezbořice		323	4908
80.	Kojice		417	5010
81.	Mikulovice		869	3550
82.	Ostřešany		921	4803
83.	Ráby		587	4794
84.	Rohovládova Bělá		457	4550
85.	Rybitví		1372	4640

86.	Srch	1069	2965
87.	Srnojedy	598	4564
88.	Tetov	157	4439
89.	Trnávka	201	4795
90.	Újezd u Přelouče	188	5707
91.	Zdechovice	639	4874
92.	Doubravice	266	4082
93.	Ohrazenice	1890	4081
94.	Černá za Bory	969	3045
95.	Nemošice	938	3047
96.	Pardubičky	1576	3048
97.	Rosice	1871	3050
98.	Staré Čivice	810	3052
99.	Svítkov	2740	3053
Celkem region Pardubice		76 028	

Pozn.: Do počtu evidovaných knihoven nejsou zahrnuty knihovny na území krajského města – MěK Rumunská, MěK Polabiny a MěK Delta.

Pozn.: Tučně označené jsou knihovny obsluhující, za nimi jsou uvedeny jimi obsluhované knihovny.

Samostatně mimo obsluhované regiony jsou uvedeny profesionální knihovny, které neobsluhují žádné další knihovny.

[Pravidla pro zajištění regionálních funkcí v Pardubickém kraji s. 16-18]

Příloha č. 9

Základní srovnávací ukazatele knihoven v Pardubickém kraji v roce 2007

Ministerstvo kultury, POB 119
120 21 PRAHA 2
Vyplněný výkaz laskavě doručte do 23. 1. 2008

Kult (MK) 12-01
Schváleno ČSÚ pro Ministerstvo kultury
CV 159/07 ze dne 23. 10. 2006

**Roční výkaz o knihovně
za rok 2007**

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2007. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Údaje se zjišťují pro potřebu Ministerstva kultury, které odpovídá za jejich ochranu. Zpravodajská jednotka je povinna poskytnout všechny požadované údaje. Děkujeme za spolupráci.

SUMĚŘ

Název zpravodajské jednotky: []

ICO: [] Evid. č. knihovny: []

Adresa: []

Telefon: []

Kraj: **CZ053 Pardubický kraj**

Vlastní www stránky: ano ne

www stránky zpravodajské jednotky: **www.nipos-mk.cz**

Zřizovatel / zakladatel (vyplní se zvlášť): []

Velikost obsluhované populace ¹: []

Přímý finanční zpravodajský průběh (základní údaje se zpravodajské jednotky)	Organizační složka státní úř. č. 218/2000 Sb. *	11
	Organizační složka kraje dle zák. č. 250/2000 Sb. *	12
	Organizační složka obce dle zák. č. 250/2000 Sb. *	13
	Státní příspěvková organizace dle zák. č. 218/2000 Sb. *	21
	Příspěvková organizace kraje dle zák. č. 250/2000 Sb. *	22
	Příspěvková organizace obce dle zák. č. 250/2000 Sb. *	23
	Státní podnik dle zák. č. 77/1997 Sb. *	30
	Občanské sdružení dle zák. č. 83/1990 Sb. *	49
	Obecně prospěšná společnost dle zák. č. 248/1995 Sb. *	50
	Nadace nebo nadační fond dle zák. č. 227/1997 Sb. *	60
Jiná (uvést jmenovitě)	90	

* ve znění pozdějších předpisů

III. VÝPŮJČKY (dokončení)

v tom: (číslo)	v tom:	včetně elektronické dokumenty	včetně elektronické dokumenty		Č.ř.	Celkem	
			zrukové	zrukové a obrazové			
					0311	10 956	
					0312	468	
					0313	0	
					0314	4 693	
					0315	20 932	
Výpůjčky periodik zř. 0301						0316	625 920
Kontrolní součet (ř. 0301 – 0316)						0330	6 956 466

I. KNIHOVNÍ FOND

a	Č.ř.		Celkem
	1	2	
Šťast. knižní fond celkem k 31. 12. min. roku	0101		2 673 457
Knižovní resp. sbír. celkem k 31. 12. předor. roku	0102		2 683 623
Knihovní literatury	0103		801 023
Knižní literatury	0104		1 835 657
ostatní dokumenty	0105		47 043
národní	0105a		0
mezinárodní dokumenty	0107		0
knihovní děje dokumenty	0108		1 330
vědně badatelské	0109		1 033
zrukové	0110		27 276
zrukové a obrazové	0111		1 548
obrazové	0112		19
elektronická dokumenty	0113		3 932
zř.	0114		11 906
Polst. exempláře dochvilných periodik	0115		5 876
Polst. knižních jednotek ve výhledu	0116		1 885 132
Tržební knižních jednotek ve výhledu	0117		111 782
Tržební knižních jednotek ve výhledu	0118		101 616
Převod knižních fondů z jiné knihovny	0119		5 174
Průběh knižního fondu do jiné knihovny při organizační změně	0120		5 174
Kontrolní součet (ř. 0101 – 0120)	0130		10 202 499

II. ČTENÁŘI

a	Č.ř.		Celkem
	1	2	
Registrovaní čtenáři k 31. 12.	0201		75 428
z toho: žadatelé do 15 let	0202		18 766
Křesťanské z knihovny celkem	0203		888 221
Verní čtenáři veřejné knihovny	0204		286 600
Kontrolní součet (ř. 0201 – 0204)	0209		1 269 015

III. VÝPŮJČKY

a	Č.ř.		Celkem
	1	2	
Výpůjčky celkem	0301		3 145 623
národní literatury dopřijím. literatury	0302		1 001 560
kněžská literatury dopřijím. literatury	0303		1 513 834
národní literatury čtení	0304		182 056
kněžská literatury čtení	0305		408 871
ostatní dokumenty	0306		39 302
národní	0307		0
mezinárodní dokumenty	0308		0
kněžská literatury	0309		797
vědně badatelské	0310		1 457

IV. DALŠÍ ÚDAJE

a	Č.ř.		Celkem
	1	2	
Měsíční výpůjčky z knihovny	0401		5 258
počet knižních výhledových požádek	0402		5 094
počet požádek z jiných knihoven	0403		8 200
počet knižních výhledových požádek	0404		7 798
Měsíční výpůjčky z jiných knihoven	0405		17
počet knižních výhledových požádek	0406		11
počet požádek z jiných knihoven	0407		6
počet knižních výhledových požádek	0408		5
Příjemci jazyk. knihoven	0409		991
počet žadatelů	0410		69 413
Příjemci od jazyk. knihoven	0411		991
počet žadatelů	0412		69 413
Kulturní akce (barmáče, kurz, aj.)	0413		2 276
Vzdělávací akce (barmáče, kurz, aj.)	0414		1 064
Počet titulů vydávaných neprospěšných publikací dle zák. č. 77/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0415		3
Počet titulů vydávaných periodického tisku dle zák. č. 462/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0416		2
Počet titulů vydávaných audiovizuálních děl dle zák. č. 273/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0417		0
Počet studijních míst k 31. 12.	0418		1 374
Počet požádek pro učitelé k 31. 12.	0419		574
z toho napojených na Internet	0420		519
Počet čtenářů využitých Internetem v knihovně	0421		87 384
Plocha knihovny pro učitelé v m ²	0422		21 472
Počet hodin pro registraci žadatelů *	0423		2 185
Kontrolní součet (ř. 0401 – 0423)	0430		284 050

¹ Obsluhovaná populace je počet obyvatel okruhu působnosti knihovny, tj. počet obyvatel samostatné obce, resp. městské části, pro jejíž obyvatele je výkazující knihovna zřízená.
² Nezapočítává se do přílohy ř. 0117
³ Nezapočítává se do přílohy ř. 0118

* Vypůjčky všední knihovny. Úroveň se týká počtu hodin v 24h, ostatní knihovny si lze účtovat pro velikost úřední týdně počet hodin v největší otevřené úterý. Rozdílné provozní doby je dočasných úprav. Údaj se nemusí sumovat.

V. ZAMĚSTNANCI, HOSPODAŘENÍ – NEVYPLŇUJÍ ZKNP

a		Č.ř.	Celkem
		1	2
Počet zaměstnanců (příspěvků zaměstn.) ²		0501	206,4
v knihovně	VŠ zaměstn. ostatní	0502	15,1
	VŠ ostatní	0503	20,1
	oš. zaměstn. ostatní	0504	67,9
	oš. ostatní	0505	80,9
	ostatní	0506	22,4
Počet zaměstnanců	s přístupem na Internet	0507	195
	s emailovou adresou	0508	180

² Uvádě se celkový průměr evidenčního počtu zaměstnanců ošpočteno na plně zaměstnané.

VYPLŇUJÍ VŠECHNY KNIHOVNY

VI. NÁKLADY NA POŘIZENÍ KNIHOVNÍHO FONDU

Náklady z rozpočtu Knihovního fondu v Kč	0601	15 854 456
--	------	------------

VII. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE

		ANO	NE
Má knihovna elektronický katalog knih na internetu	0701	☐	☐
Převládá knihovna veřejnámi v oblasti informačních a komunikačních technologií	0702	☐	☐

Druh příjmu odd. V.	Č.ř.	Celkem
a	1	2
Výnosy (příjmy) vlastní z organizací v ČR	0509	5 649 121
z toho výnosy (příjmy) z hlavní činnosti	0510	5 047 810
Příspěvky a dotace na provoz ze státního rozpočtu v ČR	0511	806 500
z toho jednorázové dotace	0512	806 500
Příspěvky a dotace na provoz z rozpočtu kraje v ČR	0513	30 953 000
z toho jednorázové dotace	0514	5 615 000
Příspěvky a dotace na provoz z rozpočtu obce v ČR	0515	49 949 700
z toho jednorázové dotace	0516	223 000
Granty a příspěvky na provoz od ostatních subjektů v ČR	0517	433 931
z toho od zahraničních subjektů	0518	0
z F. 0518 z fondů EU	0519	0
Dary, sponzoring v ČR	0520	80 126
Výnosy (příjmy) celkem v ČR (0509 + 0511 + 0513 + 0515 + 0517 + 0520)	0521	87 872 378
Investiční zdroje vlastní v ČR	0522	4 330 613
Investiční dotace ze státního rozpočtu v ČR	0523	390 000
Investiční dotace z rozpočtu kraje v ČR	0524	0
Investiční dotace z rozpočtu obce v ČR	0525	116 247
Investiční granty a příspěvky na investice od ostatních subjektů v ČR	0526	0
z toho od zahraničních subjektů	0527	0
z F. 0527 z fondů EU	0528	0
Investiční příjmy celkem v ČR (0522 + 0523 + 0524 + 0525 + 0526)	0529	4 836 860
Výdaje investiční celkem v ČR	0530	905 767
Náklady provozní celkem v ČR	0531	86 972 307
z toho 0531 – osobní náklady	0532	50 633 498
z toho 0532 – ostatní náklady	0533	37 399 550
Kontrolní součet (ř. 0501 – 0533)	0533	373 022 695,8

VIII. SÍŤ KNIHOVEN (vypňuje se pouze na souhrnném výkazu – kromě řádku 0803) k 31. 12

	Č.ř.	Národní knihovna	Moravská zemská knihovna	Krajské knihovny	Základní knihovny veřejné výkonem regionálních funkcí ²	Osobní základní knihovny a profesionální pracovníky	Základní knihovny s neprofesionálními pracovníky	Ostatní knihovny evidované die knihovnického zákona č. 257/2001 Sb.	Knihovny celkem
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8
Počet knihoven celkem	0801	0	0	1	3	42	349	0	395
z toho úřadnických	0802	x	x	1	1	16	0	0	18
Počet početních	0803	x	0	0	6	21	0	0	27
z toho početních	0804	x	0	0	0	0	0	0	0
Kontrolní součet (ř. 0801 – 0804)	0805	0	0	2	10	79	349	0	440

² Základní knihovny pověřené knihovním výkonem regionálních funkcí, která vykonávají statistické vyřizování

K výkazu může zpravodajská jednotka připojit komentář s případnými doplňujícími údaji.

Odesláno dne: 20.8.2008	Razítko: Jméno (hůlkovým písmem) a podpis vedoucího zpravodajské jednotky: Mgr. Lenka Lázňovská PhDr. Jana RADOVÁ	Výkaz vyplnil – Jméno (hůlkovým písmem) a podpis: PhDr. Vladimíra Lindnerová ing. Josef Richtl Telefon: +420 221 507 933; +420 221 913 Fax: +420 221 507 929 e-mail: lindnerova@nipos-mk.cz
----------------------------	---	--

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této diplomové práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

V Praze, 15.12.2008

Martina Elnerová

Jméno	Katedra / Pracoviště	Datum	Podpis